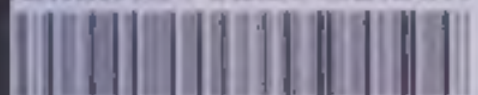

TORONTO PUBLIC LIBRARY

37131 142 765 163
HW Humberwood

ਜ਼ਿੰਦਾ ਮੌੜ

ਵੈਦ ਡਿਪਟੀ ਚੰਦ ਮਿੱਤਲ

Mittala, Waida Dipati Canda.
Jiunā Maurā :

ਜਿਉਣਾ ਮੌੜ

(ਜੀਵਨੀ)

ਵੈਦ ਡਿਪਟੀ ਚੰਦ ਮਿੱਤਲ

ਜੈ ਗੁਰੂ ਦੇਵ

ਜਿਉਣਾ ਮੇਝ ਸੀ ਭਾਂਬੜ ਔਗ ਦਾ
ਜਿਥੇ ਦੀ ਲੰਘੇ ਸੇਕ ਮਾਰਦਾ।

...

ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਦਾ ਪਛਦਾ
ਤਾਹੀਓਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ।

...

ਜਿਉਣਾ ਪੁੰਡਰ ਸੀ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ
ਜੁਆਨ ਹੋਇਆ ਚੁੰਘ ਬੁਰੀਆਂ।

...

ਜਿੰਦ ਵਾਰ ਕੇ ਨਿਭਾਇਆ ਕੋਲ ਸੁਰਮੇ
ਨਾਲੇ ਭਗਤ ਕਹਾ ਗਿਆ।

...

ਬਾਈ ਕਿਸਨੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ
ਭਗਤ ਦੇ ਕਰ ਭੋਕਰੇ।

...

ਜਿਉਣੇ ਦਿਲ 'ਚ ਵਸਾ ਕੇ ਮਾਂ ਨੂੰ
ਪਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਛਾਲ ਮਾਰਦੀ।

...

ਮੇਝ (ਜੱਟ) ਜਿਉਂਦਾ ਨਾ ਪੁਲਿਸ ਹੋਥ ਆਇਆ
ਮਰੇ ਵੇ ਨੂੰ ਲੈਗੇ ਚੁੱਕ ਕੇ।

...

ਕਾਲੇ ਪਾਟੀਆਂ ਖਬਰ ਜਦੋਂ ਪਹੁੰਚੀ
ਹਾਸਿਆ ਦੇ ਹੋਂਢੇ ਬਣਗੇ।

...

ਪੂਰੀ ਵਾਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ
ਮਰੇ ਵੇ ਨੂੰ ਵਾਸੀ ਚਾੜ੍ਹਿਆ।

...

ਭਾਈਆਂ ਬਿਚ ਕੇ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਹੋਂਢਾ
ਅੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਔਗ ਲੰਗਦੀ।

...

ਭੂਮਿਕਾ

ਪਾਣੀ ਬਦਲੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਚੁਬਦੀ
ਬਦਲੇ ਦੀ ਔਗ ਸੋਜਣਾ।

ਡਾਕੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਜਿਉਣੇ ਮੌਤ ਵਿਚ ਡਾਕੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਈ ਵਧੀਆ ਖੂਬੀਆਂ ਵੀ ਸਨ। ਹਲਵਾਹ ਸੂਰਮਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮਾਤਾ ਨੌਣਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਭਗਤ ਵੀ ਸੀ; ਪੀ ਭੇਣ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਸੀ; ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਸੀ। ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ ਸਮੇਂ ਭਾਵੇਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਚਤਰੇ ਤੋਂ ਫਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਗਲਤੀ ਹੋ ਤਾਂ ਗਈ ਪਰ ਜਿਉਣੇ ਨੇ ਉਸੇ ਹਾਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਪਿਛ ਦੇ ਚੋਧਰੀ ਦਾ ਘਰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਭੈਣ ਬਣਾ ਆਇਆ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਨੇ ਜਿਉਣੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ ਕੀ ਸੀ। ਭਗਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਪੈਰਾਂ ਵਟਾ ਕੇ ਧਰਮ ਦਾ ਭਰਾ ਬਣ ਕੇ ਧਰਮ ਭਾਈ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੱਗਵਟ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਸ ਏਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਪੱਗਵਟ ਭਰਾ ਵੀ ਕੋਣ ਜਿਉਣੇ ਦਾ ਮਾਂ ਜਾਇਆ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਕਿਸਨਾ।

ਬਸ ਏਸ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਧੋਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਬਾਕੀ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰਿਆ ਤੇ ਚਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਆਉ ਆਪਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਦਾ ਮਦਦਗਾਰ ਜਿਉਣਾ
ਸੋਧਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲਾ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਪੀਆਂ ਭੇਣਾ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਸਾਂਝਾ
ਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪੋਣ ਬੋਲੀਆਂ।

ਬੋਲੀ

ਰੜਕੇ ਰੜਕੇ ਰੜਕੇ

ਜਿਉਣਾ ਮੌਤ ਹੁਣ ਲੇਖਿਆ

ਉਹਦੀ ਵੇਜ ਲੇਖੀ ਸੀ ਤੜਕੇ।

ਉਹਦੇ ਹੁੰਦੇ ਡਰ ਕੋਈ ਨਾ

ਗਲ ਗਾਨੀ ਬਲੋਰੀ ਮਣਕੇ।

ਪੂਰ ਤੇ ਚੋਲ ਮਿਤਰਾ ਆਉਂਗੀ ਪਟੇਲਾ ਬਣਕੇ ॥

—ਵੈਦ ਡਿਪਟੀ ਚੰਦ ਮਿਰਲ

ਗੱਲ ਸੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸੀ ਤੇ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਫਰੰਗੀ ਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ, ਨਾਭਾ ਰਿਆਸਤ, ਸੰਗਰੂਰ ਰਿਆਸਤ। ਗੱਲ ਸੰਗਰੂਰ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਮੋੜ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਨਾਮ ਤਹਿਸੀਲ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਜਿਲ੍ਹੇ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋੜ ਮੰਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੋੜ ਹਨ ਜੋ ਛੋਟਾ ਮੋੜ, ਵੱਡਾ ਮੋੜ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਆਪਾ ਗੱਲ ਸੰਗਰੂਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੁਨਾਮ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਮੋੜ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਕਿਸ਼ਨੇ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਜਿਉਂਟਾ ਤੇ ਜਿਉਂਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਦਿਨ ਬਠੀ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸੀ। ਮਾਂ ਪਿਉ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਚਾਅ ਲਾਡ ਕਰਦੇ ਬੈਠਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਹੀਨੇ, ਸਾਲ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਲੰਘਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਤਿੰਨੇ ਭਰਾ ਜੁਆਨ ਹੋ ਗਏ। ਤਿੰਨੋਂ ਬੜੇ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਨਿੱਘੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਜਿਉਂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਨੈਣਾ ਮਾਈ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਆਸਥਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਰਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਅਪਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਰਖਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਉਹਨੂੰ ਜਿਉਂਟਾ ਘੱਟ ਤੇ ਭਗਤਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬਹੁਤਾ ਬੁਲਾਂਦੇ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਲੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਬੈਂਕ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਜੱਟ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਆਜ ਤੇ ਰੁਪੇ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਢੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਸੋ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਤੋਂ ਰੁਪੇ ਵਿਆਜ ਤੇ ਲਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਫਸਲ ਚੰਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰ ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਕਾਜ਼ਾ ਵੀ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਹੂਕਾਰ ਆ ਕੇ ਮੇਂਦਾ ਚੰਗਾ ਬੋਲਣ ਲੱਗਿਆ। ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਢਾਲੇ ਦੀ ਓਟ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਇਕ ਫਸਲ ਹੋਰ ਤੁਕਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੇਂਦਾ ਬੋਲਿਆ। ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁੱਤ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਨ ਖੂਨ ਗਰਮੀ ਖਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਦਾ ਗਲਾ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕਿਸ਼ਨਾ ਹੱਥ ਨਾ ਆਇਆ। ਸਾਹੂਕਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਦਾ ਖੂਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਰੁਪੇ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ 'ਚ ਧੋਖਾ ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਹਰੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ

ਕਰਕੇ ਕਿਸ਼ਨਾ ਅੱਗੇ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪਿੱਛੇ, ਪਰ ਕਿਸ਼ਨਾ ਹੱਥ ਨਾ ਆਉਂਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸ਼ਨਾ ਇਕ ਖੁਖਾਰ ਡਾਕੂ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਕ ਗਰੇਹ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕੂਆਂ ਦਾ ਵੀ ਦੀਨ ਦੀਮਾਨ ਬਹੁਤ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਧੀ ਭੈਣ ਦੀ ਵਿਜਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤਾਂ ਕੀ ਲੁੱਟਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿਧਰੇ ਕਿਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ, ਕੁੜੀਆਂ-ਕੁੱਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਗਹਿਣਾ ਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੁਹਾਉਂਦੇ। ਬਸ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਪੰਟੀਆਂ ਤੇ ਹੀ ਡਾਕਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਡਾਕੂ ਬੰਨੇ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਾਲ ਉੱਤੇ ਦਾੜ੍ਹਣ ਕੁਰਲੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਰੂਜ਼ੀਆ ਪਕੌੜੀਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਸੁਨਾਮ ਤੋਂ ਪਕੌੜੀਆਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਬੰਨੇ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਗਰੀਬ ਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਵੀ ਗਰੀਬ ਸੀ, ਕਿਸ਼ਨੇ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਬੱਲ ਮਾਰ ਕੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਗਰੀਬ ਡਰਦਾ ਡਰਦਾ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸ਼ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਆਹਾ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਕੀ ਐ ਚਿੰਟੇ।"

"ਜੀ ਲੁੱਟ ਵਾਲੀਆਂ ਪਕੌੜੀਆਂ ਐ।" ਗਰੀਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਸ਼ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਲਿਆ ਸਾਲਿਆ ਮੂੰਹ ਕਰਾਰਾ ਕਰਾ ਵੇਰ।"

ਗਰੀਬ ਨੇ ਮੁੱਠੀ ਡਰਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਧਰਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਗਰੀਬ ਦੇ ਵੱਟ ਕੇ ਥੱਪੜ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਲਿਆ ਮੈਂ ਨਸਵਾਰ ਸੁੰਗਣੀ ਐ" ਤੇ ਟੋਕਰੀ ਘੜੀਸ ਕੇ ਕੋਲ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਲੱਗ ਪਿਆ ਖਾਣ ਤੇ ਨਾਲੇ ਦੂਜੇ ਡਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਵਾ ਕੇ ਟੋਕਰੀ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ।

ਗਰੀਬ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਵੇ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ।

ਕਿਸ਼ਨਾ ਹੇਠਾਨੀ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਸਾਲਿਆ ਕਿਉਂ ਬੇਕ ਝੋਇਆ ਏ। ਏਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨੀ ਰਿਫ਼ਦੇ ਹੋਣੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੰਬਰ ਦਾ ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਲਿਆਉਂਦੇ ਆਂ ਤੇ ਤੂੰ ਆਹਾ ਧੌਲੇ ਦੀਆਂ ਸੋਢੀਆਂ ਪਿਛੇ ਅਡਾਟ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।"

ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਰੋਂਦਾ ਰੋਂਦਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸਰਦਾਰਾ, ਲੱਖਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਭਾ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਲੁੱਟ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਮਲੇਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਪੁੰਜੀ ਸੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਲੁੱਟ ਲਿਡੀ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਕੀ ਵੇਟਾਂਗਾ, ਕੀ ਖੇਟਾਂਗਾ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਨਿਭਾਗੇ ਰੁੱਖੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ।" ਵੇਰ ਰੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਕਿਸ਼ਨਾ ਹੋਰ ਹੇਠਾਨ ਹੋਇਆ ਸੋਚੇ ਵੀ ਬੜਾ ਪਾਪ ਹੋ ਗਿਆ ਬਈ, ਸੋਚ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਓਗਾ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕ ਉੱਥੇ ਕਰ।"

ਗਰੀਬ ਨੇ ਟੋਕਰੀ ਕੋਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਰੁਪੇ ਪੈਸੇ ਸੀ, ਕੱਢ ਕੇ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਜਾਹ, ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰੋ। ਜੇ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜਿਨੇ ਪੈਸੇ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਪਾਏ ਨੇ ਉਨੀਆਂ ਗੱਲੀਆਂ ਫਿੱਡ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਬਾਕੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੂੰਹ ਕਰਾਰਾ ਕਰਾ ਜਿਆ ਕਰੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਇਨਾਮ ਲੈ ਜਿਆ ਕਰੀ।"

ਵਕਤ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਗਰੀਬ ਨੇ ਵੀ ਕੱਚੀ ਕੋਠੜੀ ਦੀ ਥਾਂ ਪੱਕਾ ਕੋਠਾ ਪਾ ਲਿਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਡਸਕੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਅਹਿਮਦ ਡੋਗਰ ਓਧਰ ਦੀ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਦਾ ਕੱਚੇ ਦੀ ਥਾਂ ਪੱਕਾ ਕੋਠਾ ਵੇਖ ਕੇ ਠਠਬਰ ਗਿਆ। ਗਾਹਾਂ ਗਰੀਬ ਵੀ ਟੌਰ ਜੀ ਖਿੱਚੀ ਬਾਹਰ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

ਡੋਗਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਓਏ ਤੂੰ ਗਰੀਬ ਦੀ ਔ।"

ਗਾਹਾਂ ਗਰੀਬ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਕਹਿਦਾ "ਆ ਬਾਈ ਡੋਗਰ।"

"ਬਈ ਤੂੰ ਕਿਧਰ ਦਾ ਨਾਢੂ ਖਾਂ ਔ।

ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੀ।

ਫੋਕੀ ਆਕੜ ਨੂੰ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਬਈ।"

ਡੋਗਰ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਦੇ ਡੋਗਰਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਤੇ ਕਹਿਦਾ

"ਓਏ ਭਰਫੂਜਿਆ ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨਾ ਈ ਫੁੱਲ ਗਿਆ, ਡੋਗਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਈ ਡੋਗਰਾ ਤੇ ਆ ਵੱਜਿਆ।"

ਗਰੀਬ ਕਹਿਦਾ "ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਜਨਾਬ।"

"ਗਲਤੀ ਹੋਗੀ ਦਿਆ ਪੁੱਤਰਾ, ਇਹ ਕੀ ਚਮਤਕਾਰ ਏ। ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਈ ਭੋਪੜੀ ਤੋਂ ਪੱਕਾ ਮਕਾਨ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਿਆ?"

"ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰੀਦੀ ਔ ਜਨਾਬ" ਗਰੀਬ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਓਏ ਉਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਸੱਚੇ ਸੱਚ ਦੱਸ ਦੇ, ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦੇਂਦੇ ਕਿ ਗਰੀਬ ਡਾਕੂਆਂ ਦੀ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰਦਾ ਏ।" ਡੋਗਰ ਨੇ ਡਰਾਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਲਓ ਬਈ ਡੋਗਰ ਨੇ ਤਾਂ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਤੀਰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਪਰ ਤੀਰ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਜਾ ਵੱਜਿਆ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕੀ ਮਾਜਨਾ। ਗਰੀਬ ਨੇ ਕਿਸ਼ਨੇ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ।

"ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਾ ਫੇਰ ਓਸ ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੂੰ।"

“ਇਹ ਤਾਂ ਜਨਾਬ ਰੁਸੀ ਗਰੀਬ ਮਾਰ ਕਰਦੇ ਓ।”

“ਚੰਗਾ ਫੇਰ, ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਇਡਲਾਹ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਪਉ ਲਗਦਾ ਏ।”

“ਪਰ ਜਨਾਬ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਜਿਹਾ ਬਣਕੇ ਜਾਣਾ ਪਉ।”
ਗਰੀਬ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਡੋਗਰ ਕਹਿਦਾ “ਠੀਕ ਏ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਖੇ :

ਕਿਤੇ ਲਗਦੇ ਨਾ ਡਾਗ ਪਰਾਏ

ਹੁੰਦੀਆਂ ਨਾ ਮਨ ਮਤੀਆਂ।

ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਦੋਨੋਂ ਚੱਲ ਪਏ ਰੋਹੀਆਂ ਨੂੰ। ਤਾਂ ਭਾਲਦੇ ਭਾਲਦੇ ਕਿਸ਼ਨਾ ਗ੍ਰੇਹ ਸਮੇਤ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਿਆ। ਓਧਰੋਂ ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਵੀ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਤੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ। “ਓਏ ਆਹਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਮਲੇਗ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਏ।”

ਹੁਣ ਭਲਾ ਡੋਗਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਮਲੇਗ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣਾ ਕਿੱਥੋਂ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਡੋਗਰ ਨੇ ਵੀ ਉੱਚੀ ਦੰਟੇ ਕਿਹਾ :

“ਬਾਈ ਕਿਸ਼ਨਿਆਂ ਏਸ ਮਲੇਗ ਦਾ ਨਾਉਂ ਅਹਿਮਦ ਡੋਗਰ ਐ। ਤੇ ਫਸਕੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੌਧਰੀ ਆ।”

ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਝੱਟ ਬੰਦੂਕ ਤਾਟ ਕੇ ਕਿਹਾ “ਸੈਚੋ ਸੈਚ ਦੌਸ ਦੇ ਤੂੰ ਕੌਣ ਏ। ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੁਖਬਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਘਾਟੀ ਪੀੜ ਦੇਵਾਂਗਾ।”

ਡੋਗਰ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸ਼ਨੇ ਵਲ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਥੁੱਕ ਬਈ ਕਿਸ਼ਨਿਆਂ, ਡੋਗਰ ਯਾਰਾਂ ਦਾ ਯਾਰ ਏ, ਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧੇਣ ਆਇਆ ਹੈ।”

“ਉਠਾਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਆ ਗਿਆ ਏ ਬੂਹੇ ਭੀੜੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇਰੇ।” ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਡੋਗਰ ਦੇ ਬੁਹਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਗਾਠਾਂ ਨਹੀਂ ਡਾਟਾਂ ਬੋਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ਬਾਈ ਕਿਸ਼ਨਿਆਂ।” ਡੋਗਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ।

“ਪੱਗਾਂ ਵਟਾਉਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਏ?” ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਡੋਗਰ ਕਹਿਦਾ, “ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਗੋਲ ਖੋਹ ਲਈ ਏ ਯਾਰਾ।”

ਕਿਸ਼ਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਡਾਕੂ ਚੜ੍ਹਾ ਕਹਿਦਾ “ਸਰਦਾਰਾ ਏਡੀ ਛੱਤੀ ਅਣਜਾਣ ਬੰਦੇ ਤੇ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।”

ਕਿਸ਼ਨਾ ਕਹਿਦਾ “ਚਤਰਿਆ, ਹੜ੍ਹ ਟਿੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ, ਸਗੋਂ ਟਿੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਖੋਰ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।” ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਪੱਗਾਂ ਵਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਮੰਗਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਿਸ਼ਨਾ ਤੇ ਡੋਗਰ ਪੱਗਾਂ ਵਟਾ ਕੇ ਪੱਗਵਟ ਭਰਾ ਮਤਲਬ ਧਰਮ ਦੇ ਭਾਈ ਬਣ ਗਏ। ਧਰਮ ਭਰਾ ਤੇ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਕਿਸ਼ਨਾ ਡੋਗਰ ਤੇ ਰੱਬ ਜਿੰਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤੇ ਭਾਕੇ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ ਡੋਗਰ ਰਾਹੀਂ ਖੁਰਦ ਖੁਰਦ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਡੋਗਰ ਵੀ ਗਰੀਬ ਰਾਹੀਂ ਉਹਦੀ ਟਕਰੀ 'ਚ ਭੁਜੀਏ ਦੇ ਥੱਲੇ ਲਕੇ ਕੇ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਭੇਜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਹ ਲੱਗ ਗਈ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨਾ ਡੋਗਰ ਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖਾਨ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਡੋਗਰ ਨਾਲ ਲਿਹਾਜ਼ ਗੰਢ ਲਈ ਤੇ ਖਾਨ ਡੋਗਰ ਦੇ ਘਰ ਆਨੇ ਬਹਾਨੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਗੋੜਾ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ। ਖਾਨ ਦਾ ਡੋਗਰ ਦੇ ਘਰ ਆਣਾ ਡੋਗਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਡੋਗਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਵੀ, ਕਿ ਠਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰੇ ਆਉਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਵੀ ਭੇੜੀ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵੀ ਭੇੜੀ ਪਰ ਡੋਗਰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੋਲ ਟਾਲ ਦਿੰਦਾ, “ਨੀ ਪੇਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਯਰਾਨੇ ਗੰਢਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਨਾਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਟੋਹਰ ਅਲੋਗ ਬਣਦੀ ਏ ਕਿ ਖਲੀਫਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਡੋਗਰ ਨਾਲ ਉਠਦਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ।”

“ਚੰਗਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ, ਪਤਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਲੱਗੂ ਜਦੋਂ ਤੇਰੀ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੰਢ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗੀ।”

ਉਧਰ ਕਿਸ਼ਨੇ ਦੀ ਦਹਿਬਤ ਵੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੇਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਵਾਹ ਜਹਾਨ ਦੀ ਲਾ ਲਈ ਪਰ ਕਿਸ਼ਨਾ ਹੋਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਫਰੇਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸ਼ਨੇ ਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸ਼ਨਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਬੂ ਸੀ ਜਿਸ ਤੇ ਇਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਖੇ :

ਗੋਰੀ ਪੁਲਿਸ ਪੈ ਗਈ ਫਿਕਰੀ

ਇਨਾਮੀ ਭਾਬੂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਸ਼ਨਾ।

ਕਾਹਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਵੇਂ ਗੋਡਰੁਆ ਭਾਕੇ

ਅੱਖੀ ਹੋਜ਼ੂ ਕੇਦ ਕੋਟਣੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਹਾਸੀ ਮਖੋਲ ਵਿਚ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਗੋਲ ਡੋਗਰ ਦੇ ਕੰਨੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ “ਇਹ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੈ ਲਵੇ, ਫੜਵਾ ਦੇ ਕਿਸ਼ਨੇ ਨੂੰ।”

“ਠਾਣੇਦਾਰਾ, ਕਿਸ਼ਨਾ ਕੋਈ ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਮੇਮਣਾ ਵੇਂ ਕਿ ਉਹਦਾ ਕੰਨ ਵੜ ਕੇ ਤੇਰੇ ਹੋਥ ਵਿਚ ਫੜਾ ਦੇਵਾਂ।” ਠਾਣੇਦਾਰ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਪਰ ਡੋਗਰ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਪਾਪ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜ ਗਿਆ ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੁੰਗਰਨ ਲੱਗ

ਜਿਆ ਇਹ ਸਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵੀ ਸਭ ਸਦੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਮਝਾਣ ਦੇ ਸੀ

ਦਸ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘਰ ਲਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਗੁਰੀ ਪੁਲਿਸ ਮਾਰਦੀ ਛਾਪ

ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਮਲਦੀ ਫਿਰ।

ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੀਰ ਮਿਲ।

ਦਾਸੀ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਕਿਉਂ ਨੀ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਕਿਸਨਾ ਕਹਿੰਦਾ,

ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ
ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਹਲ ਫੇਰੇ ਭੇਂ ਚੁਕੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ

ਐਥੀ ਐ ਬਮਾਈ ਜੋਟ ਦੀ।

ਜੇਟ ਖੜ੍ਹਕੇ ਫਸਲ ਵਿਚ ਬੜ੍ਹਕੇ

ਡਾਗ ਮੰਗੀ ਖੂਨ ਮੰਗਦੀ।

ਜਿਸਦੀ ਆਖਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਦੇ ਸੇ ਵੀ ਜਿਸ ਲਗਭਗ ਵੀ
ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੇਠਲੇ
ਜਿਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੇਠਲੇ
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੇਠਲੇ

ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਖਾਣੇ-ਪੀਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਖਾਣੇ-ਪੀਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

੨. ਖਾਣੀ, ਆਪਣੀ ਖਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਭੁੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਤੇ ਭੈੜੇ ਤੇ
ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚੀਂ ਖਾਣੀਆਂ ਤੇ ਭੁੱਖੇ ਖਾਣੇ ਤੇ ਭੈੜੇ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਭੁੱਖਿਆ
ਰੁਟੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਭਾਗ ਪੈ ਗਿਆ।

ਜੇ ਸ਼ਾਹੀ ਮਾਰਾ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਨਾ ਮਾਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਮਾਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ।

‘ਸੀ ਹਾਲ ਹੋ ਬਾਹਰ’ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ

ਜਿਸਦੀ ਸਾਜ਼ਦਾਸ਼ੀ ਭਾਗਤ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਸਦੀ ਤਾਕਤ ਹੀ 'ਤਾਕਤ' ਹੈ।

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ 'ਸਮਾਜ' ਜੋ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਈ ਹੈ।
ਸੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤ
ਦਿੰਦੇ।

ਮੰਦੇ ਕਰਮਾਂ 'ਚ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਭੇਂਟੀ

ਬਾਪੁ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਮੈਂ ਤਰਾਂ।

ਦਸੇ ਜਨਮ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਾਪੂ ਤਰਾ

ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਲਾਹੁੰਗਾ।

ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਜਾਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਵੇ।
ਮੇਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਫਲਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਜਾਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਵੇ।
ਮੇਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਫਲਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਜਾਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਵੇ।

[illegible]

ਮਨੁ ਤੇ ਛੇ ਤੇ ਮਨੁ ਮੁਖਿ ਨਾ ਦਿਖਾਇ ॥ ਫਿਰਿ ਤੇ ਫਿਰਿ ॥

ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਿਹੀ ਤੁਹਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ। ਠਾਣਦਾਰ ਨੇ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚ 'ਕੋਰ' ਤੇ ਫੜਾ ਜਿੰਨੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਾਂਝਿਆ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੁਹਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਸਮੇਂ ਤੇ ਤੁਹਾ ਸਾਂਝਿਆ ਨਾ ਤੁਹਾ ਤੁਹਾ ਤੁਹਾ ਰੱਖਿਆ

ਜਿਹਾ ਮਾਰ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਕਦੇ ਸਿਨਾ ਵੇਖੀ ਦੇ ਆ ਕੇ ਵੇਖੀ ਵੇਖੀ ਤੇ ਤੇ ਤੇ ਮੁੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਅੱਛਾ ਬੜੀ ਸੀਆ ਸੋ ਬੜੀ ਸੀਆ ਫੜੀ ਸੀਆ ਸਭਾਸ ਅੱਛਾ

ਅੱਛਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਤਾਂ ਪੁਰਾ ਨੀ ਦਬ ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾ ਤੁਹਾ ਦਾ ਤੁਹਾ ਨਾ ਲਈ ਤੁਹਾ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਜਿਹਿਣ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਸਮਝਦਿਆ ਕਿਹਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਨਾ ਤੁਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਚ ਹਾਕੁ ਮੇਰੇ ਗਿਆ ਉਹ ਵੀ ਸੇਰ ਨੇ ਤੁਹਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ।"

ਜੇ ਤੁਹਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿਚ ਫੜਾ ਬੜੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਫੜਦਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਠਾਣਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਠਾਣਦਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਭਰਾ ਨੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੜਦਾ ਦਿੱਤਾ ਮਾਵਾ ਦੁਸ਼ਾ ਤੇ ਜਸਟ ਹਟ ਜਾਣਗੀਆ 'ਕਉਂ ਆਪਣਾ ਤੇ ਸਾਡਾ ਵੇਖਣ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਓ' ਵਾਸਤਾ 'ਚ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਓ' ਤੁਹਾ ਲੱਭੀ ਹੋਈ ਦੇ ਤੁਹਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਤੇ ਜਾਹ ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੇ ਕਿਆਰੇ ਤੁਹਾ ਲਈਦ"

'ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬ ਆਉਣ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ।' ਠਾਣਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ।

'ਜਿਹ ਜਿਹਾ ਉੱਟ ਪਟਾਗ ਸੁਆਲ ਅੰ ਤੁਹਾ ਠਾਣਦਾਰ ਉਹ ਤੀਜੇ ਹਿਸ ਦਾ ਮਾਲਤ ਦੇ ਅਸੀਂ ਤਿਵ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਜਦ ਮਰਜੀ ਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਜਿਉਣੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਰਾ ਲੱਗ ਜਦ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਅਦਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ' ਤਾਂ ਇਹ ਹਰ ਸਿਪਾਹੀ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜਸਬ ਨਾਨ 'ਚ ਵੱਡੇ ਸਾਹਬ ਆਏ ਨੇ। ਠਾਣਦਾਰ ਜਾਦਾ ਜਾਦਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਕਈ ਨੀ ਮੇਰੇ ਫੜ ਆਉਂਦਾ। ਕਿਸਨ ਨੇ ਸਾਡੀ ਨੀਦ ਖਰਾਬ ਕਰ ਫੜੀ ਅੰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬੜਾ ਚੋਣ ਖਰਾਬ ਕਰੀ ਰੱਖਦਾ।" ਤੇ ਠਾਣਦਾਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਦੇਂਦੇ ਪੌਹਦਿਆ ਕਿਹਾ 'ਤੁਸੀਂ ਫੜ ਜਿਹੜੇ ਆ ਕੇ ਚੁਪਰੇ ਅੰ ਬਾਈ ਇਹਦੇ ਵਾਲਾ ਘਕਬਦ ਜਾ ਚੋਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾ ਵੇਰ ਬਾਈ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲਾ ' ਜਿਹਿਣ ਦੀਆ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ' ਭਾਇਆ ਦੇਖ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਬਾਈ ਦਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਦੇ ਜੇ ਤੂੰ ਹਰ ਦੇਖ ਦੇਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦਾ ਦੇ, ਇਹ ਜਿਹਾ ਬੜਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਸਿਆਈ ਮਨ ਵਿਚ

ਰਜ ਰਜ ਦਾ ਇਹਦ ਵਾਸਾ ਟੇਟਾ ਮਕ ਥਾਈ ਕਦ ਖਤ ਆ ਵਤਦਾ
ਅ ਤ ਰਦ ਪਰ ਖਜਲ ਖਆਰ ਕਰਨ ਸਦੀ ਆ ਵਤਦਾ ਏ ।

ਜਿਉਣਾ ਬਹਿਦਾ ਮਿਊਦੀ ਬਾ ਤ ਕਰੀ ਜਮ ਨਾਟਦਾਰ ਆ ਜਾਇ ਤ
ਜਿ ਤਾ ਆਪੁਗਾ ਉਤ ਕਿਤਤਾ ਅਪਣ ਮਾਮ ਦਾ ਹੁਤ ਹੁੰਗਾ ।

ਭਗ ਲੇ ਮਨਾ ਚਿਤ ਨਾ ਕ

ਲਿਖੀਆ ਲਖ ਦੀਆ ।

ਦੁਹਾ ਰਾਨ ਰਲੁ ਮਾ ਨੇਟਾ ਦਵੀ ਦਾ ਚਾਸਾ ਏ ਮੇ ਤਾ ਮਾ ਨੇਟਾ ਦਵੀ
ਦਾ ਜਾਸਾ ਨੁ ਜਾਣਾ ਏ ਪਿਛ ਬਾਹੁ ਦਾ ਮਿਆਲ ਰੋਖੀ ।

ਥਾਈ ਤੂ ਨੇਟਾ ਮਾਈ ਤ ਥਾਈ ਕਿਸਨ ਦੀ ਲਮੀ ਉਮਰ ਦੀ ਰਾਮਾ
ਮਤੀ ' ਰਾਨ ਨ ਕਿਹਾ ਜਿਉਣਾ ਜਾਸਿਆ ਗਿਆ ਤਾ ਨਾਲ ਦ ਖਤ ਜ ਲਾ ਰਲ
ਪਿਛ ਦ ਸੀ ਓਹਨਾ ਦੀ ਕਰੀ ਰਗਵਾਨ ਕਲ ਆ ਕ ਕਹਿਦੀ "ਕੀ ਇਹ ਸਾਤ
ਖਤ ਤਰ ਨ ।

ਰਗਵਾਨ ਕਹਿਦਾ, "ਆਹੇ, ਕਹੇ ਤਾ ਤੇਰ ਨਾਉ ਲਵਾ ਦਵਾ ।

ਕ ਇਹ ਤਾ ਇਕ ਦਿਨ ਹੋ ਈ ਜਾਣਾ ਏ " ਗਜ ਨ ਕਿਹਾ

ਤ ਜ ਜ ਰਗ ਰਗਵਾਨ ਕਦ ਵਖ ਲਿਆ ਤਾ ਮਸੀਬਤ ਰਹੀ ਤ ਜਾਣੀ
ਏ ਉਹ ਗਲ ਨਾ ਛੱਡ ।

ਰਗੀ ਮੇਰੀ ਲੱਗੀ ਦੋਸਤੀ

ਲੱਗੀ ਪਹਿਰ ਦੇ ਤਤਕ

ਵੀਰਾ ਤੋਰਿਆ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ

ਆ ਗਏ ਫਾਗਾ ਵਤਕ

ਵਾਹਣਾ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਗੇ ਟਾਕਰ

ਭਾਗ ਫਮਾ ਫਮ ਖਤਕੇ ।

ਅਖੀਆ ਪੁਝਰੀ ਲਤ ਸਾਫ ਦਾ ਫਤਕ ।"

ਗਜ ਕਹਿਦੀ "ਵਖ ਸੋਜਣਾ, ਮੇ ਨਾ ਤਾ ਨਿਆਣੀ ਆ ਤ ਨਾ ਹੀ ਕਈ
ਓਲੀ ਹਾ । ਮੇ ਇਹ ਪੇਰ ਦਿਲ ਹੋਥ ਮਜਬੂਤ ਸਚ ਸਮਝ ਕ ਚਕਿਆ ਏ, ਤ ਮੇ ਸਾਰੀ
ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਮਾ ਨਾਲ ਸਾਝੀ ਕਰ ਲਈ ਹੋ ਤ ਵਖ ਲੇ ਮਾ ਧੀ ਦੀ ਤਾ ਇਕ ਗੱਲ
ਹੋਈ ਏ । ਹੁਣ ਤਾ ਉਹ ਗੱਲ ਐ

ਜੇ ਮੇ ਮਰਗੀ ਹੋਰ ਨਾ ਵਿਆਹੀ

ਉਹਦ ਵਿਚ ਮੇ ਬਲੇ

ਪਾਤਰ ਜਿਉਂਦਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾ ਦਾਸਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸਾਧੂਜੀਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਂਚ ਰਵਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮਾਤਾ ਤੇਰ
ਦਿਸਦੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਤੋਂ ਮਾਈਏ
ਭਲ ਚੁੱਕ ਮਾਆਫ ਕਰੀ ਤੇਰ ਆਈਏ

ਤਰੇ ਆਈਏ ਤੇ ਦਰਸਨ ਪਾਈਏ
ਮਿਹਰਾਂ ਵਾਲੜੀਏ ਮਾਈਏ
ਭਲ ਚੁੱਕ ਮਾਆਫ ਕਰੀ ਤੇਰ ਆਈਏ

ਤਰ ਆਈਏ ਤੇ ਜੋਤ ਸਰਾਈਏ
ਭਰਿਆ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਾਲੀਏ ਮਾਈਏ
ਮਾਤੀਆ ਦੀ ਕਲੀ ਭੁੱਖਾਸਾ ਤੇਰ ਆਈਏ

ਤਰੇ ਆਈਏ ਤੇ ਸੰਗਾਰਾਂ ਪਾਈਏ
ਖਲ੍ਹੇ ਗੰਢੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀਏ ਮਾਈਏ
ਖਾਲੀ ਨਾ ਮਾਏ ਮੇਰੀ ਕਰੋ ਤੇਰ ਆਈਏ

ਤਰ ਆਈਏ ਤੇ ਸਰਬ ਵਿਸ਼ਵ ਰਚਾ
ਵਿਆਸਾ ਭਲ ਭਰ ਲਗਦਾ ਮਾਈਏ
ਰਸ ਚੁੱਕ ਲਗਦਾ ਕਰੀ ਤੇਰ ਮਾਈਏ

ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਹਿਆ ਜਿਉਂ ਬਾਤ ਫੌਰ ਪਲ ਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਜੋ
ਜਾਨਾਣਾ ਮਾਈਏ ਤੇ ਰਾਗ ਵਿਚ ਹੋਵਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਨਿਆ ਬਣੀ ਰਾਗੀ ਪਾਰ
ਤੁਰਾ ਹੋਵਾ ਸੀ ਮਾਤੀ ਪਹਿਲਾਂਕਲ ਦੇ ਸੋਭਾ ਨਾਲ ਭਲੀ ਸੁਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਸੁਨਦਾ ਇਹ ਪਾਸ ਨਾ ਹੋ ਜਿਉਂ ਕੋਈ ਵਾਂਗ ਵਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਕੋਭਾ
ਇਹੀ ਹੋ ਮਾਤਾ ਵਾਲਾ ਤੇ ਰਾਗੀ ਦੇ ਦਰਿਆ ਤੇ ਹੀ ਬਣੀ ਵਿਚ ਬਿਨਾਸ ਸੀ।
ਮਲਕਾ ਭੀ ਹੀ ਇਹ ਰਾਗੀ ਦੇ ਸੁਰ ਭਰ ਬਿਲੀ ਤੇ ਗੁਫ਼ੀ ਦਾ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮੁਫ਼ੀ
ਵਿਚ ਨਾ ਸੁਰ ਸੁਰੀ ਵਿਚ ਹੋਵਾ ਦਾ ਰਾਗ ਨਹੀਂ ਭਲ ਸੁਰਾਗ ਬਣੀ ਹੁਭ ਜਾਨਾ ਹੋ।

ਸਾ ਦੇ ਰਵਾਨਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤਾਂ ਹੋ ਉਹ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਸਾਥੀ
ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸਾਥੀ ਦੇ ਰਵਾਨਾ ਮੁੜ ਜਾ ਪਿਛਲੀ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਥੀ
ਉਸਦੀ ਦੀ ਜਾ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਰਸ ਜਰਵਾ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂ ਤੇ ਸਭ ਲੋਕ ਪਿਛਲੀ
ਸਾਥੀ ਤੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਦੀ ਜਾ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਨਾ ਸੀ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਵਾਨਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਤਾਂ ਵੀ ਪੀਠੀਏ ਜਾਨਾ ਸਾਥੀ
ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹੀ ਜਾਨਾ ਸਾਥੀ ਤੇ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਨਾ ਸਾਥੀ ਤੇ ਜਿਥੇ ਤਾਂ ਪੀਠੀਏ
ਕਰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਜਿਥੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਅਨਜਾਨ ਸੀ ਤੇ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਸਾਥੀ
ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸੀ

ਦਿਸਦਾ ਰਹਿ ਮਿਤਰਾ

ਗਾਥੇ ਰਹਿ ਘਰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਸਾਥੀ ਅਖੌਤੀ ਚਾਲ ਰਵਾਨਾ ਜਿਹਾ ਕਿ ਤਾਂ ਦਾਨਾਂ ਤੇ ਰਵਾਨਾ ਜਿਹਾ
ਸਾਥੀ ਪੀਠੀਏ ਪੀਠੀਏ ਹੀ ਤਾਂ ਸਾਥੀਏ ਤੇ ਸਾਥੀਏ ਸਾਥੀਏ ਜਾਨਾ ਸਾਥੀਏ ਕਿ ਸਾਥੀ
ਵਿਚ ਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜਿਹਾ ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਪਿਛਲੀ ਤਾਂ ਨਾਨਕਾਨਾ ਤੇ ਸਾਥੀ
ਸਾਥੀ ਤੇ ਸਾਥੀ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਤਾਂ ਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੀ ਰਵਾਨਾ ਹੀ ਜਿਹਾ ਦਾ
ਸਾਥੀ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਹੀ ਤਾਂ ਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਜਿਹਾ ਤੇ ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਦੇ ਘਰ ਸਾਥੀ
ਜਾਨਾ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਹੀ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ ਜਿਹਾ ਅਨੰਤ ਤਾਂ ਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਥੀ
ਸਾਥੀ ਸਾਥੀ ਸਾਥੀ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਥੀ ਜਿਹਾ ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ
ਵੀ ਸੀ ਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਾਥੀਏ ਵਿਚ ਜਾਨਾ ਜਾਨਾ ਸਾਥੀਏ ਸਾਥੀਏ
ਸਾਥੀਏ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਸਾਥੀਏ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਸਾਥੀਏ ਸਾਥੀਏ ਤਾਂ ਜਿਹਾ ਕਿ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਸਾਥੀ ਤਾਂ ਵਿਚ
ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਤਾਂ ਠਾਣੇਦਾਰ ਤੇ ਸਾਥੀਏ ਦੀ ਸਾਥੀਏ ਕਰਨਾ ਦਾ

“ਬਾਹਰੇ ਆਏ ਹੋ ਕਿ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ।”

ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਤਾਂ ਰਵਾਨਾ ਉਹ ਰਹਿਣਾ ਜਿਹਾ ਕਿ “ਸਾਥੀਏ ਵਿਚ
ਜਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਥੀਏ ਹੀ ਸਾਥੀਏ ਸਾਥੀਏ ਸਾਥੀਏ ਪਾਥੀਏ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ
ਮਿਠਾ ਪਾ ਕੇ ਲੈ ਆਨੀ।”

ਨਾਨਕਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ
ਸਾਥੀਏ ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਜਿਹਾ।

ਤਾਂ ਸਾਥੀਏ ਦੇ ਸਾਥੀਏ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ
ਸਾਥੀਏ ਤਾਂ ਜਿਹਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਜਿਹਾ

ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ “ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਅਨੰਤ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ
ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ
ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਸਾਥੀਏ ਰਹਿਣਾ

ਹੁਸ਼ੀਰ ਨਾਲ ਪਿਆ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਮੇਂ ਕਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਬਾਕੀ ਛੱਡਕੇ ਇਸ ਦਾ ਚਿੰਤਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਨ ਤੇ ਜੀਅ ਵਾਲਾ ਦਾ ਮਨ ਦਾ ਫਲਾਸਫਾ ਲੈ ਕੇ ਹੁੰਦੀ ਜਿਹਾ ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਜਿਸਦਾ ਦਾ ਆਦਿਅਕ ਹੀ ਜਾਂ ਕੇ ਜਨ ਘਰ ਲੈਣੇ ਜਨ ਨਾਲ ਕਰੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਮਨ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਹੁਸ਼ੀਰ ਵਾਲਾ ਰੁਪ ਘਰ ਲਿਆ ਤੇ ਵਿਆਹੁਤੀ ਤੁਰੀ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਕੇ ਕਿਹਾ "ਕਰੀ ਜਿਹਾਦ ਤੇ ਜਾਂ ਧਰਾ ਧਿਰ ਦੀ ਲੜ ਨਾਹੀ ਮੇਂ ਸਾਰਾ ਜਵਰ ਲਾਹ ਕੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖੂਨ ਖਰਾਬ ਦੀ ਲੜ ਨਹੀਂ।" ਤਾਂ ਕਿਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਬੀਬਾ ਕਰ ਤੇ ਤੇ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਆਪੋ ਕੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸਾਹੁੰ ਤਾਂ ਆਪਾ ਵੀ ਦਾਜ ਵਾਲਾ ਨਾਹ ਚੁੱਕੀਦਾ ਤੇ ਤੇ ਨਰਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਛਾਤ੍ਰ ਨਫ਼ੇ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਗਏ।

ਇਹ ਛਾਤ੍ਰ ਬਾਤ ਵੱਡਾ ਛਾਤ੍ਰ ਸੀ ਤੇ ਮਾਲ ਵੀ ਬਾਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਜਦ ਮਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਬਣਦੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਕਲ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਮਾਲ ਵਾਲੇ ਛਾਤ੍ਰ ਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪਾਪ ਜਾਗ ਪਿਆ, ਕਿ ਮਨ ਕੀ ਇਹ ਮਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਐ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀਲਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕਰਾ ਦਵਾਤਾ, ਸਾਡਾ ਮਾਲ ਮੇਰੇ ਕਲ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਾਲ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰ ਸਰਤਾਰੀ ਇਨਾਮ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਛਾਤ੍ਰ ਨੇ ਕਿਸਨ ਨੂੰ ਬਿਆ ਪਿਆ ਕੇ ਤੇਰੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਦਸ ਦਲ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੋਸ਼ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਅਸਲਾ ਲੈ ਜਾਵੀਂ ਜਿਸਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤੀਰ ਹੈ ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਕਿਸਨ ਨੇ ਸਚਿਆਂ ਤਿਉਂ ਨਾ ਜਾਦਾ ਜਾਦਾ ਬਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵਾ, ਸੇ ਕਿਸਨਾ ਛਾਤ੍ਰਾਂ ਕਲ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਬਜਦਾ ਬਜਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ ਰੋਲ ਕੇ ਰਹਿਆ।

ਕੀ ਪਸ਼ੂ, ਕੀ ਪਰਿਦਾ, ਕੀ ਆਦਮੀ

ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਹੋਜ ਬੜੀ।

ਰਦਾ ਰਦਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਬਾਪੂ ਮੇਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਬਚਾਪਾ ਰਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿਥੇ ਤਾਂ ਮੇਂ ਤੇਰੀ ਬੰਦ ਵਾਰ ਸਵਾ ਕਰਨੀ ਸੀ ਤੇ ਕਿਥੇ ਤੇਰੇ ਹੋਡੇ ਖਰੀ ਜਾਨਾ।"

"ਪਤ ਇਹ ਕਈ ਅਗਲ ਪਿਛਲ ਮਾਝੇ ਕਰਮਾ ਦਾ ਫਲ ਐ। ਤੁਹੀ ਮਾਂ ਤੇਰੇ ਵਿਅਗ ਵਿਚ ਮਰ ਗਈ ਤੇ ਮੇਂ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆ ਕੇ ਤੇਨੂੰ ਵੀ ਗਿਆ ਬੈਠਾ ਹਾ।"

ਕਿਸਨਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਬਾਪੂ ਤੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਲ ਗਾ।" ਉੱਟੇ ਰਾਵਾਨਾ ਬਲਿਆ 'ਬਾਈ ਉਹ ਮੇਰਾ ਜਾ ਨਾ।

ਕਈ ਨੀ ਮੇਂ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਉਹੀ ਨੂੰ ਕਿਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ।

'ਬਾਈ ਪਿਆ ਦ ਗਿਧਾ ਬਾਪੂ ਦ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆਖ

ਜੇ ਘਰ ਜੇਮਿਆਂ ਪੁੱਤ ਵੇ ਬਾਬਲਾ।

ਸਾਰਾ ਠੇਕਾ ਸੁੱਟ ਵੇ ਬਾਬਲਾ।

ਹੁਣ ਦਾਰੂ ਦੀ ਹੁੱਤ ਵੇ ਬਾਬਲਾ।

ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਬੁੱਕ ਵੇ ਬਾਬਲਾ।

ਮਾਰ ਨਗਾਰਾ ਬੁੱਕ ਵੇ ਬਾਬਲਾ।”

ਰਸਵਾਗਾ ਤਹਿਲਾ ਬਾਗੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਸਾ ਪਹਿਲਾ ਤੇ
ਸਦਾਸ਼ੀ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸਾ ਬਾਪੂ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦੋਸਤਿਆਂ ਦੀ ਕੁਰਾਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਅਧਾਰ
ਜਾਗਰਾ ਬਜਾਗ ਤੇ ਨਾਲ ਬਾਪੂ ਦ ਗੁਰੂ ਦਸਵਾਗਾ

ਤਹਿਲਾ ਸਾ ਜੇ ਠੀਕ ਦ ਛੇਨਿਆ ਪਾ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਕੋਰਿਆ ਵਾਗੂ ਮਰਾ
ਮਰਾ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਿਰਾਣੀ ਰਹਿਣੀ ਅੰ ਤੇ ਪਾਏ ਵਾਗੂ ਮਰਾਨ ਤੇ ਪਹਿਲਾ

ਬਾਗੀ ਵਿੱਤ ਜਾ ਫਿਰ ਵੀ ਪਸਾਨ ਕਰਨੀ ਹਾਂ ਰਹਿਣੀ ਤੇ ਬਾਗੀ ਤੇ ਪਿਸ
ਦੇ ਸਾਲੇ ਕਿਲੇ ਤੇ ਮਾਰ ਦਿਦਾ “ਛੇਨ ਨ ਪਿਸ ਨੂੰ ਜੋਲ ਮਰੀ ਦਿ ਜੇ

ਦਸਵਾਗਾ ਜਾਲਿਆ ਨਾਲ ਹੁਰੂ ਤੇ ਮਰ ਸਕਦਾ ਅੰ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਨਹੀ
ਮਰਦੀ ਵਿੱਤ ਮਰ ਜਿਯਾ ਤੇ ਬਾਗੀ ਮਰ ਨਾ ਜਾਦਾ ਤੇ ਪਿਸ ਮਰਦੀ ਤੇ ਜਾ ਅੰ
ਦੇ ਚਲਦੀ ਰਹਿਣੀ ਤੇ ਛੇਨ ਪਹਿਲਾ ਨਾਲ ਬਾਪੂ ਕੇ ਮਰਾਬਲਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੇ
ਪਿਸ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਗੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸਾਗੀ ਮਰਦੀ
ਵਾਗੂ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਿਸ ਮਰਦੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਬਾਗੀ ਮਰਦੀ ਛੇਨ ਵੀਰ ਤੇ ਰਾਖਾ

ਮਾਰ ਕਹਿਣਾ ਤਹਿਲਾ ਜਾਗੀ ਪਹਿਲਾ ਜੇ ਮਿਲਣਾ ਦੀ ਘੁਰ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਿਸ
ਵਾਗੂ ਮਰਦੀ ਤੇ ਮਰਦੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਵਾਗੂ ਮਰਦੀ

ਪਿਸ ਦੋਸਤ ਪਿਸ ਨਾਲਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਗੀ ਤੇ ਮਰਦੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ
ਮਰਦੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਪਿਸ ਅੰ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਬਾਗੀ
ਕੇਵੀ”

ਪਹਿਲਾ ਸਾਗੀ ਤੇ ਮਰ ਕੇ ਪਿਸ ਨਾਲਗਾਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਸਾਗੀ ਤੇ ਪਿਸ
ਪਿਸ ਦਸਵਾਗਾ ਅੰ ਸਮੇ ਪਹਿਲਾ ਵਿਰਾਣੀ ਕਰਨੀ ਹਾਂ ਰਹਿਣੀ ਅੰ ਛੇਨ ਨ ਸਵਾਗੀ ਵਿਰਾ
ਪਿਸ

ਸਾਗੀ ਸਿਧੀ ਕਰਾ ਨਹੀ ਮਰਦੀ ਨਾਲਗਾਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲਾ
ਕਿਹਾ।

ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਮੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਮਰਦੀ ਮਰਦੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਾਗੀ ਦੀ
ਬਾਗੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਵਿਰਾਣੀ ਮਰਦੀ ਬਾਪੂ ਤੇ ਪਹਿਲਾ

ਪਹਿਲਾ ਸਾਗੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਮਰਦੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ

• • • • •

ਜੇ ਤੇਰੀ ਤੇਰੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰੇ ਮੇਰੇ ਦਾ ਦੁਆਰੇ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਸੁਆਮੀ :
ਦੇ ਮਾਤ ਮੇਰੇ ਆ ਮੇਰੇ ਤੇਰੇ ਦੁਆਰੇ ਮੇਰੇ ਪਾਤ

[illegible]

ਪਰਲੀ"

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

ਫਿਰ ਸਾਲ ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

[illegible]

$\frac{1}{n} \sum_{j=1}^n x_j = \bar{x}$

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

ਵਲ ਵਾਰੁ ਵਧ ਵਲ। ਉਂ ਪੱਤ ਮੇਂ ਜਾ ਤਨੁ ਪਛਾਣਿਆ ਨੀ ਕੀਹਦਾ ਕਾਕਾ
ਏਂ ਕੁੰ।

ਕੁਆ ਮੇਂ ਜਾ ਵਿਰਾਣੀ ਤ ਸਾਹਰ ਸਾਤ ਕੋਲ ਸਿਘ ਜਾ ਮਝਾ
ਕੋਲ ਸਿਘ, ਇਹ ਕਿਹਤਾ ਹੋਇਆ ਅਛਾ ਅਛਾ, ਕੋਲ ਦਾ
“ਹਾਂ ਕੁਆ” ਬਿਸਨੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਬਹੀ ਕੀਹੀ ਕਿਹਤਾ ਮਝਤਾ ਚਾ ਰੀਹਦਾ ਏ ਨਾਲ ਪੱਤ ਤੁ ਤਾ
ਕੋਲ ਸਿਘ ਕੀਹਦਾ ਮਝਤਾ ਕੋਲ ਸਿਘ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਹਤਾ ਹੋਇਆ ਅਸੀਂ
ਕਰਾਪੁਤਾ: ਵੇ ਪਰ ਫਰ ਤਕੀ ਕਿਉਂ ਜਾਨਾ ਏ ਜਿਵੇਂ ਮਗਰ ਪੁਲਿਸ ਲਗੀ ਹਵੇ,
ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਆ ਦਾ ਘਰ ਏ ਹੋ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤਾਲ ਤਰੀ ਹਵਾ ਵਲ ਵੀ ਭਾਬ
ਜੀ” ਕੁਆ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਜਤਾਈ।

ਕੁਆ ਬਦਮਾਸ਼ ਤਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਵੀ ਭੇਡ ਹੋਦ ਅੰਮਤ ਮਗਰ ਤਾ
ਚਾਤ ਬਦਮਾਸ਼ ਇਥੇ ਏ ਤੁ ਅ ਕਰ ਆਹਾ ਤਈ ਘਾਤੀ ਤ ਚੁਪੀ ਦਾ ਦ ਮੇਨੁ
ਚੁਪੀ ਤਈ ਮੇਂ ਪੀਦਾ ਹਾ ਤੁ ਬਿਦ ਅਤਮ ਕਰ ਲ ਕਸੀ ਪਛਾਣ ਆਇਆ ਜਾ
ਬਲੀ ਨਾ ਬਸ ਜਾਗਦੀਓਂ ਈ ਛਾਪਲਜੀ।

ਅਬ ਜੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਚੱਕੀ ਦਾ ਪੁੱਤ ਭਾਰੀ
ਸੱਸ ਨਾਲ ਪਰੀਤ ਰੱਖਦੀ।

ਏ ਤਾ, ਮੇਂ ਕੀ ਟਿਹੀਆ ਖੰਡੀਆ ਨ ਸਲ ਕ ਉਂ ਬਤੀਰ ਜੇਜੇ
ਮਾਤਾ ਜਾ ਵੀਜੇ ਤੁ ਤਾ ਇਹ ਜੇ ਅੰਮਤ ਮਗਰ ਤੀਜਾ ਕੀਹਦਾ ਏ ਹਾ
ਅਤ

ਪੱਤ ਵੀਰ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਮੇਰਾ
ਨਿਉਂਜਤ ਬਾਬਲੁ ਦੀ।

ਕਿਸਨਾ ਤਾ ਘਾਤੀ ਹਾ ਕ ਚੁਪੀ ਲ ਕ ਚੁਪੀ ਪੀਹਟ ਬਹਿ ਗਿਆ ਬੰਦੀ
ਦੁੱਖ ਹੋਰ ਵਿਚ ਜਾ ਤ ਘਾਤ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪਈ ਉਧਰ ਠਾਣਦਾਰ ਵੀ ਆ
ਗਿਆ ਤੇ ਪੱਛਣ ਲੱਗਿਆ।

“ਮਾਈ ਏਥ ਕਈ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਨੀ ਆਇਆ।”
“ਆਇਆ ਸੀ ਪੱਤ।”
“ਕੌਣ ਸੀ।”

ਦੀ ਰਾੀ ਸੀ ਤੁ ਤਾ ਦਾ ਘਰ ਪਛਾਣਾ ਸੀ ਉਂ ਬੰਦਾ ਕੁਹਾ ਜਾ
ਈ ਲਗਦਾ ਸੀ।”

“ਉਹਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਏ।”

ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ

ਤੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਮਗਰੋਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਯਾਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਨੂੰ ਧੰਨ ਕਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਫੇਰ ਲੱਕ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀ ਜਾਵ

ਬੱਧੀ ਉੱਤ ਹੱਥ ਧਰਿਆ।

ਯਾਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਰੋਲਾਈ ਮੰਨਦੀ ਆ।

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ
ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ

ਯਾਰੀ ਬਾਹਰ ਦੀ ਧਰਮ ਨਾਲ ਲਾਈ

ਧਿਰ ਦੀ ਤਾ ਫੇਰ ਵਰਗੀ।

ਜਾਂ ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਓਏ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਓ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੇ

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਤੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿਸਾਨ ਕਹਿੰਦਾ

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਜਿਸਨੇ ਨੀ ਕਿਸਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਬਾਜੀ ਵਿਚ ਵਿਚ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਛੁਟਾ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਬੁਲਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੀ ਨੇ ਬਾਜੀ
ਬਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਾ ਭਾਵ।"

ਬੁਲ ਦਿਓ ਮਿਤੁਨਿਆ ਮਿਤਰ ਢਾਗੁ ਚੁੜਾ ਕਾ ਰਲੀ ॥ ੨੩ ॥ ਸਿਧਾ
ਥਾ ਕੇ ਪੁਲ ਦੁਖੀ ਹੋਆ ਕਾਲ ਲਾਵਾ ॥

ਫੀ ॥ ਸਰਸ ਦਾ ਸਾਤ ਗਤਿਆ ਦਿਖ ਮਿਲ ਕਾ ਧਿਆ ॥ ੨੪ ॥ ਚੁੜਾ
ਗਾ ॥ ੨੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਕਾ ਮਿਤਰ ਚੁੜਾ ਕਾਲ ਨਿਲ ॥ ੨੬ ॥ ਚੁੜਾ
ਆਵੇਗਾ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੨੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦਾ ਸਾਤ ਕਾਲ ਚੁੜਾ ਜਵਾਬ ॥ ੨੮ ॥
ਵਾਚਾਰੀ ਦੀ ॥ ੨੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦਾ ਸਾਤ ਕਾਲ ਚੁੜਾ ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੩੦ ॥ ਸਿਧਾ
ਕਾ ॥ ੩੧ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੩੨ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੩੩ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੩੪ ॥
ਨੂੰ ਫਿਰਦਾ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੩੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੩੬ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੩੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੩੮ ॥
ਦੀ ॥ ੩੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੦ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੧ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੪੨ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੩ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੪ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੫ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੬ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੮ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੪੯ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੫੦ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੧ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੨ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੩ ॥
ਜਿਹੜੀ ਕਹਿਦ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ॥

ਦੀ ॥ ੫੪ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੬ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੭ ॥
ਦੀ ॥ ੫੮ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੫੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੦ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੬੧ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੨ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੩ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੪ ॥

ਅਖੇ ॥ ਰਾਈ ਹੁੰਦ ਨੇ ਦਿਲਤ ਦੇ ਪਤਰ
ਤੇ ਮੁੜਕ ਤੇ ਖੁਨ ਫਲਦ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੬੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੬ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੬੮ ॥
ਲਗਿਆ ਪਿਆ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੬੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੦ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੧ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੨ ॥

ਅਖੇ ॥ ਮੈਂ ਰੱਬ ਤੋਂ ਮੰਗਾਂ ਸੁੱਖ ਤੇਰੀ
ਵੀਰਾ ਓਏ ਬੰਦੂਖਾਂ ਵਾਲਿਆ ॥

ਸਾਧਿਕਾ ॥ ੭੩ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੪ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੬ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੮ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੭੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੦ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੧ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੨ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੩ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੪ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੬ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੮ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੮੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੦ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੧ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੨ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੩ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੪ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੫ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੬ ॥
ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੭ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੮ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੯੯ ॥ ਸਾਧਿਕਾ ਦੀ ॥ ੧੦੦ ॥

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ
ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ

[illegible]

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

अथ चत्वारिंशदधिकशतसंख्येति

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

ਅਸੀਂ ਸੁਰਬਤ ਨਾ ਜਾਣੀ ਤੇ ਜਾਂ ਸੁਰਤੀ ਵਿਚ ਨਾਮਾਂ ਮੀ ਰਹੀ ਤੇ ਸੁਰਤੀ
 ਨਾਮਾਂ ਤੇ ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤੀ ਸੇ ਆਏ ਅਸੀਂ ਅਸੀਂ ਸੁਰਤੀ ਵਿਚ ਜੋ ਮੇਰਾ ਤੇ
 ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤੀ

ਮਾਨਸਾ ਭਾਗੀ ਸ਼ਾਹੀ ਨਿਯਮ ਰੀਤੀਆਂ ਭੀ ਲੋਆਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜਿਸਤ ਤੇ ਸਥਿਰ

[illegible]

$\gamma \in \Gamma$

“इसको मैं ही हूँ। इसीलिए मैं तुम्हें बताना चाहती हूँ कि तुम भी इसे जानो।”

$$f_{11} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$
[illegible]

੨) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਡ

ਸਿਸਕਾ ਸਚੇ ਦੀ ਇਹ ਜਾ ਸਾਰੀ ਚਾਲ ਕੰਡੇ ਫੜੀ ਦੀਉਂ ਲਾਈ ਦ.
 ਕਲੀ ਨੀ ਰਬ ਨਿਕਲ ਜਾਵਾਂ ਫੜੇ ਤੇਰੇ ਦੀ ਸਵਾਦ ਦਬਾਵਾਗਾ ਲਾ ਦਾ ਮਾਸ
 ਮਾਸ ਦਾ ਜ ਮਾਸਲੇ ਤਰਨ ਦਾ ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਸਾਇਦ ਭੁਗਲੀ ਦੀ ਫਾਸ ਮਾਰ ਤ
 ਰਾਜੀ ਮੁੜ ਦੀ ਕਲ ਮਤ ਭਲੀ ਸੀ। ਉਹ ਭਾ ਘੁੱਤ ਤ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਤਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ
 ਗਿਆ, 'ਤੇ ਜੇ ਨਾਤ ਹੁਣ ਕਾਫ਼ਰ ਤ ਨਜ਼ਦੀ ਹੁਣ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਨੇੜੇ ਜਾਣਾ ਸੀ
 ਨਿਜ਼ਾਮ ਜਾਂ ਸਿਸਕਾ ਫਾਲ ਮਾਰੀ ਤਾ ਫੌਤ ਤ ਖੜ੍ਹ ਠਾਣਦਾਰ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ
 ਕਰਕੇ ਸਥਾਨੇ ਵਿਚ ਫਿੰਗ ਪਿਆ ਰਾਜੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਾਸ ਖੜ੍ਹ ਹੀ ਸਨ ਤ
 ਠਾਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਤ ਰਾਜੀ ਵਿਚ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗਿਆ ਤ ਮਤ ਨ. ਨਲ ਕ ਮਸਤਾ ਕਸ
 ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਫੜੀ ਦੀ ਇਕ ਪਾਸ ਕਰ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸਾਵਾਂ ਹਾਜੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।
 ਸਿਸਕਾ ਤ ਜਾਦ ਮਾਦ ਨ ਜਿਨ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਮਾਰ ਕੇ ਸਟ ਦਿਖਾ ਤ ਹਿੰਗ
 ਹੋ ਤ ਟੁੱਟਾ ਮਾਰ ਕੇ ਧੁੱਤ ਥੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਦੁਰਮਜ਼ਾਦਿਆ ਟੁੱਟਾ ਤੂੰ ਪੰਜਵਟ
 ਕੁਣਾ ਦੀ ਰਸਮ ਤ ਇਹ ਜਾ ਕਸ਼ਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਈ ਹੋਣਾ ਵੇਖਾਉਣ ਵੇਰ
 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰ ਸਚੁਗਾ।"

ਖਾਲੀ ਮਤ ਤ ਜਾ ਵਾਹੁ ਦਾ ਸੜ ਕਰਨਾ ਦ 'ਫੜ ਦੀ ਮੁਥਾਨੇ ਵਿਚ
 ਮਰੇ ਮਤ ਦੀ ਦੀ ਕਲਾਜੀ ਤ ਗਾਣੇ ਸਿਸ ਵਿਚ ਮਰਾ ਕੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦ ਬਾਣੇ ਹਿਜ਼ਾਮਿਆ

ਖਬਰਦਾਰ ਜ ਆਪਣੇ ਹਾਜੀ ਜਬਾਨ ਵਿਚ ਮਰਾ ਸਾਵਾਂ ਲਿਆ ਤ ਮੇਰੇ
 ਬਾਈ ਕਿਹਾ।"

ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਗਿਸਕਾ ਜਾ ਭੰਡਾ ਮਾਰਿਆ ਤ ਕਿਹਾ ਅਜ ਵਿਉਂਤ ਕਈ
 ਨੀ ਤੇਰੀ।"

ਗਿਸਕਾ ਕੰਝਦਾ 'ਫੜੀ ਮੇਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣ ਦ
 ਏਸ ਕਲੇ ਦੀ ਮਾਣੀ ਵਿਚ ਤਰੀ ਚਰਬੀ ਹੁਣ ਦਈ ਅੰ, ਤ ਤਰ ਲਹੂ ਨਾਲ ਗਲੀ ਦ
 ਰਤੇ ਥੋ ਦੇਣੇ ਐ।"

ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਫਰ ਹਰਾ ਮਾਰਿਆ ਤ ਕਿਹਾ, "ਜ ਬਾਹਰ ਆਣਗਾ ਤਾ
 ਨਾ।"

ਤੋਰੀ ਯਾਰੀ ਨੇ ਵਫਾ ਨੀ ਕੀਤੀ
 ਤੇ ਲੱਗੇ ਗਈਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ।

ਇਹ ਸਿਹਾ ਜੀ ਨ ਰਾਏ ਨਿ ਦਿਆ ਕਿਹਾ, ਜਨਾਬ ਏਸ ਸਾਹਨ ਨੂੰ ਨਸ਼
 ਖਾ ਤਾ ਸਵਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਥੂ ਨਾ ਤੰਝਿਉ, ਉਥ ਤਾ ਏਸ ਨ ਫਰ 'ਕੱਲਾ ਹਟਾ
 ਜਾਣਾ ਏ ਤ ਏਸ ਦ ਖਲਾ ਵਿਰਨ ਨਾਲ ਮਰੇ ਤਰਬੀ ਫਰ ਰੁਚ ਜਾਣੀ ਦ ਮਸਾ ਸਬ
 ਪਾਈ ਐ ਏਸ ਨੂੰ ਤਾ।"

੨ ਸਾਥ ਨਾਨਕ ਸੁਭਾਵੀਂ ਵਾਸ ਨੀ ਜੀ ਦਾ । ਜੁਝ ਪੈਸ ਸਾਤਿ ਤਿਆਰ ਹੋਸੇ ।
ਜਿਹੀ ਜੀ ਸਿਰ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।

੩ ਤੇ ਸੁਭਾਵੀ ਸਿਰ ਆਉਂਦਾ ਜੇਕਰ ਦਾ ਸਾਥ ਬੁਝ ਛੋੜ ਸੁਭਾਵੀ
ਜੀ ।

ਸੁਭਾਵੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਤਰ ਸੁਭਾਵੀ ਸਿਰ ਨਾਨਕ ਵਿਚ ਦਾ ਜ
ਸਿਰ ਨਾਨਕ ਵਿਚ ਨੀ ਸੁਭਾਵੀ ਤਾ ਸੁਭਾਵੀ ਸਾਥ ਕਰ ਜੀ ।

੪ ਸੁਭਾਵੀ ਸਿਰ ਸੁਭਾਵੀ ਜੁਝ ਪੈਸ ਸਾਤਿ ਤਿਆਰ ਹੋਸੇ ।
ਜਿਹੀ ਜੀ ਸਿਰ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।
ਜਿਹੀ ਸਾਥ ਨੀ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।
ਜਿਹੀ ਸਾਥ ਨੀ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।
ਜਿਹੀ ਸਾਥ ਨੀ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।
ਜਿਹੀ ਸਾਥ ਨੀ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।
ਜਿਹੀ ਸਾਥ ਨੀ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।
ਜਿਹੀ ਸਾਥ ਨੀ ਸਾਥ ਨਿਰ ਨਾ ਬੁਝਾਈ ਤਾ ਸਦਾਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ।

"ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ"

੧ ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਮਨਾਨੀ ਨੇ ਪਿਛਿਆ ।

ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।

ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।

ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।

ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਗਾਈ ਹੋ ।

ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕੀਤੀ ਹੋ ।

੨ ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।

੩ ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।

੪ ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।
ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ । ਕਾਈ ਰੁੰ ਦਸ ਪਿਡ ਲੀ ਆਂ ।

ਕੁਝ ਵਿਆਹੁਕ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਭੈਣੀ ਆ ਰਹੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ
ਕੁਝ ਭੈਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕੁਝ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਭੈਣੀ ਜਾਂ
ਦਾਦੀ

ਕੁਝ ਕੁਝ ਭੈਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸੋਚਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ
ਗਿਆਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੀਆਂ।

ਜਿਹੜਾ ਨਾ ਕੁਝ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਤੇ ਗਿਆ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਉਹ
ਗਿਆਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਫਿਰ ਕੁਝ ਕਿਸੇ ਦਾ

ਦਰ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਮਰਨਾ ਜੁਧੀ ਆ

“ਪਰ ਕਿਉਂ?”

ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣੀਓ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ
ਜਾਂ ਜਾਂ ਉਹ, ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੀ ਕੁਝ ਕੁਝ

ਅਸੀਂ ਮੇਰੀ ਪਤੀ ਦਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਸਿਰ ਸੁਣ ਕੇ

ਸੁਣ ਸੋ ਗਿਣਾ ਲਿਆ ਬਾਬਲਾ।

ਉਹਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹੁਕਾ ਤੀ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਕੁਝ
ਜਾਂ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਕੁਝ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੁਝ

ਕੁਝ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ
ਦੱਬ ਦਲਕੀ ਪਿਟੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਜਿਹੜੇ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ

ਜਾਂ ਕੁਝ ਕੁਝ ਲਿਆ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ

ਬਾਬਲ ਨੇ ਵਰ ਟੋਲਿਆ

ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਦੁਹਾਜ਼ ਵਰ ਮੇਰਾ।

ਬੰਦਰ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ

ਜਦ ਲੋਲੀਆਂ ਕੁਝ ਨਾਲ ਲਾਵਾ।

ਸਾਰਾ ਗਹਿਣਾ ਮਾਪਿਆ ਦਾ

ਇਕ ਕੁਝ ਨੇ ਪਰੋਬਦ ਪਾਇਆ।

ਬੰਦਾ ਬਈਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ
ਸੋਭੀ ਪਈ ਦਾ ਪਰੀਬੰਦ ਲਾਹਿਆ।

ਮੋਕੀ ਦੋਆ ਰੋਟੀਆਂ ਭਰਿੰਡ ਭੋਰੀਆਂ
ਸੁੱਤ ਸੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੀ 'ਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ

ਕਾਸਨੀ ਦੁੱਖਣਾ ਨੀ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਰੰਗਿਆ
ਸੁੱਤ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਨੀ ਮੈਂ ਖਿਲੀ ਟੰਗਿਆ

ਪੀਲੀ ਪੀਲੀ ਮਿਟੀ ਦੇ ਬਨਰੇ ਲਿਪਦੀ
ਸੁੱਤ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਨੀ ਮੈਂ ਦੂਰ ਧਿਰਦੀ

ਜਿਹੜਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਤਤਾਤਾ ਸਰਸ ਨੀ ਆਉਂਦੀ
ਪਰੀ ਹਾਣੀ ਕੋ ਕੁਝੀ ਨਾਲ ਲਾਵਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੇਰੇ ਸੋਭੀ ਬੰਦੇ ਭੁੱਖੀਆਂ ਦੇ ਟਕ ਟਕ ਕਰਦਾ

ਭਾਜਣ ਨੂੰ ਤੀ ਸਹੁ ਆਉਂਦੇ ਬੰਦੇ ਸੇ।

ਲਾਲਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਇਹ ਜਦ ਕੁਝੀ ਦਾ ਫਿਰ ਰਾਜੀ ਅਰਾ ਰੋਕ ਕੀ।"

"ਕੀ ਗੱਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ਦਾਸਾ?"

ਜਿਹੜਾ ਭੁੱਖੀਆਂ ਦਾ ਭੁੱਖਾ ਤਾ ਭੁੱਖੀਆਂ ਤੇ ਲੀ ਸੁੱਤਿਆ ਜਾਦਾ
ਏ।"

ਇਸ ਮੇਰੇ ਸਾਜ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਤੇ ਕੁੱਝਾ ਨੂੰ ਭੁੱਖੀਆਂ
ਦੇਸਦਾ ਸੇ ਇਸ ਭੁੱਖੀਆਂ ਧੀਆਂ ਧਿਯਾ ਧੀਆਂ ਤੇ ਸਾਹਿਬਾ ਦ ਘਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ
ਭੁੱਖੀਆਂ ਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ ਦਾ ਲਾਲ ਦੀ ਵੇਲੇਦਾ ਭੁੱਖਾ ਜੇ ਸੁਣ ਸਰ ਕੁਝ ਸੁਣਾ
ਦੇ ਕੇ ਬਿਦਾ ਬਗੀਦਾ ਏ।"

ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਇਹ ਧੀ ਕੁਝੀ ਨੂੰ ਬੰਦੀ 'ਚ ਬਿਨਾ ਕੇ ਲਾਵਾ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭੁੱਖੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਲੱਗਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀਆ ਦਾ ਫਿਰ ਰਾਜੀ ਅਰਾ ਰੋਕ ਕੀ
ਈ ਰਹਿੰਦਾ ਨੇ।"

ਜਿਹੜਾ ਭੁੱਖੀਆਂ ਦੀ ਹੁਣ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਵਿਚ ਲਾਲ ਨੂੰ
ਭੁੱਖੀਆਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਵੇਲੇਦਾ ਭੁੱਖਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ
ਭੁੱਖਾ ਤੇ ਭੁੱਖਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ ਲੱਗਦਾ ਲਾਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਾ

ਈ ਨਹੀ ਲੇ ਗਿਆ ਕਦ ਸਾਹ ਰਗ ਦਬਾ ਦਿ ਤੀ। ਸਾਹ ਰਗ ਬੰਦ ਹਨ ਕਰਕ
ਵਿਆਹੁਦਤ ਤਾ ਬਾ ਤਾ ਲੋ ਲਕਕ ਗਿਆ ਤ ਖੁਨ ਖੁਨ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤ
ਸਰ ਤਿ ਤਰ ਇ ਤਰ ਹੁ ਗਏ ਕ ਤੀ ਨੂੰ ਪਿਉ ਨ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਗਿਆ ਜਿਉਣਾ
ਅਤ ਸਹਾ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਂ ਇਹ ਤਾ ਨਹੀ ਸੀ ਸਚਿਆ ਕਮ ਤਾ ਮਾਤਾ ਈ
ਹੋ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਤਾ ਭਾਵ ਇਨਸਾਨ ਗਾਜਤ ਮੁਲੀਆ ਵਾਗੁ ਵੇਦ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ
ਪਛ ਪਤਾਲ ਹੁਣ ਦਾ ਬਾਵਸ਼ੁਰ ਦੀ ਬਸ ਬਾਨਾਪਰੀ ਮੀ ਹ ਕ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਹੋ
ਪੰਹਲਾ ਤ ਸਾਲ ਛਿਮਾਤੀ ਹੀ ਕਈ ਧੀ ਕੇਤ ਲੀਆ ਇਜ ਤਾ ਵਾਸਤ ਖੁਣ ਹੁਣਾ ਸੀ
ਤ ਮਹਲ ਦੀ ਅਤ ਵਾਗ ਰਾਲ ਚਾਰ ਪਾਸ ਫੇਲ ਜਾਵੀ ਸੀ ਸ ਜਿਉਣਾ ਸਚ ਜ
ਘਰ ਗਿਆ ਕਾ ਮਲਿਸ ਪਹਿਲਾ ਈ ਘਰ ਓਹੀ ਹੁਣੇ ਏ ਤ ਫੀਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤ
ਤਾਰ ਕਲ ਬਾਈ ਗਿਸਤ ਦਾ ਬਹਾਲਾ ਲੈਣਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਤਾ ਬਾਈ
ਵਾਸਿਆ ਰਾਤਾ ਤ ਈ ਚਲਣਾ ਪਾਵੇਗਾ ਤ ਚਰਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ, ਚਰਨੀਆ ਹੁਣੀ
ਤਾ ਹ ਕ ਈ ਰਹਿਦੀ ਏ ਹੁਣ ਤਾ ਚਰਨ ਤ ਬਦਲਾ ਲਣ ਲਈ ਸਹੁ ਖ ਈ ਵਾਲਾ
ਅਤਾ ਈ ਸਕਾਸਤਾ ਹੁੰਗਾ ਸ ਚੁੱਕ ਤ ਅੱਭ ਵਲ ਨੂੰ ਈ ਚੁੱਕਾਏ, ਰਾਤਾ ਨ
ਘੜੇ ਅੱਭੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕਰ ਲਏ।

ਨਹੀ ਠੇਲਿਆ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣਾ

ਜਿਉਣਾ ਜੋਟ ਮੋਤਾ ਦਾ।

ਪਾਣੀ ਬਦਲ ਖੁਨ ਨਾਲ ਖੁਝਦੀ

ਬਦਲ ਦੀ ਅੱਗ ਸੱਜਣਾ।

ਬਾ ਵਿਚ ਪਤਚ ਕ ਫਤ ਜਸਨ ਮਟਾਵੇਆ ਗਿਆ ਤ ਜਿਉਣੇ ਨੂੰ ਖਸੀ
ਖਾਣੀ ਸਰ ਤ ਸਰਦਾਰ ਸਨ ਲਿਆ ਤ ਛੁੱਕੀ ਹੀ ਜਿਉਣਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਤਾਰੁ ਬਾ
ਗਿਆ।

ਜਿਉਣਾ ਮਰਿਆ ਭਾਲਦਾ ਠਾਣਾ

ਜੋਟ ਤੇ ਇਨਾਮ ਰੱਖਣਾ।

ਜਿਉਣਾ ਅਤਾ ਤ ਮਲਸ ਪਿਛ ਪਿਛ, ਗਲ ਤੀ ਜਿਉਣ ਤ ਫਰਤੀ
ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਸਰ ਵਿਚ ਰਾਮ ਕਰ ਛੀਡਿਆ ਸੀ ਫਰਤ ਦੇ ਘਰ ਵਲ ਜਾਦ ਤਾ
ਤਸਰ ਦਾ ਘਤ ਸਾਤ ਵੀ ਜ ਸਿ ਹੀ ਤੀ ਘਾ ਜਿਉ ਸਾ ਕਾਈ ਖਲੀ ਤ ਸਰਤ ਬਣਾ
ਦਾਤ ਰਾਣ ਸੀ ਘਰ ਸਰਤ ਪਰਾ ਨਹੀ ਰਿਹਾ ਘਰ ਵਿਚ ਉੱਚਰ ਜਾਦਾ ਸੀ

ਗਰੀ ਵੇਜ ਦੀ ਘਮਾਤੀ ਚੋਕਰੀ

ਮੋਤਾ ਦੇ ਜੋਟ ਜਿਉਣ ਨੇ।

ਤਿਸਨੇ ਵਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਧੀਆ ਜਣਾ ਦੀ ਖਾਹ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਸੀ ਮਨ
ਤਰਤ ਤਰੇਆ ਤਾ ਗਿਧਿਆ ਵਿਚ ਜਿਧਿਤ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀਆ ਬਧੀਆ ਦੀ
ਪਾਉਲੀਆ ਸਨ।

ਰਤਕ ਰਤਕ ਰਤਕ

ਜਿਉਣਾ ਮੰਤ ਹੁਣ ਲੰਘਿਆ

ਉਹਦੀ ਫੇਜ ਲੰਘੀ ਸੀ ਤਤਕ।

ਮੂਰ ਤੇ ਲਲ ਜਿਧਿਤ ਆਉਂਗੀ ਪਾਸਾ ਬਣ ਕੇ।

ਵਾਹ ਵਾਹ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਰੁਝਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਤਰਤ ਰਤ ਸਮੇਤ ਪੇ
ਇਸੇ ਸੀ ਜਿਧਿਤ ਵਿਚ ਵਿਚ ਵਾਸੇ ਸਲ ਨੂੰ ਮਨ ਰਸਾ ਜੀਤਿਆ ਹੁਣ ਵਿਧਿਤ
ਜਿਧਿਤ ਵਿਚ ਸਲ ਸਾਹਿਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕੁਝ ਜਿਧਿਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਇਸ ਦੀ
ਰਤ ਵਿਚ ਤੇ ਸੇ ਜਿਧਿਤ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਲਧਿਆ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਨੀ ਕੁ ਫੇਜ
ਵਾਹ ਵਾਹ ਭਰੀ ਰੁਝ ਰਿਹਾ ਹੋ ਵਿਧਿਤ ਮੇਰੇ ਤਰਤ ਦੇ ਤਰਤ ਵਿਚ ਰਹੀ ਰਿਹਾ ਵਾਹ
ਸੀ ਇਹ ਜਿਧਿਤ ਨੇ ਦੀ ਸੇਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ

ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ
ਸੇਰ ਤੇ ਵਿਧਿਤ ਵਿਚ ਵਿਚ ਵਿਚ ਹੋ ਰੁਝ ਪਾਸਾ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਜੁਗ ਸੇਰ ਵਿਚ
ਕਲੀ ਕਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਹ ਬਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ
ਸਾਹਿਬ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ ਵਾਹੇ
ਸਾਹਿਬ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ
ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ ਸੇਰ
ਵਿਧਿਤ ਵਿਚ ਵਿਧਿਤ ਵਿਚ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ
ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ ਵਿਧਿਤ

ਜੀਹਦੀ ਹਿਕ ਤੇ ਗਲੀਆ ਚੁਲੀਆ

ਕਦ ਚੁੱਪ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਜਿਧਿਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ
ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ ਰਤ

"ਜੀ ਜੀਵਨ ਸਿਧ ਏਕਟਤੇ ਤੇ।"

ਤਸੀ ਬਰ ਜਾਣਾ ਹੋ ਸਮਝਦਾਰ ਨ ਫਿਰ

ਜੇ ਜਾਣਾ ਜਾ ਅਜ ਘਾਟ ਜਾਣਾਗਾ ਨਿਯੰਤ ਨ ਬਿਹਾ।

ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਜੋ ਪੁਜ ਪੁਜ ਨੁ ਕੀ ਆਖਿਣ ਨਿਯਾ

ਸਤਿ ਬੰਦ ਹੋ ਜਿਸ ਜੰਤਰਿਆ ਤੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣੁ ਭਾਨੀ ਸਬਦਾਰ ਜੀ ਜਦ
ਜਾ ਸਭ ਅਧਰਾ ਪੁਨ ਜੀ ਜਿਹਾ ਵਾਸਤਵੇ ਅਧਰਾ ਹੁਕਮ ਹੋਰ ਜਿਹਾ ਇਕ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜਿਹਾ ਵਾਸਤਵੇ

ਤਸੀ ਜੀ ਬੁਝ ਵਿਚੁ ਆਖਿਆ ਜਾ ਪੁਰਾਣ

ਤਸੀ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਤੇ ਪਿਯਲ ਹਿੰਮ ਤੇ ਵਾਰ ਜੀ ਹਰਨਾ

ਚੁਕਾ ਚੁਕਾ ਸੁਣੁ ਜੀ ਜੀ

ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਵਾਰ ਭਗਤ ਰਹੇ ਜੀ, ਮਾ ਫਰ ਵਸ ਆ
ਜੀ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ

ਕਹੀ ਜੀ ਹਰ ਸੁਣੁ ਆਖੀ

ਕਹੀਆ ਜੀ ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ

ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਜੀ ਜੀ ਹੁਕਮ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਸਮਝਦਾਰ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ

ਤਸੀ ਜੀ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਤਸੀ ਜੀ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ

ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ
ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ ਜੀ

ਮੇਰੀ ਫਿਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਾਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਿਰੀ ਦਾ ਰਸਾ ਹੈ
ਜਿਸਨੇ ਤੇ ਫਿਰੀ, ਫਿਰੀ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਾਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਫਿਰੀ ਦੀ ਸਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਉਤਾਰ ਦੀ
ਸਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਾਰ ਤੇ ਉਤਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਫਿਰੀ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਫਿਰੀ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਾਰ ਹੈ।
ਪਰਿਸ਼ਦ ਆਗੀ ਉਦੀ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ਅਖੰ ਆਰੀ ਆਰੀ ਆਰੀ

॥१॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । १० ॥

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਮਾਧੀ ।

मात्र तत्र संज्ञा नो ष्यत् प्रत्ययान्तात्

॥ गङ्गा त्रिपुता नमो भगवते वासुदेवाय ॥

१. २. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०.

ਪ੍ਰਭੂ ਆ ਗਾਨੀ ਮ ਆਗੇਗੀ ਤਾ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ

५७३१ गङ्गा नदी के किनारे बसे हुए हैं।

[illegible]

ਸਰਕਾਰ ਦਲੀ ਸੀ।" ਫ਼ਤਹ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਗੋ ਮਰਯਬ?"

[illegible]

"ਉਹ ਕਿਵੇਂ?" ਠਾਣੇਦਾਰ ਹੰਗਮ ਸੀ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

“ਤੁ ਭੈਂ ਪਹਿਚਾਣ ਨਾ ਆਈ।”

ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀਵੇ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀ ਫ਼ਾਰਸੀਆ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਸ਼ੌਂਕ ਬਨਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।

"ਤੇ ਵਰੇ ਬਿਥ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।"

ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਂ ਸੁਰਤੀ ਦੇਹੁ ਬਿਸਮੁ ਰਹਾਤੇ ਸੁਰਤਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਮਤੁ ਤਿਸੁ
ਇਸਨਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਸੁਰਤਾ ਤਿਸੁ ਦੇ ਸੁਰਤਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਸੁਰਤਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਸੁਰਤਾ
ਉਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਸੁਰਤਾ ਤਿਸੁ ਦੇ ਸੁਰਤਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਸੁਰਤਾ ਸੁਰਤਾ ਦੇ ਸੁਰਤਾ
ਇਹ ਤਾਂ ਜਿਉਣਾ ਹੈ।"

“ਕੌਰੂ”

“ਫਰ ਤਾਂ ਸਰ ਭੋਜਗੇ।”

“ਤੇ ਫਰ”

“ਫਰ ਕੌਰੂ ਫਰ ਨਹੀਂ ਆਗੇ ਤੇ ਧਰ ਕੌਰੂ ਫਰ ਨਹੀਂ ਆਗੇ ਤੇ
ਮਰਾ ਆਹ ਹਾਲ ਬਰ ਗਿਆ।”

“ਤਾਰਾ ਤੇਨੂੰ ਵੀ ਗਣ ਬਾਰ ਚੋਖਸ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਐ।

ਯਾਰ ਐ ਮੇਰੀ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇ ਜੇ ਮਿਲ ਮਲ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ

“ਭੋਜਦਿਆ ਨੂੰ ਵਾਹਣ ਬਰਾਬਰ

ਮੇਂ ਕਿਹਤਾ ਚੁੜੀਆ ਪਾਈਆ।”

ਫਰ ਕਿਹਤੋ ਪਾਸ ਨੂੰ ਗਏ ਐ।”

ਮਲ ਤੇ ਤੀ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇ ਜੀ ਮਾਨਸ ਨਿਹਤ ਤੇ ਮਰੇ ਹੋਣਾ
ਭੋਜਗੇ।”

ਤੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਲਾਗੇ ਜਾਣਾ ਕਿਹ

ਨਾਨਕਾਤ ਮਲ ਤੇ ਬਾਰ ਤੇ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਆਗੇ ਤੇ ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ

ਨਾਨਕਾਤ ਮਲ ਤੇ ਬਾਰ ਤੇ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਆਗੇ ਤੇ ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ

ਨਾਨਕਾਤ ਮਲ ਤੇ ਬਾਰ ਤੇ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ

ਨਾਨਕਾਤ ਮਲ ਤੇ ਬਾਰ ਤੇ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਆਗੇ ਤੇ ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ

ਨਾਨਕਾਤ ਮਲ ਤੇ ਬਾਰ ਤੇ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਆਗੇ ਤੇ ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ

ਨਾਨਕਾਤ ਮਲ ਤੇ ਬਾਰ ਤੇ ਰੋਗਣ ਦੀ ਲਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਆਗੇ ਤੇ ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ
ਰੋਗਣ ਨਿਹਤ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ ਤੇਨੂੰ ਲਾਗੇ

ਰਹੀਆਂ ਵਿਚ ਸੀ ਟਾਕਰ ਹੋਏ
ਫਰਦ ਮਿਰਗ ਬੰਜਗੇ।

ਜਿਹੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਚਰਗਿਆ ਤੇ ਬੇਨ ਵਿਚ ਜੋ ਇ ਹਲ ਹਾ ਮੁਖੀ ਹ
ਗਿਆ ਦੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਮੇ ਰੋਕੀ ਰੱਖੀ।

ਜੋ ਸੁਣਾ ਤੇ ਮੇ ਤੁਹਾ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਫਤ ਤੇ ਜੋ ਕਰਾ।

ਕਸ ਕਰੀਏ ਹੋਰੀ ਅੰਚ ਰਹਿੰਦਾ ਤੇ ਚਰਗਾ ਜਲਾ ਗਿਆ

ਨਾਨਕਾਰ ਨ ਨਾਲ ਦੇ ਸਿਪਹੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਟਟਾ ਤੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ
ਸਮੇ ਲਾਈ ਹੋਰ ਮੇ ਇਹਨਾ ਦੀ ਜਾ ਤੇ ਘਰਾ ਪਾਏ ਤੇ ਏ ਅਜ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਫਤਹਾ ਵੀ ਜਿਹੜੀਦਾ ਏ।

ਤੀਕ ਅ ਸਤਗੁਰ ਟਟਾ ਨ ਕਿਹਾ

ਸੇ ਹ ਤੁਹਾ ਸੁਬਤਾ ਕਰਾ ਜਾ ਖਰਗਾ ਪਾਈ ਜਾਣਾ ਏ।

ਸਾ ਜਾਣਾ ਦੀ ਅਜ ਜਿਹੜੀਦਾ ਫਤਹ ਕੀਤਿਆ ਵਾਸ ਜੋਤ ਤੇ
ਮਨੀਲਿਆ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਇਆ ਤੁਹੀ ਤੇ ਤਰਦ ਦੀ ਆਵਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਗਾਈ ਨਾਨਕਾਰਾ ਜੋਤ ਵਿਚ ਫਤਹ ਗਾ

ਨਾਨਕਾਰ ਜ ਦਸ ਪੇਰ ਵਿਚ ਦੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਨੂੰ ਜਲਾ ਪਾ ਤੇ
ਸਾਹਾ ਵਿਚ ਕਸ ਲਿਆ। ਤੇ ਟਟਾ ਨੂੰ ਆਵਾਜ ਮਾਰ ਲਈ। ਟਟਾ ਦੀ ਆ
ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀਦਾ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ ਫਤਹ ਦੀ ਲਾਗੀ ਜਾ ਬੰਦਿਆ
ਹੁਣ ਕਰਤ ਫਤੀ ਜੋ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ ਨਾਨਕਾਰ ਤੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕਰਤ ਹੋਰਕੀ
ਲਾ ਲਈ ਤੇ ਘਰ ਨਾਲ ਬਨ ਕੇ ਠਾਣ ਵਿਚ ਲਿਆ ਤੇ ਜਲੂ ਵਿਚ ਭੰਡ ਵਿੱਚਾ ਤੇ
ਕਿਹਾ।

ਜਿਹੜੀਦਾ ਜਿਹੜੀਦਾ ਲਾਈ ਸੀ, ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਾ ਮਮਤਾ ਸਾਹਾ ਵਿਚ
ਪਾਈ ਦੀ ਫਤ ਨਾ ਵਿਚ ਦਸ ਨੂੰ ਸਬਤਾ ਖੁਣ ਜੀਤਾ ਏ ਦਸ ਨ ਲਾਗਾ ਦਾ

ਜੇ ਫਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਾਨਕਾਰਾ ਮੇ ਤੇ ਇਹ ਪਾਏ ਤੇ ਹੋਰਆ ਤੇ ਜੀਆ
ਦਾ ਬਹਰ ਹਾ ਬਹਰ। ਜਿਹੜੀ ਨ ਕਿਹਾ।

ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਬਹਰ ਕਾਲਪਾਣੀਆ ਦੀ ਫਤਹੀ ਤੇ ਤੇਰੇ ਦਾਣਾ ਏ
ਠਾਣਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਅਜ ਰਾਈ ਕਈ ਜਲ ਬਣੀ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਵਿਚ ਨੂੰ ਫਤ ਲਾ

ਇਹ ਤੇਰੇ ਵਰਗਿਆ ਵਾਸਤ ਤੇ ਜਲੂ ਦੇ ਕਿਲ ਦੀ ਸਾਹਤ ਨ

ਪਾਇਆ ਫਤਹੀਦਾ ਜੇ ਹੋਰ ਵਿਚ ਰਾਤ ਰਾਤ ਦੇ ਫਤਹੀਦਾ ਸੀ ਪਾਇਆ
ਇਹ ਇਹ ਹੋਰ ਸੀ ਜੇ ਜਲਾਈ ਆਵਾਜ ਕਢ ਕੇ ਜਲਾਈਆ ਵਾਗੁ ਨਾਨਕਾਰ

‘ਦਲੀਆ ਮਨਸੀ ਨ ਹਾਸੀ ਵੇਚ ਕਿਹਾ’

‘ਬਸ ਫਰ ਇਹ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵਾਲੀ ਦਾ ਨ ਟੰਟ ਜਾਣ।’

“ਟੰਟੁਆ ਚੱਲ ਓਏ ਚੱਲੀਏ।”

‘ਜਨਾਬ ਜਗਾਨ ਨੁ ਲੋ ਜੋ ਨੇਨੁ ਜਾ ਘਰ ਮਨਾ ਆਇਆ ਏ ਮਹੀ ਤਾ
ਜਨਾਨੀ ਪੈਰਾਂ ਤੋ ਬੈਠੀ ਐ।’

“ਸਾਲਿਆ ਸਾਰੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋ ਈ ਬੈਠਦੇ ਐ।”

‘ਜਨਾਬ ਮਾਓ ਨੀ ਮਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਨੁ ਅੱਖ ਕਲਾਹ ਦਿਆਣਾ ਹੁਣ ਵਾਲਾ
ਏ।’

‘ਵੇ ਵੇਹੁ ਕਰ ਸਿਉਂ ਵਾਲਾ ਪੈਰਾਂ ਪਹਿਲਾ ਆਇਆ ਵਾਲੀ ਚਲਾ ਚਲਾ
ਕੇ ਚਲੀਏ ਵਾਲੀ ਵਾਲਿਆ ਦਾ ਦਲੀਆ ਮਿਹਰਾਅ ਦਿਓ।’

‘ਮਾਨੀ ਕੁਲ ਆਜਾ ਫਿਛ ਪਿਛ ਚਲ ਪਿਛ ਜਗਾਨਿਆ ਮਨਸੀ ਪਿਆਨ
ਨਾਲ ਰਹੀ।’

‘ਵੇ ਪਿਆਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੇ ਸਬ ਝਟ ਸਿਤਰਾ ਅ ਵੇ ਫੀ ਜੇ ਕਲ ਵੇ’

‘ਨਾਨਾਦਾਰ ਜਗਾਨ ਨੁ ਲੋ ਤੇ ਨਹਿਯਾ ਵਾਲੀ ਤੇ ਜੁਲਿਆ ਰਿਹਾ ਤੇ
ਨਾਨਾ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਾ ਜਿਉਂਦੇ ਨ ਮਨਸੀ ਤੇ ‘ਕਹੁ’ ਮਨਸੀ ਕਰ ਕਲ ਤੇ
ਫਰ ਨੀ ਲਗਦਾ।’

‘ਜਿਸੇ ਸਿਆ ਮੇ ਕਲਾ ਕਿਉਂ ਆ ਤੇ ਵਾ ਤੇ ਜੋਗਾ ਸ’

“ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਭਾਕੁ ਆਂ।”

‘ਭਾਕੁ ਦੀ ਤੇ ਮਾ ਦ ਪਟ ਜਮ ਬਦ ਲੀ ਜਾ ਅ’

‘ਜਾ ਮਾਓ ਬਾ ਗੁਪਤ ਲਿਆਂਦਾ ਦ ਬਹਾਨ ਮਨਸੀ ਹਲ ਆਏ ਤੇ ਦ
ਬਾਹਰ ਸੰਤਰੀ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹ।’

‘ਬਾ ਕਹਿਦੇ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਗੁਪਤ ਤੇ ਮਿਥ’

“ਬਰਾ ਕੋਟ ਮਾਰਤਾ, ਲਿਖਾਓ।”

‘ਜੀ ਅਜ ਜਾ ਕਈ ਨੀ ਮਹਿਆ ਮਨ ਵਾਲਾ ਏ’

‘ਸਮਾਂ ਦਾ ਬਦ ਮਨੁ ਨੀਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਤੇ ਸਮੀ। ਮਨਸੀ ਪਸਾ ਕਲ
ਕਰਤਾ ਜੀ ਲੀਗਿਆ ਮੀ ਤਾਂ ਕਲ ਖੜ੍ਹੇ ਫੀ ਕੇ ਤੇ ਮਨਸੀ ਦੀ ਪਤੰਧਰੀ ਤੇ ਮਸਤ
ਮਾਰ ਕੇ ਸੰਟ ਲਿਆ ਤੇ ਸੰਟ ਕੋਟ ਕੇ ਬਾਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਬਾਹਰ ਵਾਲ ਭਾਕੁਆ ਨ
ਸਦੀ ਨੁ ਬਾਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਭਾਕੁ ਠਾਣਾ ਲੀ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਤੇ ਫੀ ਕੇ ਕੇ
ਗਏ।’

‘ਜਨਾਬੀ ਭੀਆ ਭਾਕੁ ਨਾਨਾਦਾਰ ਤੇ ਪਿਛ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਫੀ ਵੀ

ਭੀ ਮਰਾ ਨਾਸ ਹੁਕ ਗਿਆ ਤੇ ਭੰਡੇ ਜੰਗਰੇ ਹੋ ਤਾਂ ਨਾਨਕਾਰੇ ਨਾਨਕੀ ਵਾਸੀ ਤੇ
 ਮਾਇਆ ਹੋ ਕੇ ਵਾਸੀਆਂ ਗਿਆ। ਠਾਣੇ ਜਾਂ ਕੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸੁਭਾ ਹਾਸ ਵਾਸੀਆਂ
 ਮਾਇਆ ਤੇ ਸੁਭਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਮੌਤ ਪਯੋ ਪਯੋ ਸੀ ਤੇ ਅਸਲਾ ਨਾਨਕੀਆਂ ਗਿਆ
 ਸੀ। ਨਾਨਕਾਰੇ ਸੁਭਾ ਮਾਇਆ ਸੁਭਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕੀ ਕਰ ਸੁਭਾ ਸੀ ਭਾਈਆਂ
 ਦਾ ਚਿੰਤਾ ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਚਿੰਤਾ ਇਸ ਨਾ ਸੁਭਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕੇ ਵਾਇਤ ਕਰ ਚਿੰਤਾ ਤੇ
 ਜਾਨਾਨਾ ਨੂੰ ਭੀੜ ਸੁਭਾ। ਤੇ ਪਾਸ ਪਾਸ ਦੀ ਫਾਇਰ ਕਰ ਕਈ ਸੁਭਾ ਵਿਚ
 ਨਾ ਵੱਡੀ।"

ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ 'ਸੁਭਾ' ਨਾ ਜਦੋਂ ਫਾਇਰ ਹੋਤਾ ਜਾ ਇਕ ਰੁਜਾ ਦੀ
 ਫਾਇਰ ਇਕ ਰੁਜਾ ਤੇ ਸੁਭਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ, ਚੁੰਨੀ ਨਾ ਚੁੰਨੀ ਆਵਾਜ ਵਿਚ ਚਿੰਤਾ
 'ਸੁਭਾ' ਜਿਹੜੇ ਬੰਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਿਹੜੇ ਜਾਵੇ ਨਾਨਕੀਆਂ ਕਰਕੇ ਨਾ ਇਕ ਰੁਜਾ
 ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਰੁਜਾ। ਤੇ ਦਾਸ ਸੁਭਾ ਨਾ ਸੁਭਾ ਨਾ ਸੁਭਾ ਇਕ ਵਿਚ ਦੀ ਸੁਭਾ ਰੁਜਾ
 ਸੀ ਤੇ ਹਲੀ ਸੁਭਾ ਕਈਆਂ ਆਸ ਵਿਚ ਰੁਜਾ ਸੁਭਾ ਤੇ ਹੋਆਂ ਸੁਭਾ ਤੇ ਹਾ ਸੁਭਾ ਦੀ
 ਰੁਜਾ ਸੁਭਾ।

ਗੰਗੀ ਗਲਾਂ ਤੇ ਗੁਲਾਲੀ ਲਾਈ
 ਜਿਉਂ ਦੁੱਧ ਤੇ ਸੰਧਰ ਫੁੱਲਿਆ।

ਤਰਾ ਕੰਮ ਖੀ ਕੁਮਾਰੀ ਕੁਝੀ
 ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਚੋਂ ਖੇਡਣ ਦਾ।

ਪੇਰ ਦਸਦੀ ਨਾਸਾਸੀ ਹੁੰਗੀ
 ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਚੋਂ ਤੇਨੂੰ ਟੋਲਦੀ।

ਮਹੀ ਚੁੰਨੀ ਦਾ ਬਣਾ ਤਾ ਲਹਿੰਗੀਆਂ
 ਹਲੀ ਵਾਲੇ ਰੰਗ ਫੁੱਲਿਆ।

11 ਪੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨੀ ਨਾ ਸੁਭਾ ਜਦੋਂ ਬਾਇਰ ਰਾਸੀ 'ਚ ਕਥਾ
 ਉਂਤ ਦੀ ਨਾਨਕਾਰੇ ਤੇ ਕਥਾ ਪੈ ਗਿਆ ਨਾਨਕਾਰੇ ਨਾ ਸੁਭਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ "ਸੁਭਾ
 ਵਾਸੀਆਂ ਅੰਦਰ ਤੇ ਨੀ ਕਰਕੇ ਕਰਕੇ, ਤੇਜ਼ ਲੀ ਆਂ ਇਹ ਸੁਭਾ ਕਈਆਂ ਨਾ ਦੀ
 ਸੁਭਾ ਲਈ ਤੇ ਬਾਇਰ ਨਾ ਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਵੇਲੇ ਹੋਵੇਦਾ ਦਾ ਹਾਤ
 ਸੀ ਜਿਸ ਨਾ ਰੁਜਾ ਇਕ 'ਚ ਤੇ ਹੋ ਵੱਡੇ ਗਿਆ। ਸੁਭਾ ਇਕ ਨਾ ਗਾਇਆ ਕਈ
 ਜਾਨਾ ਦੇ।"

ਜਾਂਦੀ ਐ। ਮੀਂਹ ਥਣੀ ਲੈ ਕੁੱਤ ਦੇ।"

[illegible]

ਜੀ ਸੇਰ ਹੀ ਮਗੀ।"

[illegible]

ਅਕਾਲ ਬਲਾਟ ਦਾ।"

ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀ ਭਾਈ ਜੋ ਸਾਧੂ, ਸਾਧਵੀ ਸੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ
ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ
ਜਿਹੜਾ ਭਾਈ ਸਾਧਵੀ ਸਾਧਵੀ

[illegible]

ਥਲੀ ਤਾਂ ਨੀ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਈਆਂ।"

ਅਖ ਨਹੀਂ ਖੜਿਆ ਕਿਸ ਤੋਂ ਜਾਂਦਾ
ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਦਰਦ ਬਰਾ।

ਦਿਲੋਤ ਰਿਆ।”

[illegible]

‘ਇਹ ਸਫ਼ੀ ਦਾ ਅਤ੍ਰੀਤ ਕਲ ਜ਼ਮੀਨ ਖੁਲੀਦਾ ਸਦੀ ਕਰਦਾ ਸਿਆ
ਸੀ ਫਸਲ ਚੁੰਨੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਲ ਸਿਰ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸੀਨਿਆ ਕਰਕੇ ਕਿ
ਦਿਨਾਂ-ਜ ਸਦੀ ਕਰਕੇ ਸੀ ਇਹ ਵਾਹੀ ਬਾਹਾ ਦੀ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ
ਕਰਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਲਗਾ ਦਿਆਂ ਤੁਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਗਲਬ ਕਰ ਗਏ ਸਨ ਕਦੀ ਵੀ
ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਕਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਕਰੀਆ
ਸਿਆਂ ਸਿਆਂ ਤੇ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੋ ਸਿਆਂ ਤੇ ਕਰਦਾ ਦਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਾਂ
ਕਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸੀ ਵੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਰਕੇ ਕਰੀਆ ਕਰਦਾ।

ਹੁਣੀ ਕਦੇ ਨਾ ਟਲਦੀ

ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਦੀ ਐ।

ਤੋਂ ਫਰ ਫਰਦੇ ਕਹਿਦਾ ‘ਪ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦਾ ਹੋਥ ਕਿਵੇਂ ਆਂਦਰਾ’

‘ਫਰ ਇਹ ਬਲੀਸ਼ਟ ਸਮੁੰਦਰ ਹੋਥ ਦਾ ਆਂਦਰਾ ਤੋਂ ਫਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ
ਪਹੁੰਚ ਵਾਹੀ ਕੇ ਹੋਥ ਕਰਕੇ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਾਹੀ ਤੋਂ ਫਰ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਹੀ ਕੇ
ਇਸ਼ਟ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਰ ਗਿਆ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਦੀ
ਪਹੁੰਚ ਸਿਆਂ ਤੇ ਬਲੀਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਆਂਦਰਾ ਫਰਦੇ ਦਾ।

ਸਮੁੰਦਰ ਕਲ ਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਾ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਫਰਦੇ ਨਾ ਹੋਥ ‘ਫਰ ਜਾਂ ਹੋਥ
ਸਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਥ ਸਿਆਂ ਹੋਥ ਕਰਕੇ ਟਲਦੀ ਐ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਰਕੇ
ਤੋਂ ਫਰ ਸਮੁੰਦਰ ਕਹਿ ਹੋਥ ਤਾਂ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਜਾਂ ਕਰਕੇ ਕਰਕੇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਥਾਂ
ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਥਾਂਕੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ
ਹੋਥਾਂ।’

‘ਹਾਂ ਦਾ ਐ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਰਗੇ’ ਤਿਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਥ

‘ਤਾਂ ਫਰ ਉਂਤਨਾ ਤੂੰ ਹਿੰਦੀ ਸਿਖ ਦੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ। ਕਰਕੇ ਹੋਥ
ਕਰਕੇ ਲਈ ਹੋਥਾਂ ਨੇ।’

‘ਕਰਕੇ-ਲਈ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੀ ਲਈ ਤਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਲਮ ਤੇ
ਸਿਆਂ ਹੋਥਾਂਕੀ ਐ, ਤੇ ਨਾਲ ਫਰ ਟਿਕਟ।’

ਫਰਦੇ ਕਹਿਦਾ ‘ਸਮੁੰਦਰ ਇਸ਼ਟ ਹੋਥ, ਸਮੁੰਦਰ ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਉਂਤਨਾ
ਕਰਕੇ ਲੈ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਆਂਦਰਾ ਉਂਤਨਾ ਆਂਦਰਾ ਦਾ’ ਫਰਦੇ ਕਰਕੇ ਫਰਦੇ
ਲਈ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਂਤਨਾ ਦੀ ਕਰਕੇ ਸਿਆਂ। ‘ਲੈ
ਕਲਮ ਇਸ਼ਟ ਸਮੁੰਦਰ ਲੈ’ ਤਿਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਥ ਚ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਆਂਦਰਾ ਦਾ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ
ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਲਿਆ ਤੇ ਕਹਿਦਾ

‘ਫਰ ਸਿਆਂ ਹੋਥਾਂਕੀ ਐ ਆਂਦਰਾ ਤੇਥ’

ਤਿਸ਼ਟ ਖੁੰਦ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰ ਲਈ ਸਿਆਂ ਹੋਥ

ਬਜਲ ਦਾ ਖਤ ਲਿਖਣਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਧਿਨ ਹੋਆ ਮਿਲੇਗਾ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ
ਜਿਹੜੇ ਭਾਗ-ਭਾਗ ਹੋਏ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛ ਪਿਛ ਗਏ। ਤ ਭਾਗੀਦਾਰ ਨਾ ਜਾ
ਕਿਸਨੇ ਦੇ ਘਰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ।

ਅਸਾਹ ਕਿਸਨ ਦਾ ਫੁਟਾ ਭਾਈ ਦਿਸ ਤੂੰ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਕਿਸਨ ਨ
ਜਿਹੜੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮੇਂ ਜਵਾਨ ਸੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਫੁਟਾ ਰਸਤਾ ਤ
ਪਾਸ-ਪਾਸ ਤੇ ਸੁਰਤਾ ਫਿਰ ਗਿਆ ਤੇ ਵੱਖ ਆਸ ਪਾਸ ਵੀ ਹੀ ਆ ਕਿਤੁ ਕਿਸਨ
ਦਿਸ ਹੀ ਪਵੇ।

ਅਖ : ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਵੀਰ ਮਿਲਿਆ

ਅੱਖ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ।

ਜੀ ਯਾਰ ਤੁਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਤਾ ਸੁਣ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਮੇਂ ਤਾ ਸੁਣਨ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਸਾਲ ਰਾਧਾ ਤੇ ਪੈ ਜਾਵਾ ਸੀ

ਦੁਰ ਤਾ ਕਿਤੁ ਵੀ ਹਾਸ ਪਾਸ ਆਏ ਅ ਕਿਸਨ ਜੀਵ ਅ

ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ ਘਿਰੇ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਜਿਹੜੇ ਫੁਟਾ ਰਸਤਾ ਤ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਸਮੇਂ ਜਵਾਨ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਆਇਆ ਤੇ ਫੁਟਾ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸੁਰਤ
ਸੁਰਤ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸੁਰਤ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਕੀਤੁ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ

ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ

ਅਖ : ਚਰ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਚਿਟਕਾ

ਆਪਣਾ ਈ ਝਰ ਮਾਰਦਾ।

ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ ਸੁਰਤਾ ਤੇ ਰਾਧਾ ਰਾਧਾ ਤੇ ਹੀ ਗੁਰਰ ਕੱਤਰਾ

[illegible][illegible][illegible]

ਪ੍ਰਸੰਨ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਲਿਆ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਣੀ ਦੇ ਚੁੱਪ ਚੜ੍ਹੇ
ਪਾਠ ਨੂੰ ਫੜਾ ਲਿਆ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਣੀ ਦੇ ਚੁੱਪ ਚੜ੍ਹੇ
ਪਾਠ ਨੂੰ ਫੜਾ ਲਿਆ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਣੀ ਦੇ ਚੁੱਪ ਚੜ੍ਹੇ

ਮੀਰ ਜਿਹੀ ਫਤਿਹ ਅਤੇ ਅਜੇਹਾ ਘਰ ਅਸੀਂ ਸਾਡਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਤਰ
ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਹਰੀ ਜਾਗਤ ਲਈ ਹੈ
ਚਾਲੇ ਆਵੇ।"

ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ, ੨੦੨੦

I am not a Jew, I am a man.

ਮੀਰ ਨੇ ਬਾਠੀ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

ਮੀਰ ਨ ਫਰ ਗਾਠੀ ਪਾ ਲਈ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ਮੀਰ ਨੇ ਵਰ ਥਾਨੀ ਲਾਹ ਦਿਤੀ।

ਦੇ ਵਾਸੀ ਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਜਿਹੇ ਆਪਣੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰੇ
ਦੇ ਦੋ ਆਪਣੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰੇ

[illegible]

ਬਦ ਨਰਕ ਦੇ ਦੁਆਰ।

ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਲੰਕ ਹੈ ਇਹ ਤਾ

ਕਲੰਕ ਵੀ ਸਰਮਸਾਰ।

ਇਹ ਜ ਬਦਿਆ ਦਾ ਧਰਮੀ ਨਾ ਖੋਲਦੀ ਕਾਰ।

“ਜਿਉਣਿਆ ਹੁਣ ਮੇਨੂੰ ਕੀ ਹੁਕਮ ਹੈ”

‘ਜੇਧਰੀ ਮਾਧਿਥ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਇਜਤ ਨਾਲ ਲੇ ਕੇ ਆਵੇ ਹਾ ਉਸੇ ਹੁਣੇ ਇਜਤ ਨਾਲ ਜਬਰਾ ਪਿੱਛੇ ਫੜ ਕੇ ਆਉਂਦਾ’। ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਬਰ ਨਾਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜਿੰਨੇ-ਤਾਂ ਖੋਥ ਹੀ ਹਫ਼ਿਆ ਭਾਰ ਡਿੱਗਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ‘ਬਾਈ ਤੂੰ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚੁੱਪ ਕਰਿਆ ਬੰਨਾ ਹਾ, ਮੇਰੇ ਦਸ ਬਦਲ ਨੂੰ ਬਦਲਾ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਗੱਦ ਹਾ ਪਤ ਪਤਾ ਨੀ ਕੁਮ ਕਿਹੜੇ ਪਤਾਲ ‘ਚ ਉਤਰ ਜਾਵਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਲ ਫਰ ਜਲੀਏ ਉਸ ਕਚਲਹੁ ਵਲ’।

ਸਰਦਾਰ ਅਜੇ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਗਏ ਸੀ ਆਪਣੇ ਬਾਰ ਬਾਤ ਘਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜੇਕਰਾ ਹੁਇਆ ਵਿਆ ਦ ਆਪਾ ਕਝ ਦਿਨ ਪਾ ਤੇ ਚਲਾ ਗਾ ਬੜਾ ਕੀ ਮਾਸਬ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਘਟ ਜਾਣਾ ਤੇ ਉਸ ਮਤ ‘ਚ ਜਮ ਵੇ ਤਾ ਬੜਾ ਜਾ ਦਿਸਾਤਾ ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ’।

‘ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਰ ਇਹਨਾ ਜਹਲ ਦੇ ਤਬਕਿਆ ਨਾਲ ਮਰੀ ਬਦਲ ਦੀ ਅੱਗ ਠੰਡੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ।’

“ਚੜ੍ਹਾ ਫਰ ਚੱਲ ਸਰਦਾਰ ਇਹ ਨਾ ਕਹੀ ਕਿ ਡਗਾ ਦਾ ਹਲ ਚਲੀਏ ਗਲੀ ਕੀ ਪਈ ਤੇ ਗਹਿਣਾ ਹੀਰਦ ਬਾਈ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਫਰ ਇਹੀ ਕਹੁਗਾ ਕਿ ਕਝ ਦਿਨ ਰਤ ਨਾਲ ਤਸੀ ਬਾਤ ਹਿਤ ਤੇ ਮਾਦਾ ਦੇ ਦਰਸਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੇ ਮਾਈ ਨਾ ਹਮੀ ਬੇਈ ਹਵ ਜਿਤ ਸਫਲਤਾ ਨੀ ਹੁਏ ਲਗਦੀ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਕਹਿਨਾ ਡਗਰ ਵਲ ਜਾਣਾ ਦੋ ਬਾ ਤਸੀ ਜਾ ਨੇਣਾ ਦਈ ਦੇ ਦਾਸਨਾ ਤੂੰ ਜਾਓ। ਨਾਲ ਅਜੇ ਬਾਈ ਦੀ ਚਿੰਨ੍ਹੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅੰ ਦੀ ਬਾਈ ਠੀਕ ਠੀਕ ਹੈ”

ਜਦੋਂ ਦੀ ਤਜਰਬੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜਿਉਣ ਦੀ ਇਸ ਹਲ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਉਸੇ ਮਾਨਸਾ ਦਈ ਦੀ ਤੁਲ ਕਰਨ ਲਗ ਜਾਵਾ ਸੀ। ‘ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਹਲੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਬਦਲ ਸਿਨਾਤਾ ਜੀ ਸੀ ਉਝ ਤਾਂ ਸਾਰ ਭਾਗ ਦੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਇਹ ਜਿਤ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁਕਮਾ ਪਾਤ ਦਾਲ ਸਨ’

‘ਨਹੀਂ ਕਹਿਨਾ ਤੇ ਜਬਰਿਆ ਚੜ੍ਹਾ ਫਰ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਮਾ ਦੇ ਦਰਸਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।’

ਮੇਰਾ ਜਾਨੀ ਤਾਂ ਜੰਗਲ ਲਾਹਿਰਾ
ਬਲਾਵਾ ਆਇਆ ਨੇਣਾ ਮਾਈ ਦਾ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਸਰਾ ਜਗਾ
ਥਾਕੀ ਸਭ ਢਾਈਆਂ ਢੇਰੀਆਂ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਨਾਂ ਦਵੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੁਹੱਤ
ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹਕ ਅਰਜਾਸ ਕਰ ਆਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਜਿਹੜਾ ਸੁਫਲ ਦਾ
ਸਰਬਾਫ਼ ਹੋਵੇ ਕੁਝ ਜਿਥੇ ਸੇ ਤੇ ਸੁਹੱਤ ਸੁਹੱਤ ਤੇ ਉਹ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸੇ ਦਾ
ਸੁਫਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਲੋਕ ਭਰੇ ਰਹੇ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ

ਸੁਖ ਸੁਖਲੀ ਫੁੱਲ ਪੰਜ ਸੇ ਦੀ
ਬਰਨੀ ਬਬਲ ਦਾਤੀਏ।

ਦਾ ਤੇ ਕੁਝ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੇ ਜਾਂ ਆਇਆ
ਜੋਕ ਲਿਆ ਤੇਰਾ ਆਸਰਾ

ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੁਝ ਦਾ ਪੰਜ ਦਾ ਉਹੀ ਦਾ ਪਰ ਫੁੱਲ ਦਾ ਤੇ ਪੰਜਿਆਂ ਦੀ ਭਰ
ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਾ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਆਇਆ ਨਾ ਫੁੱਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੇ ਦੀ ਮਿਲਿਆ ਦਾ
ਭਰਾ ਘੁੰਟ ਘੁੰਟ ਜੰਢੀਆਂ ਪਾ ਪਾ ਮਿਲ।

ਅਖੇ ਕਿਤੇ ਵਿਛਰੇ ਹੀ ਨਾ ਮਰ ਜਾਈਏ
ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੇਲ ਦੇ ਰੱਬ।

ਫੁੱਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਾਤ ਬਾਲੀ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਆਈ ਬਾਲੀ ਨੀਤ ਦਾ ਤੇ ਦਾ

ਜਿਹੜੀਆਂ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਲੀਆਂ, ਹੁਣ ਨੀਤ ਆ
ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੁਣ ਬਾਲੀ ਦੀ ਸਵਾ ਦੀ ਲਿਖੀ ਤੇ ਫੁੱਲ ਬਾਲੀ ਨੂੰ ਪੀ ਪੀ
ਦਾਤ ਬਾਲੀ ਦਾ ਗਾਗਾ ਦਲ ਦੀ ਤੇ ਹੁਣ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਦਾ ਗਾਗਾ ਦਾ ਗਾਗਾ ਤੇ
ਫੁੱਲ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਪੀਛਿਆ 'ਹਰ' 'ਸੇਬ' ਦਾ ਗੋ ਹਾਲ ਲਿਖਿਆ ਦਾ ਬਾਲੀ ਤੇ ਅਗਲਾ

ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਾਂ ਗਾਗਾ ਲਿਖਿਆ ਦਾ ਫੁੱਲਿਆ ਪਤ ਹਾਲ ਦਾ ਗਾਗਾ ਤੇ ਫੁੱਲ ਦੀ
ਕੁਝ ਦਾਤ ਗਾਗਾ ਦੀ ਅਗਲਾ ਗਾਗਾ ਦੀ ਫੁੱਲ ਮਾਇਆ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮਾਇਆ ਤੇ ਸੁਹੱਤ
ਅਗਲੀਆਂ ਤੇ, ਲੇਖ ਦਾ ਉਹ ਗਲ ਦੀ ਗਾਗਾ

ਅਖ ਆਰਾ ਦ ਵਿਚ ਹੁਜਾ ਓ ਭਦੀਆ
ਜਾਣ ਪਹਾੜਾ ਵੱਲ ਵ।

ਕਦਾ ਮੁੜਗਾ ਵਰਦਾ ਤੇ ਵੀ ਸਟਹਾ ਘਲ ਵ
ਛੱਟਿਆ ਚਿਹ ਮਰਾਸੀ ਤਾ ਕੀ ਕਦ ਤਰ ਵੱਲ ਆਇਆ।

‘ਜ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾ ਮੇ ਚਿਹੁ ਸੱਕਾ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੁਣ ਤੇ ਤਾ ਕਦ
ਦਾ ਜਿਹ ਦਿਹਾੜਾ ਤਾ ਗਾਸਾ ਹ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਬਾਈ ਮੇ ਵੀ ਕਰ ਪੂਰ ਹੋਲ ਵਸੀਯ
ਕੀ ਤ ਹੁਣ ਅੰ ਤ ਤਤਫਾ ਤਤਫਾ ਕ ਮਾਨੇਯਾ ਉਸ ਕਜਾਤ ਨ ਮੇ ਵੀ ਰਮਾਬ ਦੀ
ਬਾਸ ਲਿਆ ਕ ਰੰਗੇ ਹੁੰਦੀ ਅੰ ਤ ਰਾਈ ਚ ਜਾਫੁਆ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹਇਆ ਵ’

ਦੁਸਾ ਛੀਨਿਆ ਟਣ ਮੇ ਚਲਦਾ ਹਾ। ਬਾਕੀ ਜ ਪਕਿਸ ਕਰੀ ਜਿਆਦਾਤੀ
ਕਰ ਨੰਬਰਦਾ। ਗਏ ਨ ਸਟਹਾ ਦਾ, ਜਿਹ ਤਾ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਨਿਜਤ ਤ ਸਦਦ
ਕਰਦਾ ਹੁੰ

ਬਈ ਇਹ ਜੀ ਕਰੀ ਤੁਮ ਨਾਹੀ ਸਾਰਾ ਚਿਤ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਿੱਸ ਤ
ਕਰਦਾ ਏ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਵੀ।”

ਜੇਹੀਆ ਦੁਸਾ ਗਿਆ ਤ ਜਿਹਤਾ ਰਾਹ ਖਾਸ ਕਰਤ ਆਪਣੇ ਬਾਦਮਾ
ਮੇ ਵਤਨ ਮਰੀ ਬਨ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਇਸ ਰਾਹ ਬਨ ਜੇ ਵਤਨ ਗਿਆ ਤ
ਸੀਰਿਆ ਨ ਖੁਸੀਆ ਮਾਏਆ ਤ ਮਾਏ ਦਾ ਜੇਹਾਤ ਛਤ। ਤ ਜੇਹਾਤਿਆ ਨਾਲ
ਅੰਬਰ ਗੰਜਾਅ ਦਿੱਤਾ।

ਜੇਕਾਰਾ ਸਾਦਾ ਬਲਦਾ ਉਂਚੇ ਟਿੱਲੇ ਵਾਲੀ ਦਾ।

ਉਂਚੇ ਇਕ ਵਾਲੀ ਦਾ ਬਲੀ ਚਿਹ ਇਕ ਵਾਲੀ ਦਾ
ਜੇਹਾਤ ਸਟਹਾ ਬਲਦਾ ਤੇ ਵਜ ਪਿਪਸੀ ਵਾਲੀ ਦਾ।

ਦਰ ਵਿਚ ਪਿਪਸੀ ਵਾਲੀ ਦਾ ਬਲੀ ਦਰ ਵਿਚ ਪਿਪਸੀ ਵਾਲੀ ਦਾ
ਜੇਹਾਤ ਸਟਹਾ ਬਲਦਾ ਸਾਹੀ ਨ ਤੁਰਾ ਵਾਲੀ ਦਾ

ਸਟਹਾਤੀ ਨ ਤੁਰਾ ਵਾਲੀ ਦਾ ਬਲੀ ਸਾਹੀ ਨ ਤੁਰਾ ਵਾਲੀ ਦਾ
ਜੇਹਾਤ ਸਟਹਾ ਬਲਦਾ ਮਿਹੁ ਤੁਰਾ ਵਾਲੀ ਦਾ।

ਜਿਹਨਾ ਜੇਹੀਆ ਦ ਨਾਥ ਵਿਚ ਤੀ ਰਾਈਆ ਦੀਆ ਦਾ ਵਾਜਾ ਵੀ
ਆਇਆ ਸਾਹੀ ਹੁੰਦੀਆ ਤ ਜਿਹਨਾ ਤੇ ਪੁਰਾ।

“ਉਏ ਰੋਦ ਕਿਉਂ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਾਗੇ

ਚੜ੍ਹਦਾ ਕਹਿਦਾ ' ਸਰਦਾਰਾ ਗਲੀ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਐ ' .

' ਫਰ ਤਾਂ ਸਰਗਾ ਰਾਹੀਂ ਬਨ 'ਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚਲ ਤੇ ਘੁੰਮਿਆ ਨੂੰ
ਖਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚਿ । ਆਪ ਬਾਹਰ ਚੜ੍ਹਦ ਚੜ੍ਹਦ ਚਲ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਸਰਗਾ ਦੇ ਮੁਹ ਤੇ ਝਾਫ ਲਾ
ਦਿਓ ' ' ਜਿਉਣ ਨ ਬੋਲ 'ਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਇਕ ਕੱਚੀ ਸਰਗਾ ਵੀ ਬਣਾ
ਰੱਖੀ ਸੀ ਤੇ ਬੋਲ ਤੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਇਕ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਰਗਾ
ਦੇ ਮੁਹ ਤੇ ਇਸ ਵੀ ਝਾਫ ਲਗਾ ਰਹਿੰਦ ਸੀ । ਦਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰ ਛਾੜ੍ਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ
ਤੇ ਖਿੱਤ ਗਏ । ਜਦ ਪੁਲਿਸ ਨ ਬਣਾ ਕਾਇਆ ਤਾਂ ਹੋਰਨੇ ਤਹਿ ਗਏ ਕਿ ਆਖਿਰ
ਗਏ ਤਾਂ ਗਏ ਇਸ ਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀ ਨ ਕਿਹਾ "ਜੀ ਇਹ ਤਾਂ ਭੁੱਤਾ ਵਾਲਾ ਬਣਾ
ਵਖਰਾ ਤੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਛਰਦਾ ਕੱਚੀ ਜਾਕਰਿਕ ਵੀ ਨੀ ਵਰਦਾ, ਏਥੇ ਤਾਂ
ਕਦੇ ਤਰਾਸੀ ਭੁੱਤਾਂ ਦਾ ਗਿਧਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਲਕੜਾਂ ਨ ਸੱਟਿਆ ਏ ਸੋਹ ਭੁੱਤ ਵੀ " .

ਬਸ ਬਸ ਕਿਸ ਡਾਕੂ ਦੇ ਚਿੰਤੜ ਕਟਦੀ ਹਈ ਐ ਪੁਲਿਸ .

"ਧੁੱਤਾ ਨੀ ਜੀ ਮਟਦੇ ਤਾਂ ਭੁੱਤਾ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਸੀ ਆ ਨਾਲ ਭੁੱਤ
ਕਿਹਤਾ ਕਿਸਦਾ ਨ ਕਿਸ ਨ ਭਾਵੇਂ ਏਥੇ ਕਿਤੁ ਆਸ ਤਸ ਹੀ ਬੜ੍ਹ ਹਣ ' ਇਕ
ਸਿਪਾਹੀ ਠੱਡਾ ਖਾ ਕੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਵੱਜਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨ ਕਿਹਾ

"ਜਦ ਸਾਹਬ ਜੀ ਭੁੱਤ ਭੁੱਤ ਲਈ ਨੀ ਵੇ ਨੀ ਕਹਿੰਦੇ ' ਸਰ ਹੁੰਦੇ ਤੇ
ਬਨ 'ਚ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾਣ ਵਾਲਾ ਸਿਪਾਹੀ ਕਹਿੰਦਾ 'ਸਾਹਬ
ਜੀ ਆਪਾ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਕਦੇ ਕੇ ਆ ਗਏ :

ਇਕ ਕਹਿੰਦਾ 'ਤੇਨੂੰ ਭੁੱਤ ਨ ਧਰਾ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰ ਫਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨ
ਆ ਗਏ।"

'ਤੇਨੂੰ ਭੁੱਤ ਨ ਧਰਾ ਮਾਰਿਆ ਪਰ ਮੇਨੂੰ ਤਾਂ ਧਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਮੇ ਤਾਂ
ਤਾਂ ਜਿਹ 'ਚ ਅਤਕ ਕੇ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ "

ਤਾਂ ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਫਰ ਵਾਲ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਠੱਡਾ ਮਾਰ ਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਮਾਯਾ
ਭੁੱਤਾਂ ਦਾ 'ਤੇਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਰਦੀ ਕੀਹਨ ਪਵਾ ਦਿੱਤੀ ਚਰਖਕ ਨੂੰ।"

ਅਖ ਕਿਤ ਮੰਨ ਪੈ ਨੀ ਭੁੱਤ ਚੁੜਲ

ਤੇ ਜੋੜਾ ਲੈ ਲਈ ਲੱਕੂਆਂ ਦਾ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਏ ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਇਕ ਹਰ ਮਾਰਿਆ।

ਰੋਟਕੀ ਕਹਿੰਦਾ "ਮੰਟੀ ਬੀਬੜੀਆਂ ਨ ਕੱਢੀ

ਮਿੱਠੇ ਚੌਲ ਖਥਾਉਂਗੀ।"

ਸਿਪਾਹੀ ਨ ਭੁੱਤ ਹਟਦੀ ਫਰ ਦਲੀਲ ਦਿਤੀ 'ਸੋਹ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸੇ
ਤਾਂ ਜੇ ਦਾਤ ਕਥਾ ਸਣੀ ਏ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਐ ਨਾਲ ਫਰ ਟਟੂਆ ਮਥੇ ਨਾ ਮਨੇ ਇਸਨੂੰ
ਠੱਡਾ ਭੁੱਤ ਨ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਸੀ।"

ਭਾਗ ਵੀ ਕਿੱਥੋਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਜੀਤਲਾ ਵਾਲ ਬਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਕੱਠ ਤੇ
ਕੇ ਭਾਗ ਵੀ ਵਿਖਾਉਣ ਬਣਾਉਣ ਲਗਾ ਤੇ ਜਿਉਣਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਚੰਦਰਿਆ ਅਜ
ਭਾਗ ਮਾਰਾ ਵੀ ਥਾਂ ਡਗਰ ਵੱਲ ਨਾ ਚਲੀਏ।

"ਮੇਰੀ ਤੇ ਪਿਛੇ ਚਲ ਪਾਏਗਾ ਉਹਦੇ ਡੱਬਰੇ ਕਰਕੇ ਮਰਦੀ ਲਾਈਏ।"
ਦਨ ਡਸਕੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਅਖ ਜਿਉਣਾ ਮੇਰੇ ਹੋ ਰਾਬਤ ਅਗ ਦਾ

ਜਿਥੇ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸੇਕ ਮਾਰਦਾ।

ਮੇਰੇ ਦਾ ਪਰ ਮੁਰ ਪਲਿਸ਼ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਪਤ ਹੀ ਲਾ ਵਿੱਚ ਸੀ
ਉਹਨਾ ਦਾ ਮੁਨ ਕਿਸ ਬੰਦੇ ਰੱਖਿਆ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਨਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਢਲਕੀ
ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ ਤੇ ਫਰ ਤਾਹੀ ਤੇ ਪੰਜੂਰਿਆ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਸੁਣਨ ਲਗੀ
ਸਿਰ ਤੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਰਿਹਾ ਮਰਿਆ ਆਹਾ ਵੱਲ ਤੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਦੀ ਸਟਦੇ
ਐ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹੀ ਕੋਨ ਵੱਜਦੇ ਨੇ।

ਨਹੀਂ ਰੋਣਾ-ਰੋਣਾ ਕੁਲ ਹੀ ਵੱਸਦੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਦਿਲੀ ਤੇ ਆਹਾ ਤੇ
ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਨਹੀਂ ਤੇ ਅਤੀ ਵੱਸਦੇ ਤੇ ਵਾਲ ਵਾਲ ਪਰਾਇਆ ਦਾ ਫਰ ਮਾਰੇ ਵੀ
ਸੁਣਦਾ ਉਹ ਰੋਣਾ-ਰੋਣਾ ਆਉਂਦਿਆ ਤੇ ਵੀਖਿਆ ਤੇ ਸੀ ਪਲ ਪਰ ਛੱਡ ਤੇ ਰਾਮਾ
ਮਿਸ ਬੰਦਿਆ ਵਿਆ ਸੀ ਮੇਰੇ ਜੇਸ ਦੇ ਪਰ ਅਹਾ ਤੇ ਐ ਵੱਡੀ ਸੇਕ

ਰੋਣਾ-ਰੋਣਾ ਕੁਲ ਵੀ ਆਹਾ ਵੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੁਣਾਤ

"ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਜਿਉਣਾ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਆਹਾ ਨੂੰ ਨੀ ਤਿਸਮਾਸ ਤੇ
ਵਧਾਈ ਮਿਲਜ਼।

"ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਜਿਉਣਾ ਆਹਾ ਪਰ ਐ ਵੀ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਮਾਰਾ।

ਅਖ ਦਿਨ ਰਹਿਗ ਛੱਟੀ ਦੇ ਥੋੜੇ

ਤੇ ਪਟੇ ਪਟੇ ਪਾ ਲੇ ਜੱਫੀਆਂ

"ਮੇਰੇ ਆਜ ਜਿਉਣਾ ਮੇਰੇ ਛੇ ਹੀ ਆਹਾ ਕੁਸੀਏ

ਅਖ ਮੇਨੂੰ ਕੋਲੀ ਨੂੰ ਚੁਖਾਰਾ ਪਾ ਦੇ।

ਰਹੀ ਵਾਲਾ ਜੇਡ ਵੱਡੇ ਕੇ

ਦਨ ਮੇਰੇ ਪਰ ਵੱਡੇ ਦਾ ਦਿ ਚਲ ਰਾਹ ਅਜੇ ਪਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਾ
ਕੇ ਵਧਾਈਆਂ ਕੋਲੀਆਂ ਬਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੇਰੇ ਚਰਾ ਤੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਰੋਣ ਨੂੰ ਚਕਾ

ਕੀਤਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਕੀ ਮ ਕੀ ਕੀ ਮ ਕੀ ਕੀ ਮ ਕੀ ਕੀ ਮ
ਬਾਸ ਬਾ ਬਾ ਬਾ ਬਾ ਬਾ ਬਾ ਬਾ ਬਾ ਬਾ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ
ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ ਕੀ

ਨੀ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ੌਂਕਰ ਬਰ ਵਰਗੀ
ਗੁਡ ਚੋਰੀ ਦਾ ਖਾਵੇ।
ਸਜ ਬਿਗਾਨੀ ਤੇ ਜਾਨ ਹੀਲ ਥੇ ਜਾਵੇ।

ਵੇ ਅੱਧੀ ਗਾਤੀ ਆਉਨਾ ਏ ਵੇਰੀਆ
ਜਾਨਾ ਏ ਪਹਿਰ ਦੇ ਤੜਕੇ।
ਵੇ ਆਉਂਦਾ ਜਾਦਾ ਨੂੰ ਤੇਨੂੰ ਕਤ ਭੇਕਦ
ਮਰਾ ਥਾਲਜਾ ਧੜਕ।
ਮਰ ਵੇ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਮਰਾ ਧਾਦਰਾ ਮੜਕ।

ਵੇਲੀ ਮੁੰਡਾ ਨੀ ਗੁਆਦਵੇ ਤੇਰਾ
ਬੁਰੇ ਮੁਹਰੇ ਲੰਘੇ ਖੰਘ ਥੇ।

ਮੁੰਡਾ ਬੰਮ ਦਾ ਡੱਕਾ ਨਾ ਤੇੜ
ਪੱਟਿਆ ਪਤੋਸਣ ਦਾ।

ਰੋਣਕੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਮਝ੍ਹੂਆ ਜਿਥੇ ਨਾ ਆਜ ਕਿਹਤ"
'ਓਏ ਕਿਥੇ ਆਜ ਤੂੰ ਨਜਾਰਾ ਲੇਣ ਦ'

ਉਧਰ ਜਿਥੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾ ਸੱਚੀ ਆ ਗਏ ਡਗਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੱਲਾ ਵਖ
ਹੋ ਘੜਿਆ ਸਮਤ ਹੀ ਚੜ੍ਹਾ ਚੜ੍ਹਾਏ ਅੰਦਰ ਜਾ ਵੱਡ ਤ ਮਾਰਿਆ ਲਲਕਾਰਾ।

'ਨਿਕਲ ਓਏ ਬਾਹਰ ਮਰਾਮੀਆ ਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹਿਲ ਫਟਾਈਏ
ਨੂੰ।'

ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ, 'ਵੇ ਤੁਸੀਂ ਤੀਜ ਕੇ ਦਿਨ ਏਥੇ ਆ
ਮਰਦ ਦੇ ਜਿਵੇ ਏਥੇ ਬਣਾ ਕੇ-ਹਿਤੀਆ ਦਾ ਸਾਜਾ ਹਵੇ,'

ਚੜ੍ਹਾ ਕਹਿੰਦਾ 'ਭਾਈ ਤੇਨੂੰ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਨ ਕਸ ਨੀ ਕਿਹਾ ਸਰਦਾਰ
ਤਾਂ ਡਗਰ ਦੀ ਭਾਜੀ ਮੜਨ ਆਇਆ ਹੇ ਜਿਹਤਾ ਇਹਨ ਪਹਿਲਾ ਨਿਉਂਦਾ
ਪਾਇਆ ਹੈ ਵੱਡ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਭਾਲਪਾਲੀ ਤਿਜਵਾ ਕੇ।

ਅਖੇ: ਪੱਠਾ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲਿਆ ਜੱਟੀਏ
ਥਕ ਦੇ ਸਿਰਾ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ।

“ਵ ਕਿਸਨਾ ਤਾਂ ਡਾਕੂ ਸੀ ਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ
ਵੇਚਿਆ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਕਿਸਨਾ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ
ਸਾਡਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਅੰਗੇ ਹੋ ਵ ਮੇਂ ਤਾਂ ਬਥਰਾ ਦਿਡ ਭਰਦੀ ਰਹੀ ਆ ਲਗਰ ਥਪਥਪ
ਤੇ ਨਾਲ ਈ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਸੂਰਤਾ ਵ ਤੁਮੀ ਥਾ ਪੀ ਕ ਨੂਟ ਹਰਾਮ ਕਰਦ
ਓ, ਬਨੂੰ ਸਰਮ ਨੀ ਆਉਂਦੀ।”

“ਜੇ ਉਹਦਾ ਦਿਡ ਭਰਦੀ ਰਹੀ ਏ ਤਾਂ ਓਸ ਨੇ ਵੀ ਬਡਾ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ
ਭਰਦਾ। ਦਿਡ ਭਰਨ ਦਾ ਕੀ ਮਿਹਨਾ ਦਿਨੀ ਅੰਗੇ।” ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਤੇ ਉਹਨੂੰ
ਫੁਪਾ ਨਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢ।”

“ਵ ਜੇ ਉਹ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਡੀ ਕੀ ਮਜਾਲ ਸੀ ਮਰ ਤੀਵੀ ਮਾਨੀ ਨਾਲ
ਆਡਾ ਲਾਉਂਦ ਦੀ।”

“ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਓਏ ਯਾਰ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆ, ਕਦੇ ਤੱਕ ਹੋਨ ਨੂੰ
ਢਾਖ ਬਣਾਏਗਾ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਉਂਗਾ ਬਣਾਈਏ ਦਾ।”

“ਸਰਦਾਰਾ ਕਾਹਨੂੰ ਜਨਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਭਾਂ ਦਾ ਬੜ ਕੀਤਾ ਏ ਤੂੰ ਮਾਰਾ
ਜਾ ਅੰਦਰ ਵਤ ਜੇ ਮਰਾਸੀ ਘਰ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾ, ਕਿਉਂਕਿ
ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਦਾ ਥਕ ਵਾਗੂ ਮਸਕ ਮਾਰਦਾ ਦਾ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰਾ ਸਾਨੂੰ ਦਬ ਵੀ ਤਾਂ
ਡਾਕੂ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ। ਸਾਡਾ ਢੰਗ ਭਾੜ ਦਾ ਬਾਰਾ ਮਾਝ ਏਸ ਘਰ ਤਾਂ ਰਹਿ
ਗਿਆ। ਤੇ ਬਾਡਾਂ ਨਾਲ ਬਾਸੀ ਤੇ ਗੱਥਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਇਲਾਮ ਵੀ ਨਸ ਅਦਰ ਹੋ।”

“ਚੁਗਾ ਵਰ ਮੇਂ ਬਾਹਰ ਖੜਦਾ ਉਹਨੇ ਤੇਤੀਕ ਵਿਚ ਜੇ ਤੂੰ ਅਦਰ ਮਾਲ
ਲੈ ਆ।” ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਚੁਗਾ ਨਹਿੰਦਾ “ਜਾਯੀ ਆਪਣੇ ਤਬ ਨਾਲ ਈ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਦਿਲੀ ਅੰਗੇ
ਕਿ ਟੁੱਟ ਹੋਈਆ ਤੁਤਵਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ।

ਤੁਸੀਂ ਨੇ ਬਡਾ ਹੱਥ ਆਇਆ ਤੇ ਚੁਗਾ ਨੇ ਬਪਰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਬ
ਖੁੰਦਿਆ ਜਾਂ ਚੁਗਰ ਨੇ ਮਜਰਾ ਟੁੱਟ ਕੇ ਟੁੱਟਕ ਦਿਕਾ ਅਲੀ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਰਹੀ
ਮਾਝ ਆ ਵੀ ਬਾਸੀ ਨੇ ਨਿਠੀ ਚੁ ਲਿਮਿਆ ਏ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨੇਬਰ ਨੇ ਹਸ ਤਾਂ ਹਿਰ
ਉਹਦੇ ਨੇਬਰ ਦਾ ਕਸੀ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਚੁਗਰ ਨੇ ਮਧ ਬਣਾ ਛੁੱਟਣਾ ਨੇ।”

ਜਿਉਂਦਾ ਕੀ ਦਾ ਇਹ ਤੂੰ ਅਦਰ ਵਤ ਤੇ ਤੇ ਨੇ ਦਾ ਕਸੂਰ ਅਦਰ ਹੋਏ
ਨਾਲ ਥਾਬੀ ਦਿੱਤੀ।”

ਚੁਗਾ ਮਾਰਾ ਵਤ ਤਿਯਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿਹਾਇਆ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਨ
ਏਰ ਭਲੀ ਤੇ ਜਾਣ ਪਾਣ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇਕੇ ਵੇ ਕਿਹਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵੇ ਜਾਯੀ
ਦੀ ਸਾਹਮਣੀ। ਸਾਡਾ ਜਿਲਾ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੀ ਸਾਡਾ ਜਿਲਾ ਤੇ ਸਾਡੀ
ਜਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਤੇ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਯਾ ਤੇ ਸੀ ਤੇ ਗਡੀ ਤੇ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੀ ਛੁੱਟੇ

ਤ ਦੁਪੱਤ ਮਾਇਆ ਤ ਬਿਹਾਂ ਵ ਬਹਾ ਹੁਆ ਚਿਨ ਜ ਬਹਾ ਘਰ ਤਾ ਤੁ ਵਤਾ
ਤ ਹੁਸੀ ਏਥ ਅੰਧਾ ਸਹੀ ਜਾਨ ਏ ਹੋਰ ਲੋ ਤ ਹੁਸੀ ਹਵਾਲੀ ਫਾਇਰ ਤਰ
ਦਿਤਾ ਤ ਚਿਪਤ ਬਹਰਾ ਵੀ ਮਾਲ ਦਾ ਬੁਲਾ ਲ ਕ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਯਾ ਤ ਦਾਨ
ਘਾਤਿਆ ਤ ਚੜ੍ਹ ਤ ਆਤ ਰਾਏ ਤ ਚਿਹ ਰਾਏ

ਅਖੇ . ਜਿਹੜਾ ਖਾਧਾ ਏ ਛੜੇ ਦਾ ਖੋਪਾ
ਤੇ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਨਿਕਲੁਗਾ।

ਅਵੇ ਕੁੱਲ ਕੇ ਛੜੇ ਨੂੰ ਅੰਧ ਮਾਰੀ
ਤੇ ਵੱਢ ਕੇ ਬਰੁਹਾ ਖਾ ਗਿਆ।

ਜਿਹੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰੇ । ਜਿਹੜਾ ਖਾਧਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾ
ਦੇਤਾ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਿਕਲੇ ਨਿਕਲੇ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਵੇ ਸੋ ਖਾਧੇ ਸਹੀ ਵੇ ਸਹੀ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਦਾ ਖਾਧਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਹੁਇਆ?"

ਜਿਹੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰੇ । ਜਿਹੜਾ ਖਾਧਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾ
ਦੇਤਾ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਿਕਲੇ ਨਿਕਲੇ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਵੇ ਸੋ ਖਾਧੇ ਸਹੀ ਵੇ ਸਹੀ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਦਾ ਖਾਧਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਹੁਇਆ?"

ਜਿਹੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰੇ । ਜਿਹੜਾ ਖਾਧਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾ
ਦੇਤਾ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਿਕਲੇ ਨਿਕਲੇ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ

ਜਿਹੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰੇ । ਜਿਹੜਾ ਖਾਧਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾ
ਦੇਤਾ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਿਕਲੇ ਨਿਕਲੇ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ

‘ਇਹ ਸਹੀ ਲੋ ਕਰਾ ਵਿਚ ਮਾ ਲੀ ਕਰੇ’

‘ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਰ ਮਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ’ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਮਾਇਆ ਤ ਬਿਹਾਂ ਵ ਬਹਾ ਹੁਆ ਚਿਨ ਜ ਬਹਾ ਘਰ ਤਾ ਤੁ ਵਤਾ
ਕਦੇ ਛੋਟਾ ਉੱਤੇ।

ਦਿੰਦ ਫਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਫਾਸੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਜਾਂ ਜਿਉਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕ ਰਲਣਾ ਪੈਣਾ
ਸੀ ਫਰ ਖਿੰਡ ਨੂੰ ਭਾਕੁਆ ਵਾਲਾ ਮੋੜ ਕਹਿ ਕ ਬੁਲਾਇਆ ਕਰਨਾ ਸੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜ
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਨਾਂ ਦਾ ਈ ਬਹੁਤ ਏ, ਬਾਕੀ ਇਹਦੀ ਬਲੀ
ਜਾਂ ਜਿਉਣ ਨ ਲੈ ਹੀ ਲੈਣੀ ਏ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਥੁਕ ਤ ਆਪਣ ਆਪਣ
ਘਰੇ ਜਾਓ

ਅਕੇ ਆਪੇ ਆਉਣਗੇ ਪਠਰ ਚਰ ਕ

ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਰੱਖ ਭੋਗੀਆਂ।

ਭਰਾਰ ਏਥੇ ਸਿਧਾ ਠਾਣ ਗਿਆ ਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਠਾਣਦਾਰਾ
ਪਾਣੀ ਸਿਰ ਟੱਪਦਾ ਜਾਂ ਹਿਰਾ ਹੋ ਅਜ ਘਰ ਜਾਂ ਕ ਮਰੀ ਗੋਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਉੱਚਾ
ਨੀਵਾ ਬਲ ਆਇਆ ਤ ਨਾਲੇ ਭਾਕਾ ਮਾਰ ਕ ਸਭ ਕੋਲ ਲ ਟ ਪਟ ਕ ਲੈ ਗਿਆ।"

ਭੋਗਤਾ ਭਾਕੁਆ ਨ ਭਾਰ ਈ ਮਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਐ ਹਰ ਹਲ ਬੜਾ ਸੀ
ਵਾਹਣ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਨਾਲ ਫਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਂ ਪਚਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਕਿ ਕਿਹੁਣਾ ਘਰ ਖਿੰਡ
ਵਿਚ ਬੈਠ ਕ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋ ਭਾਕੁਆ ਦਾ ਭਾਕਾ ਮਾਰਨਾ ਤ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਡਿੱਗਣਾ
ਸਰਾਬਰ ਈ ਹੁੰਦਾ ਹੋ ਜਦ ਬਿਜਲੀ ਡਿੱਗਦੀ ਹੋ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਪਤਾ
ਲੱਗਦਾ ਹੋ ਕਿ ਘਰ ਖੌਹਦਾ ਫੁਕਿਆ ਜਾਵਾ ਪਰ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚਗਾ ਤ ਹੀ ਸੀ
ਬਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਤ ਤ ਕਿਥੇ ਗਿਆ ਵਿਆ ਸੀ "

"ਮੈਂ ਘਰ ਨੀ ਸੀ ਮੈਂ ਘਰ ਆਇ ਨ ਮੱਕਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ "

"ਭਰਾਰ ਮੈਂ ਵੀ ਸਭ ਇ ਗੀਆ ਬਲ ਫਰਸਰ ਪਚਾ ਈ ਨੀ ਲਰਦਾ
ਤਿਹਤ ਪਕਾਲ 'ਚ ਉਤਰ ਜਾਦਾ ਏ

ਅਖ ਲਗ ਤਰੀਆ ਮਛਾ ਵਿਚ ਤਾਲਿਆ

ਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਟਲਦੀ ਫਿਰੀ।

ਸਮੇਂ ਅਜ ਬਣਿ ਤੁ ਜੋਸੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾ ਕ ਛਾਪਾ ਜਾਤ ਇਹ ਜਦ
ਕਦੀ ਦੁਤਾ ਭਾਤ ਮਾਰਨ ਨ ਜਾਂ ਨਾਜ ਜਾਣਾ ਕ ਬਹੁ ਬਾਣ ਇਹਸੀ ਬਾਣੀ ਜਾਤ
ਜਾਦੇ ਐ।

ਏਕ ਵਲ ਸਹਿ ਤ ਵਿਚ ਜਾਣੀ ਜਾ ਕ ਤਨ ਦ ਸਨ ਤ ਿ ਬਜਾਰ ਨੂੰ
ਦਾ ਦ ਸੇ ਤਾ ਤਾ ਸਕ ਜਾਣਦਾ ਜਾ ਤ ਕਣਿਯਾ ਦਾ ਤਾਣੀ, ਕੀਨਆ ਦੀ
ਸਾਕਰਤ ਦਾ ਦਾਣੀ ਨ ਜਾਂ ਸੀ ਜਾਣੀ ਜਾ ਵੇਤ ਵਲ ਨਿਹੁ ਸਭ ਨਾਗਰਾਧਾ
ਦਿੰਦ ਜਾਂ ਤ ਆਸਾਦ ਹ ਗਏ ਸਭਾ ਤਾਣੀ ਦਾਕਰਾ ਜਾ

ਪਾ ਪਾ ਲੱਗਿਓਂ ਤਿ ਨਾਗਰਾਧਾ ਜਾਣਦਾ ਜਾਣੀ " ਠਾਣਦਾਰ
ਲੇ ਕਿਹਾ।

ਠਾਣਦਾਰ ਜੀ ਜਦ ਭਾਗੀ ਤਾਂ ਜੀ ਹੁਣ ਨਾਗਰਾਧਾ ਬਣਿਆ

ਹੋਇਆ ਹੋ ਕੰਜਰ ਦਾ ਮਰੀ ਸਾਰੀ ਖੰਟੀ ਕਮਾਈ ਲੁੱਟ ਲੈ ਗਿਆ। ਟੁਮ ਛੱਲਾ ਸਭ ਹੁੰਝ ਕ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੇਂ ਤਾਂ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰਕ ਕੀਤਿਆ ਵਾਲ ਜੇਡ ਤ ਹੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।"

ਡੋਗਰਾ ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਮੇਂ ਸੋਹ ਖਾਧੀ ਹੋਈ ਐ ਕਿ ਜਿਉਂਟ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਸਨ ਕਲ ਭੇਜ ਕੇ ਈ ਦਮ ਲਉ।

ਜਦ ਠਾਣਦਾਰ ਮੇਨੀ ਬਾਈ ਦ ਕਠ ਤ ਗਿਆ ਤਾ ਡਾਕੂ ਜਾ ਚੱਕ ਸੀ। ਤ ਠਾਣਦਾਰ ਮੇਨੀ ਬਾਈ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਮੇਨੀ ਬਾਈ ਇਹਨਾ ਡਾਕੂਆ ਮੁਹਰ ਨੱਚ ਗਾ ਕ ਗੁਨਾਹ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

ਮੇਨੀ ਬਾਈ ਕਹਿਦੀ "ਸਰਕਾਰ ਵਧ ਡਾਕੂ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਜਾਦੀ। ਪੇਸਾ ਵਖਿਆ ਜਾਦਾ ਹੈ ਰੋਡੀ ਦੇ ਕੋਠੇ ਤ ਆ ਕੇ ਤਾਂ ਸਭ ਇਕੋ ਹੀ ਖੇਲੀ ਦ ਚੁੱਟੇ ਵੱਟੇ ਬਣ ਜਾਦੇ ਹਨ। ਮੇਨੀ ਬਾਈ ਦੇ ਸਭ ਕਮਰਿਆ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਪਿਛ ਠਾਣਦਾਰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਪੁੱਠਾ ਮੁੜ ਗਿਆ

ਅਖ ਯੱਕਾ ਮੁੜਿਆ ਕਚਹਿਰੀਓ ਖਾਲੀ

ਤੇ ਮਿੱਠਰਾਂ ਨੂੰ ਬੈਢ ਬੱਲਗੀ।

ਜਦ ਠਾਣਦਾਰ ਠਾਣ ਵਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਗਲੀ ਦੀ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਦ ਅਮਲੀ ਠਾਣਦਾਰ ਜਾਦ ਨੂੰ ਵਖ ਕ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗ "ਲਾਲਾ ਭਲਾ ਜਿਉਂਟ ਨੂੰ ਫੜਾਉਣ ਦਾ ਇਨਾਮ ਸਾਨੂੰ ਨੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ "

ਲਾਲਾ ਕਹਿਦਾ, "ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਏ।"

ਅਮਲੀ ਕਹਿਦੇ, "ਕਿਵੇਂ?"

"ਓਏ ਸੋਟੂ ਜਿਉਂਟ ਦਾ ਕਨ ਫੜ ਕ ਠਾਣਦਾਰ ਦ ਹੱਥ ਦ ਵਿਚ ਫੜਾ ਦਿਉ।"

ਘੀੜ ਕਹਿਦਾ, "ਲਾਲਾ ਕੰਨ ਵ ਚਾ ਤਾ ਐਖਾ ਏ।"

"ਓਏ ਫਰ ਪੁਛ ਫੜ ਕ ਫੜਾ ਲਉ।" ਲਾਲਾ ਕਹਿਦਾ।

"ਲਾਲਾ ਤੂੰ ਤਾ ਟਿੱਚਰਾ ਕ ਏ " ਸੋਟੂ ਕਹਿਦਾ ਕਈ ਚੰਗੀ ਜੀ ਸਕੀਮ ਦੱਸ।

"ਲੇ ਸਣ ਫਰ, ਸੋਟੂ ਜਿਉਂਟ ਦ ਧੀਆਂ ਭੇਟਾ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ੰਕ ਏ।"

"ਹਾ, ਉਹ ਤ ਹੋ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾ ਬਦ ਆ ਯਾਰ "

"ਸੋਟੂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਗੀ ਗੱਲ ਸੁਣ "

"ਹਾ ਸੁਣਾ।"

“ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਜਨਾਨ ਕੰਪਤ ਪਾ ਕ ਰਹੀ ਬੀਆਬਾਨ ਵਿਚ ਜਾਵ।”

“ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਫੇਰ।”

“ਦੁਸਰਾ ਸਿਪਾਹੀ ਡਾਕ ਬਣ ਕ ਦੋਹਰਾ ਧੌ, ਜਨਾਨੀ ਬਣਿਆ ਸਿਪਾਹੀ
ਰੋਲਾ ਪਾਵੇ। ਜ ਰੋਲਾ ਜਿਹਿਣ ਦ ਕੰਧੀ ਪੇ ‘ਗਿਆ’ ਇਹ ਸਦਾ ਨ ਜਾਰ ਆਉਂਗਾ
ਤ ਫਰ ਜਨਾਨੀ ਤ ਡਾਕ ਬਣ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਣ, ਫੜ ਬਣ ਵਿਚ ਧੌ ਤ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ
ਆ ਜਾਵੇ।”

“ਹਾਂ ਲਾਲ” ਇਹ ਸਕੀਮ ਟੀਕ ਦ ‘ਅਮਲੀ’ ਖਾਹੀ ਖਸੀ ਨਾਣ ਵਲ ਚੋਲ
ਪਏ ਤੇ ਜਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸੀ ਅਰਾਧ ਬਖਾਵੀ।

“ਵਈ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਾਂ ਥਡੀ ਮੇਨ ਧਵੀ ਪਾ ਕਸੀ ਆਵ
ਕਿਵੇਂ ਓ।”

“ਠਾਣੇਦਾਰ ਜੀ ਸਾਡਾ ਕਸ ਇਹ ਸਕੀਮ ਦ ਧੌ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਅਸੀਂ
ਜਿਉਣੇ ਨੂੰ ਫੜਾ ਸਕਦੇ ਆ।”

“ਔਫਾ।”

“ਹਾਂ।”

“ਬੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੇ।”

ਤਾਂ ਅਮਲੀਆ ਨ ਲਾਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੀ ਸ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਸਦਾ ਰਿਹਾ।
ਸੁਣਾ ਕ ਕਹਿਦ ਲਿਆਉ ਸਾਡਾ ਹਿਸਾਬ। ਨਾਨਕਾਰ ਹਿੰਦਾ ਮੇਰੀ ਰਾਮਾ ਬੈਠ
ਫੜਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਵਾ ਸਕੀਮ ਨਾ ਕਸ ਜ ਸਾਡ ਸਕੀਮਾਂ ਦ ਅਮਲੀ
ਹਿਕਫਲੇ ਖਾਏ ਭੇਜੇ ਨਾਲੇ ਕਹਿਦੇ ਜਾਣ ਸਾਡੇ ਆਰ ਨਾਲ ਨ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਡ
ਈ ਟੀਕੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਿਪਾਹੀ ਹਿੰਦਾ ਜਨਾਬ ਸਕੀਮ ਮਾਡੇ ਨੀ ਕਦ ਕਦ
ਖੋਟਾ ਪੇਸਾ ਵੀ ਚੋਲ ਜਾਵਾ ਏ।

“ਔਫਾ।”

“ਹਾਂ।”

ਜਾਓ ਫਰ ਕਰ ਆਓ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੀਲਾ ਕਹੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕ ਨਾਨਕ ਨ
ਚੰਗਾਠ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਚੰਗਾਠਿਆ ਤੇ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਵਿਚ ਕਕਸੀ ਦਾ ਰਲ ਵਾਧੀਆ
ਕਰਦਾ ਹੋਨਾ ਏ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਜਨਾਨੀ ਦਾ ਪਾਟ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰ ਮੇ ਭਾਡ ਤ ਬਾਕੀ
ਰੋਣਕੀ ਤ ਮਝਰੂ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਕ ਲਕ ਰਾਂ ਟਕਾ

‘ਨਾ ਭਗਵਾ ਜ ਡਾਕ ਬਣਦ ਦੀ ਥਾ ਮੇਨ ਚੁੱਰ ਕ ਲੋਗ ਤਾ ਵਰ’

‘ਓਏ ਕਿਥ ਲ ਜਾਣਗ ਤੇ ਚੁਕ ਕ ਤਿਨ ਮਣ ਦੀ ਲਥ ਨੂੰ ਰੋਣ ਚਕ
ਕ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਤਿਨ ਪਲਾਂਘਾ ਤੇ ਪੁਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ’

ਉਹ ਤਾਂ ਤਰੀ ਰਲ ਤੀਕ ਦੇ ਹਰ ਗਹਿਣਾ ਕੀਟਾ।

ਇਸ ਤਰੀ ਜਨਾਨੀ ਤਲ ਸੁਰਾ ਸ ਚਿਹਦ ਪਕਿਆ ਦਾ

ਮਯ ਸੁਰਾ ਤਾ ਗਹਿਣਾ ਮਰ ਪਤਿਆ ਨ ਪਾਇਆ

ਇਕੋ ਤਬੀਤ ਇਹਦੇ ਘਰ ਦਾ ਨੀ

ਜਦ ਲੜਕਾ ਕ ਲਾਗਤ ਲਾਗਤ ਕਰਨਾ ਸੀ

ਲਹਿ ਜੀ ਸਾਡੀ ਖਿਆਲ ਤੇ ਰਹਿਤ ਰਹੀਆ ਵਿਚ ਮਲ ਰਾਹ ਜਦ ਕਤ ਦਰ
ਤ ਜਨੀ ਦਾ ਹਿਸਸ ਬਣ ਰਾਨ ਸਿ ਨਹੀ ਵਟ ਉਹਲ ਉਘਦ ਉਘਦ ਸੇ ਗਏ। ਜਦ
ਤਾਤ ਬਣਨਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜਨਾਨੀ ਬਣ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਲਾਵ ਲਗਿਆ ਕ ਜਨਾਨੀ
ਬਣਿਆ ਸਿਪਾਹੀ ਉਹੀ ਰੇਝਾ ਗਵ ਵ ਲੋਝੀ ਵ ਭਾਕੁਆਂ ਨ, ਵ ਕਈ ਆਓ
ਦ, ਵ ਜਿਹੀਆ ਉਹੀ ਆ ਜਾ ਤਿਧਰ ਰਹਾ ਬਣ ਕ। ਤ ਚਿਹਰ ਭਾਕੁ ਵੀ ਮੰਦੀ
ਬਾਈ ਦ ਰਾ ਤ ਮਜਰਾ ਵਧ ਕ ਆ ਤਹ ਸੀ। ਰੇਝਾ ਸੁਣ ਕ ਕਲ ਪਹੁਚ ਗਏ ਤ
ਇਹ ਭਾਕੁ ਤ ਭਾਕੁ ਬਣ ਸਿਪਾਹੀਆ ਦ ਘਮਨ ਮਾਰਿਆ ਤ ਉਹ ਭਾ ਪਰ ਜਾ
ਹਿਰਿਆ। ਸਾਲਆ ਮੁਸ਼ ਨੀ ਆਏਦੀ ਜਨਾਨੀ ਨੂੰ ਲਟਦਾ ਏ। ਤ ਚੰਗਾਨਾ
ਰਲ ਤੇਵ ਮਏ ਆਜ ਦਿ ਨਹੀਆ ਅਜ ਉਦ ਭਾਕੁ ਵੀ ਮਖੜ ਗਏ ਤ ਬਹਿਦ
ਨਿ। ਸਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲ ਭਰਮਾ ਤਰਦ ਅੇ ਸਾਨੂੰ ਫਤਨ ਲਈ ਕਹਿਦ ਹੋਬ ਨ
ਨਿ ਸੰਘਾ ਰਾਜਰਾ ਤ ਵਿਚ ਰਬਾ ਰਬ ਫਟਾ ਫਟ ਗਹਿਣ ਖਹ ਬਿਜ ਤ ਫਸਲਾ ਵਿਚ
ਦੀ ਰਜ ਗਏ ਤ ਅਤ 'ਚ ਆ ਗਏ। ਚੰਗਾਨਾ ਟੁਟਣ ਨਾਲ ਉਲਝ ਗਿਆ ਕਹਿਦਾ
ਨਿ। ਰਾਤਾ ਤ ਰਜਾਨ ਸੇ ਰਹ ਕਲ ਕਾਵਾਈ ਸੇ ਰਿਉ ਕਾਗਾ, ਜ ਭਾਕੁ ਫਤ
ਜਾਵੇ ਤਾ ਜਾਕੀ ਵੀ ਤਾ ਤਰੀ ਹੁਕੀ ਸੀ ਤ ਠਾਣ 'ਚ ਆ ਗਏ ਹੁਕੀਆ ਸਕਲਾਂ
ਵਧ ਤ ਨਾ ਸਦਾਰ ਸਮਝ ਗਿਆ ਤ ਅਸ ਕ ਤਿਹਾ ਟੁਟਿਆ ਰਹ ਨਾਲ ਤਾ ਉਹ ਗੋਲ
ਹੁਕੀ ਕਿ ਕ ਲੇਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾ ਤ ਉ ਫਤ ਸੇਨਾ ਸੇਣ

ਸਾਢੇ ਦਾ ਮੁਸ਼ਾਹ ਜਿਹਾ ਹੇ ਵਿਚ ਬਸੀਆ ਤ ਮਸ਼ ਹੀ ਦੀਆ ਸੰਗਾਤਾ
ਏ ਕ ਆਉਣਾ ਤੇ ਕੀ ਮਿਸ਼ਾਨ ਤ ਕੀ ਹਰ ਜੀਵ ਜੋਤ ਪਛੀ ਖਥ ਤੇਕ ਕਿ
ਬਣਸ, ਤੀ ਵੇ ਨਸ ਵਿਚ ਖੁਸਦ ਤੀ ਨਸਰ ਆਉਦ ਹਨ ਰਿਉ ਜ ਸਾਉਣ ਤਾ
ਜਿਹਾਗੀ ਵਿਚ ਜੀਤ ਦਾ ਨਵਾ ਤੀ ਖ ਆਹ ਕਰ ਗਿਦਾ ਤੇ। ਸਰ ਨਾਲ ਵਹ ਫਸ
ਮਹੀਨ ਦੀ ਉਤੀਕ ਬਤੀਆ ਚਿਤੀਆ ਨ ਹੁਕੀ ਹੇ ਸਾਉਣ ਦੀ ਤੀਜ ਨੂੰ ਕਤੀਆ
ਤੀਜ ਦਾ। ਤੀਹਰ ਪੀਘਾ ਝੁਟ ਝੁਟ ਨਚ ਗਾ ਕ ਕਸ ਦਿਨ ਆਪਣ ਨਚਣ
ਤੀਹਰ ਦ ਚਾਅ ਹਰ ਕਰਜੀਆ ਹਨ, ਦਿਆਹੀਆ ਤ ਕਆਰੀਆ ਕੁਤੀਆ ਗੋਲ
ਕੀ ਬਤੀਆ ਵੀ ਗਿਹ ਜੀਆ ਬਨੀਆ ਰਾਹੀ ਆਪਣ ਮਨ ਦੀ ਬਜਾਸ ਕੇਦਰੀਆ
ਹਨ ਤ ਦਤ ਸਖ ਫਤਲਦੀਆ ਤੇ ਆਤ ਹੀਆ ਪਤ ਬਾਹਰ ਰਵਣੀਆ ਮਰਯਬ
ਜਿਧ ਦਤਖਤ ਦਾ ਝਰ ਤਦਾ ਮਿਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਮ ਪਿਪਲ ਤ ਬਾਜ਼ ਇਹ ਤਿਨ

ਦਰਖਤ ਜਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲੀ ਮਰਦਾਨੀਆ
ਵਿਚ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਜੁਆਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਮਤਲਬ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਬਾਕੀ ਪੀਘਾ
ਨਿਮ ਜਾਂ ਪਿਪਲ ਤੇ ਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿਪਲ ਤੇ ਨਿਮ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ
ਦੀ ਬਸਬਰੀ ਨਾਲ ਇਤਜਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਬਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ

ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਮੁਕਲਾਵੇ ਜਾਣਾ
ਨਿਮ ਨਾਲ ਝੁਟਦੀਏ।

ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਭਾਰਾ ਪਿਪਲਾ ਨੂੰ ਲਗਦੇ
ਝੁਟਣ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਪੱਤ ਹਿਕ ਨਾਲ ਵਜਦੇ।

ਬਾਕੀ ਜੇ ਕਦੀ ਮੰਡਾ ਓਧਰ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬਲੀ ਰਾਹੀਂ ਓਸ
ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਿ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਨੱਚਦੀਆਂ ਵਖੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਤੇ
ਬਲੀ ਪਾ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਅਖ ਸਤਯਗ ਦੇ ਭਾਈ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਉਂ ਨਿਉਂ ਮੱਥਾ ਟਕਦੇ
ਕਲਯਗ ਦੇ ਭਾਈ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਦੀਆਂ ਵਖਦੇ।

ਆਉਂਦਿਆਂ ਰਾਹੀਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹੀਆਂ
ਜੇਡ ਤੇ ਸੋਟੀ ਟੰਗ ਜਾਂ ਵੇ
ਆਬਦੀ ਭੈਣ ਕਮਾਰੀ ਸਾਡੇ ਮੋੜ ਜਾਂ ਵੇ।

ਆਉਂਦਿਆਂ ਰਾਹੀਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹੀਆਂ
ਜੇਡ ਤੇ ਸੋਟੀ ਲਾਹ ਜਾਂ ਵੇ
ਆਬਦੀ ਭੈਣ ਕਮਾਰੀ ਸਾਡੇ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਵੇ।

ਕੁੜੀਆਂ ਜਦੋਂ ਘਰ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ
ਮਾਰਚ ਗੀਤ ਗਾਦੀਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਆਉਂਦੀ ਕੁੜੀਏ ਜਾਂਦੀ ਰੁੜੀਏ
ਚੁੱਕ ਲੈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਧਾਈਆਂ
ਵਈ ਬੋਲ ਨਾ ਕਬਲ ਬੋਲੀਏ।

ਦੂਜੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬੋਲਦੀਆਂ।

ਅਸੀਂ ਵੱਡਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ
ਵਈ ਬੋਲ ਨਾ ਕਬਲ ਬੋਲੀਏ।

ਉਰਲੀ ਢਾਬ ਦਾ ਗੰਧਲਾ ਪਾਣੀ
ਪਰਲੀ ਢਾਬ ਤੋਂ ਨ੍ਹਾਈਏ
ਨੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਰਾ ਵਰਗਾ।
ਯਾਰੀ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਲਾਈਏ
ਨੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਰਾ ਵਰਗਾ।

ਜਾਦੀ ਕੁੜੀਏ ਚੁੱਕ ਲੈ ਬਜਾਰ ਵਿਚ ਆਰੀ
ਨੀ ਘੜਾ ਨਾ ਚਕਾਇਓ ਕੁੜੀਓ।
ਇਹਦੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਯਾਰੀ
ਨੀ ਘੜਾ ਨਾ ਚਕਾਇਓ ਕੁੜੀਓ।

ਬੇਠੀ ਕੁੜੀਏ ਫੁਲਕਾ ਰਾਤ ਲੈ ਕਲ ਤ ਕਲਾ ਧਰਕ
ਨੀ ਗੋਭੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇ ਤੜਕਾ।
ਮੁੰਡੇ ਆਉਟਗੇ ਸਕੂਲੋਂ ਪੜ੍ਹਕੇ
ਨੀ ਗੋਭੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇ ਤੜਕਾ

ਗਿੱਧਾ ਪਾਓ ਟਿੱਕੀਓ ਨੀ ਮਜਾਜਾ ਪਿਟੀਓ ,
ਗਿੱਧਾ ਪਾਓ ਵੇਡੀਓ ਨੀ ਘਰ ਕੱਚੀਓ ।

ਤਕੋਏ ਪੋਦੀ ਬਾਜੀ ਵ ਤੂੰ ਬਾਜੀ ਕਿਉਂ ਨੀ ਵੇਖਦਾ
ਤੂੰਹੀਓ ਮੇਰੀ ਬਾਜੀ ਨੀ ਮੇਂ ਤਰ ਕੰਨੀ ਵੇਖਦਾ।

ਰਸਮੀ ਦੁਪਟਾ ਵਿਚ ਗਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ
ਫਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਹੋਕ ਲੈਣ ਕਆਰੀਆਂ

$$+ \text{KOH} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{K}_2\text{CO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{H}_2\text{O} + \text{H}_2\text{O}$$

ਤੀ ਸਾਧਮ ਪੁਰਾਣੀ ਸਾਧਮ ਤੇ ਸਾਧਮ
 ਸਮਝਾਤ ਬਾਧਮ ਤੇ ਸਾਧਮ
 ਤੀ ਸਾਧਮ ਤੇ ਸਾਧਮ ਰਾਧਮ
 ਸਾਧਮ ਤੇ ਸਾਧਮ ਸਾਧਮ
 ਸਾਧਮ ਤੇ ਸਾਧਮ ਸਾਧਮ ਸਾਧਮ

ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
 ਕਰੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ
 ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦਿਲ
 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਵੇ। ਅਮੀਨ।
 ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
 ਕਰੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ
 ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦਿਲ
 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਵੇ। ਅਮੀਨ।

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्री कृष्णाय नमः ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 + U(r) \right) = 0$

[illegible]

ਨਿਕ ਫੁੱਲੀ ਦਾ ਪੁਰ ਵਾਸੀ ਜੋ ਫੁੱਲੀ ਦਾ 'ਲਾਜਸਾਰ' ਵਿਚੁ ਹੋ ਥੀਏ ਤੁਹਾਨੀ ਸੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਥੀਏ ਗਾਏ ਆਪਣੇ ਜਸਸਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਦ

ਜਦੋਂ ਦੁਆਨੀ ਜੋਰ ਸੀ ਥੇ ਬਾਲਮਾ

ਵੱਡਲੀ ਵਰਗਾ ਬੋਲ ਸੀ ਥੇ ਬਾਲਮਾ

ਸਾਹਿਬ ਨਾਹੀ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਸੀ ਸਰ ਰਾਖਮਾ ਥੇ ਬਾਲਮਾ

ਜਦੋਂ ਜਿਹੜੀ ਨਾ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਲਾਹ ਸੀ ਦਾ ਬਾਲਮਾ

ਡਲੀ ਡਲੀ ਡਲੀ

ਜਦੋਂ ਨੀ ਵਲ ਜਗਾ ਲਾਇਆ ਬਚੋਂ ਨੀ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਹੀ,

ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਹੀ ਫੁੱਲਦੀ ਸਾਹਿਬੀ ਦਾ ਫੁੱਲ

ਥਾਗਾ ਦੇ ਵਿਚ ਬਾਇਲ ਬੁਕਦੀ

ਭਿੰਗ ਭਿੰਗ ਪੈਦੇ ਸਰਦ

ਨੀ ਆਪਣੇ ਕੁਝੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵਖਰੇ ਹਲੀਏ

ਆਸਕ ਸੁਲੀ ਚੜ੍ਹਦ

ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਨੀ ਦਾ ਨੀ ਦਾ ਨੀ ਭੀਆ ਲਾਹਾਸੀਆ ਕਰਦ

ਨੀ ਜਾਹ ਨੀ ਜਾਹ ਨੀ ਜਾਹ ਜਾਹ ਲਿਆ

ਹੋਥ ਟਾਹਣੀ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ।

ਨੀ ਹੋਥ ਰਾ ਤੋਰਾ ਸਿਖਰ ਫੁੱਟਿਆ

ਬਹਿਰੀ ਟੋਰਾ ਰੁੜਾ ਕੇ।

ਨੀ ਯਾਹ ਨੀ ਯਾਹ ਨੀ ਪੁਰਾ ਲੀਯਾ।

ਬਹਿਰੀ ਢੁਰੀਆਂ ਢਾਹ ਕੇ।

ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਨੀ ਰਾਹੀ ਸੀ ਦਾ ਚੜ੍ਹ ਪਾ ਕੇ

ਆਰੀ ਆਰੀ ਆਰੀ

ਨੀ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਵਖਰੇ ਲੰਗੀ

ਲੋਦ ਜਾਣ ਬਪਾਰੀ।

ਨੀ ਉਤਰਦੀ ਦੋ ਵੱਜਿਆ ਕੰਡਾ
ਦੁੱਖ ਹੋ ਜਾਵੇ ਭਾਰੀ
ਤੇ ਮੈਂ ਮਹ ਲਿਆ ਨੀ ਢਾਡ ਚਾਰਦਾ ਪਾਲੀ।

ਵ ਨਿਕੇ ਹੋਏ ਤੇਨੂੰ ਕੰਡਾ ਲੇਜੀਆ
ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਤਾ ਕੁਹਨਾ।
ਵ ਲਹੁ ਲਹੁ ਤਰਾ ਲੂ ਨ ਸੰਕ ਲਿਆ
ਹੋਡੀਆ ਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਨਮੁਨਾ
ਘਰ ਦੀ ਨਾਰ ਬਿਨਾ ਕਾਹਦੀਆ ਚਬਰਾ ਜੁਨਾ।

ਨੀ ਜੇਠ ਮੇਰੇ ਦਾ ਪਵੇ ਚੁਬਾਰਾ
ਦੂਹਰੇ ਜੰਗਲੇ ਵਾਲਾ।
ਨੀ ਜੇਠ ਜਿਠਾਣੀ ਪਾਟੀ ਢਾਂਦੇ
ਮੈਂ ਢਾਂਦੀ ਸੀ ਗਾਰਾ।
ਮਰੀ ਹਾਹ ਵੱਜ ਜ ਸਿਖਰੇ ਡਿਗ ਚੁਬਾਰਾ।

ਵੇ ਆ ਵੇ ਵੀਰਾ ਬਹਿ ਦੇਹਲੀ ਤੋ
ਸੱਸ ਦੇ ਸੁਟਾਵਾਂ ਭੇਤੇ।
ਵ ਗੋਲੀ ਬਾਤੀ ਦਾਜ ਵਰੀ ਦ
ਕਰਦੀ ਨਿੱਤ ਬਖੇੜ
ਧਰਮੀ ਬਾਬਲ ਨੇ ਲਗੀ ਕਤਮ ਸਹੜ।

ਗੋਡੀ ਆਗੀ ਸਿਦੂਖ ਖਾਲੀ
ਬਹੁਤਿਆ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲੀਏ।
ਨੀ ਕਾ ਤਾ ਬੇਠਾ ਬੇਲੇ ਬਨੇਰੇ
ਮੈਂ ਚਰਖੇ ਤੰਦ ਪਾਵਾਂ।
ਵੇ ਜਾਹ ਵੇ ਕਾਵਾਂ, ਉੱਠਜਾ ਪੱਕੀ
ਕੁੱਟ ਚੁਗੀਆ ਪਾਵਾਂ।
ਨੀ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪੇਕਿਆ ਵਲ

ਕਾਵਾਂ ਹੋਥ ਮੰਗਾਵਾਂ
ਨੀ ਸੋਸ ਮੇਰੀ ਵੀ ਕਾਂ ਕਾਂ ਕਰਲੀ
ਸੋਪ ਵਾਗ ਵਲ ਖਾਵਾਂ
ਗਾਲ ਕਰਾਵਾਂ ਦੀ ਮੈ ਨਾ ਸੋਸਤੀਏ ਖਾਵਾਂ।

ਸੋਸ ਬਟਾਜ਼ੁ ਟੈਬਰ ਦੀ ਗੱਲੀ
ਵੀਰ ਵਾਲੀ ਗਾਲ ਨਾ ਦਵੀ।

ਨੀ ਮਿਰਜਾ ਲੈ ਗਿਆ ਕੱਚ ਕੇ ਸਾਹਿਬਾਂ
ਕੱਚ ਕੇ ਗਿੱਥੇ ਜਾਉਗਾ
ਜਸਾਲੀ ਚੁਲ ਘੜਾ ਕਿਤ ਜਾ ਘਿਡ ਆਉਂਗਾ।

ਜਿਉਣਾ ਤੇ ਚੁੱਕਣਾ ਦੀ ਭਗਤ ਦਾ ਚਰ ਬਹੁਤ ਮਿਲ ਖਾਲੀ ਹੈ ਆ ਰਹਾ
ਸਾਂ ਰਾਗ ਵਿਚ ਪਿਛ ਲੋਗਵਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਦੀ ਕਰਾ ਲਘ ਤਾ ਪੜਾ ਨੀ ਜਾਨੇ
ਦਿੱਖ ਜਾ ਮਿਲ ਵਿਚ ਮੰਦਿਰ ਤੇ ਹੁਕਮੀ ਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਗਿਠਾ ਵੀ ਪੁੱਤ ਜਾਣ
ਤੋ ਸੀ ਜੀਵ ਬਿਠਾਵਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਚੁੱਕਣਾ ਤੇ ਗਿਠਾ ਕੱਚ ਜਾਂ ਕੇ ਸੋਸ ਦੇ
ਦਿੱਖ ਗਿਠਾ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਹੋ ਕਰ ਜਿਠਾ ਗਾਇ ਦੇ ਤਰ ਕੇ ਆਦ
ਵਿਛ ਹੁਕਮੀ ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਣ ਨੇ ਕਰਣ ਦੀ ਕੰਜਿਸ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਪਿਛ ਰੋ ਤੇ ਦਿੱਖ
ਗਾਇਆ ਵਜਰ ਤਾਇਆ ਕੇ ਗਿਆ ਜਿਠੀਆ ਦਾ ਕੀ ਸੋਚਣਾ ਗਿਠਾ ਹੁਕਮ
ਲਾਹ ਕੇ ਸੋਚੀ ਜਾ ਗਈਆ ਤੇ ਤੇ ਜਿਉਣਾ ਵੇਖ ਗਿਠਾ ਦੇ ਤੇ ਅਗੇਸ ਸੋਚ ਵਿਚ ਵਾਂ
ਹੋ ਤੇ ਦਿੱਖ ਕੋਈ ਤੇ ਵਾਸਤਾ ਕਰਕੇ ਸਾਥੀਆ ਸਾਥੀਆ ਤੇ ਗਿਠਾ ਗੁਣ ਜਾਣਿਆ
ਕਰੇ ਤੇ ਗਾ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਹੀ ਨੀ ਸੋਚਣਾ ਤੇ ਜਿਸ ਕਰੀ ਦਾ ਦਾਹ ਲਘ ਤੇ ਗਾ
ਹੀਆ ਦਾ ਕੰਮ ਮੇਰੀ ਜਿਸ ਤੇ ਤੇ ਕੋਈ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਨੀ ਕੋਈ ਤੇ
ਏ ਹੀ ਗਿਠਾ ਕੋ ਗਾਇਆ ਦਾ ਕੰਮ ਮੇਰੀ ਤੇ ਦਾਹ ਤੇ ਅਗੇਸ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ
ਕਰ ਕਰੀ ਗਿਠਾ ਦਾ ਕੰਮ ਮੇਰੀ ਤੇ ਗਾ ਕੋਈ ਦਾ ਕੰਮ ਮੇਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਰ
ਕੋਈ ਕੋਈ ਸੋਚ ਗਾ ਕੋਈ ਤੇ ਕਰ ਕਰ ਕਰ ਕਰ ਗਾ ਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ
ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ
ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ
ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੋਈ

ਅਖੰ ਗਾਲਾਂ ਕੋਈਆਂ ਕਆਗੇਏ ਕੁੜੀਏ
ਹਿਕ ਵਿਚ ਕਰਕਲੀਆਂ।

ਵੀਰਾ ਆਈਂ ਥੇ ਰੋਣ ਦੇ ਵਿਹੜੇ,

ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਚੋਨ ਬਣਕੇ।

ਜਿਉਣ ਦਾ ਜਾਣ ਪਿਛ ਰਸਮਾਂ ਨੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਬਾਪੂ ਆਪਾ ਨੇ ਇਹ ਲਟ ਦਾ ਧਨ ਕੀ ਕਰਨਾ ਏ ਤਸੀਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਧਨ ਭਾਏ ਲੰਬਰਦਾਰ ਦਾ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਆਉਂ। ਨਾਲ ਲਕ ਜਿਹੜ ਮਰ ਵੀਰ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਹਿਣਗੇ, ਉਹ ਚਗਾ ਕਹਿਣ ਲਗ ਜਾਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਲੁੱਟ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਜੋਟਾ ਲੰਬਰਦਾਰ ਦਾ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਚੰਗੀਆਂ ਦੁੱਧ ਤੇ ਥੰਧ ਜਰੂਰ ਜਾਂਦੀ ਏ ਪਿਛਲ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਤੁਰ ਘਰ ਡਾਕਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮਰਦੀ ਮਰਦੀ ਨ ਵੀ ਦ ਡਾਕੂ ਮਾਰਤ ਸੀ। ਜਿਉਣੇ ਨ ਵੀ ਕਲਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਉਂ ਨੂੰ ਲਵਾ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਪ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਜੇ ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਹਿਣਾ ਵਾਪਸ ਕਰਕੇ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਆਮ ਹੁ ਰਹੀ ਤੇ ਠਾਣਦਾਰ ਵੀ ਲੰਬਰਦਾਰ ਦਾ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਰਾ ਧਨ ਨਾਟ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਕਿ ਲਕ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਗਹਿਣਾ ਪਹਿਰਾਣ ਕ ਲੈ ਜਾਣ। ਤਾਂ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਠਾਣਦਾਰ ਜੀ ਪਿਛ ਦੀ ਕਸੀ ਵੀ ਦੁੱਧ ਘੀ ਠਾਣ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਭ ਏਥੇ ਆ ਆ ਤ ਲੈ ਜਾਣਹੀਆ। ਲਿਮਾਨਕ ਵਿਚ ਕਈ ਬਿਮਾਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਵਾ ਸੀ, ਮਿਮਾਲ ਚੰਧਰੀ ਸਾਹਬ ਬਡ ਸਾਹਬ ਤੇ ਠਾਣਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਚੰਧਰੀ ਸਾਹਬ ਜਿਉਣ ਨ ਇਹ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਬਡ ਤੇ ਲੀ ਕਿਉਂ ਬੀਤੀ।

“ਜਰੂਰ ਹਿਸ ਵੀਆ ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ”

ਲੰਬਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਠਾਣਦਾਰ ਜੀ ਜਿਹੜ ਵਹਿਆ ਚ ਪੈ ਗਏ ਚੰਧਰੀ ਸਾਹਬ ਲਿਮਾਨ ਦਾ ਮੰਨ ਕੰਮਨ ਬਦਾ ਨ ਇਹਨਾ ਦਾ ਨਾਉਂ ਦਾਨਾ ਤਾਂ ਲਕ ਰਬ ਵਾਗੂ ਸਾਹਬਾਨ ਤੇ ਸਰਾ ਵਾਗੂ ਮਰ ਜਾਮ ਤਾਂ ਸਾਹਬਾਨ ਹੋਲ ਕੀ ਜੋ ਏ।

ਚੰਧਰੀ ਸਾਹਬ ਲਕ ਤੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਤੇ ਠਾਣਦਾਰ ਚੁਲਾ ਗਿਆ।

ਠਾਣਦਾਰ ਦਾ ਅਲਾਪਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਪਰ ਅਜ ਤੇ ਜੀਆ ਦਾ ਜਿਹੜ ਤਾਂ ਲਾ ਲਾਲ ਦੀ ਬਹੁਤਾ ਕੀ ਜਕ ਤੇ ਤਸੀਂ ਲਾਲ ਹੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤੇ ਹਾਲ ਚ ਆਪਣੇ ਦੀ ਕਹਿਲੀ ਸੀ ਜਾਹੜ ਨਾਟਦਾਰ ਵੀ ਹਸਤ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਤੇਆ ਕਲ ਦੀ ਲਹਿਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਤੇ ਜੀ ਤੇ ਚਾਹੀ ਤੇ ਜੀ

ਆਦਿਆ ਰਾਹੀਆ ਜਾਦਿਆ ਰਾਹੀਆ

ਜਡ ਤੇ ਸਟੀ ਟੰਗ ਜਾ ਵੇ

ਆਖਰੀ ਪੰਨੇ ਨਹੀਂ ਹੋਡ ਕਰ ਜਾ ਵੇ

ਦਾ ਰਸਮਾਂ ਨ ਵੀ ਠਾਣਦਾਰ ਵੱਲ ਵੱਖ ਕ ਬਲੀ ਹੋਣ

ਆ ਕਾਗਾਂ ਜਾਂਹ ਰਾਗਾਂ

ਨਜਰ ਲੰਘ ਜਾਉਂਦੇ ਵ ਕਰਾਂ ਪਾਸ

ਸਭ ਪੰਡੀਆ ਜਸਾਰ ਫਿਰ ਨੇੜੀ

ਲਾਲ ਘੜੀ ਠਾਣਦਾਰ ਦੀ।

ਠਾਣਦਾਰ ਦੀ ਜੀਵ ਪਵਾਈ

ਜਤ ਪਟ ਬਚਨੀ ਨ

ਮੋਟ ਮਛ ਨੂੰ ਮਾਣਤਾ ਦਵ

ਠਾਣਿਆ ਦ ਬੁਹ 'ਜਤ' ਤ

ਮਗ ਮਾਇਆ ਲਾਇਲਾਗ

ਧਾਤ ਚੁ ਕੁਝਾਲ ਆ ਗਿਆ

ਮਗ ਚੁਮ ਦੋਆ ਜਕੀਆ ਬੁਝਾਲੀ

ਰਾਜੇਦਿਆ ਦ ਦ ਜਿਨਾ।

ਹੁੰਨੀ ਹੁੰਨੀ ਠਾਣਦਾਰ ਤ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆਰ . ਫਿਰ ਆ ਪਾਸ
ਜਿੰਨੇ ਵਾਸਤ ਗਾਮ ਵੇ ਆਪਣਾ ਪਹਾਝੀ ਫਿਰ ਛੋਟ ਕੁ ਤਾ ਆ ਗਾ

ਅਥ ਚੰਦ ਚੰਦ ਗਲੀ ਦ ਵਿਚ ਹਾਵਾ

ਵ ਢਲਾ ਰੇ ਵਖਤ ਨ

ਜਿੰਨੇ ਦ ਲੱਖ ਸਮਝਾਈਤ ਤ ਵੀ ਗਾਮ ਨ ਜਿੰਨੇ ਦਾ ਪੇ ਛਾ ਰਾ
ਫੀਰਿਆ ਤ ਜਿੰਨੇ ਨ ਵੀ ਗਾਮ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੁ ਜੀ ਤਿਆ ਜਿੰਨੇ ਤ ਗਾਮ
ਤ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਲਾਮਤ ਕਰਵਾ ਦਿਓ ਤਾ ਜ ਜ ਕਦ ਜਿੰਨੇ ਤ ਕਦ ਤ
ਮਾਵ ਤਾ ਹੀ ਤਾ ਤਵ ਗਾਮ ਦ ਹੁਧ ਪੂਰਤ ਵਾਲਾ

ਅਥੀ ਵਾਲ ਜਿਨ ਠਾਣਦਾਰ ਤ ਸੁਰ ਮਾਗੇ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਤ ਗਾਮ
ਜਿੰਨੇ ਮਾਗੇ ਹੁ ਤ ਵਿਚ ਵਿਚ ਘਰ ਮਾਗੇ ਘਰ ਤ ਉਮ ਘਰ ਦੀ ਮਾਗੇ
ਛੇਦਾ ਹੁ ਮਾਗੇ ਹੁ ਜਿੰਨੇ ਤ ਕੀਰਤ ਆਉਂਦਾ ਹੁ ਮਾਗੇ ਤ ਵਿਚ ਕੀਰਤ

ਬੁਹਾ ਬੰਗਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਮੇਂ ਤਾਂ ਇਹ ਜੀ ਨੀ ਆਹ ਨਾਲ ਵਾਲ ਘਰ ਇਹ
 ਆ ਕਸ ਹੀ ਹਦਾ ਹੈ ਤਾ ਠਾਣਦਾਰ ਨਾਲ ਵਾਲ ਘਰ ਦਾ ਬੁਹਾ ਖੁੰਧਾ ਵਖ ਕ
 ਅਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤ ਕਿਹਾ ਵਈ ਕਈ ਘਰ ਹੈ ਘਰ ਵਾਲਿਖੇ ਤਾ ਬਾਹਰ ਇਕ
 ਜਨਾਨੀ ਸਿਰ ਤੁ ਪਾਬਾਆ ਦਾ ਟਕਰਾ ਚੁਕੀ ਅੰਦਰ ਵਤੀ ਤ ਠਾਣਦਾਰ ਨੂੰ ਵਖ
 ਟਕਰਾ ਵਗਾਹ ਮਾਇਆ ਠਾਣਦਾਰ ਤਿਬਕਿਆ ਤ ਜਨਾਨੀ ਨ ਕਿਹਾ

‘ਵ ਡਰ ਕਿਉਂ ਗਿਆ, ਮੇਂ ਤਾ ਸਾਮੇਓਂ ਦੀ ਆ ਚੁੰ ਤੇਨੂੰ ਕੀਹਣ ਦੋਸ
 ਪਾਤੀ ਮਰੀ।’

“ਮੇਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਏਂ।”

‘ਵ ਪਛਲੀ ਜ ਪੁੱਛਣਾ ਏ, ਬਿਦ ਜਰਾਦ ਕਰ, ਮੇਂ ਮਾਤਾ ਜਾ ਮੂਹ ਹਥ
 ਤਾਂ ਧੋ ਲਾਂ। ਤੂੰ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਮੰਜੇ ਤੇ।’

ਮੇਂ ਏਥੇ ਬੈਠਣ ਨੀ ਆਇਆ।’

“ਵ ਮੇਂ ਕਈ ਨਿਆਣੀ ਆ ਮੇਨੂੰ ਹੁਤਾ ਏ ਜਿਵੇਂ ਆਇਆ ਏ।’

“ਤੇਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਮੇਂ ਦਸਦਾ ਜਿਵੇਂ ਆਇਆ ਹਾ ਮੇਂ ਤਾਂ ਸਨਾ ਕ ਹੀ
 ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਵੀ ਲਥ ਜਿਉਣਾ ਕਿਹੜਾ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਏ।’

ਫਟ, ਵ ਨਰ ਇਹ ਜ ਕਹਮ ਕਿਥ ਕਿ ਜਿਉਣਾ ਮਤ ਵਤਾਜੀਆ ਕਲ ਆ
 ਜ ਉਹ ਤਾ ਆਹਾ ਦਸ ਕ ਘਰ ਛੇਡ ਕ ਚੋਪਰੀਆ ਦ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏ।

“ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦਾ ਏ।”

‘ਵ ਜਿਉਣਾ ਦੁਆਨ ਚੁਕੀ ਮਾਟਿਆਰ, ਅਜ ਵੀ ਨੀ ਸਮਝਿਆ

ਬਸ ਬਸ ਸਮਝ ਗਿਆ ਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

‘ਜਾਇਅ ਖਾਣ ਦਾ ਸਪੇਟਾ ਏੀ ਰਿਹਾ ਨਾ।’

ਤਾ ਪਹਿਲੀ ਜਨਾਨੀ ਆ ਕ ਕਹਿੰਦੀ “ਕੜ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਮਤ
 ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਨਰ ਘਰ ਆ ਬੜਿਆ, ਮੇਂ ਕਿਹਾ ਭਾਈ ਮੇਂ ਤਾ ਹੋ ਨੀ ਇਹ ਜੀ
 ਅੰਗ ਜਹੀ ਤਾਂ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਏ।”

‘ਹਾਂ ਨਾ ਨਾ, ਮੇਂ ਤਾਂ ਤਿਆਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਏੀ ਤਰ ਕਲ ਕਜਦਾ ਸੀ।’

ਜੀ ਕਾਹਨੂੰ ਚੋਪਰੀਆ ਦਾ ਘਰ ਪਛਦਾ ਸੀ ਮੇਂ ਰਿਹਾ ਪਤਾ ਨੀ
 ਜਿਉਂ ਵਿਹੜ ਵਿਚ ਕੂਜਰਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਏ ਤ ਦੁਜੀ ਨ ਇਹ ਕਹਿ ਕ ਬਾਹਰ ਬੰਦ ਕਰ
 ਲਿਆ ਰਿ ਨਾਅਚ ਵੀ ਮਾਤਾ ਨਾ ਹਵ ਜਿਨ ਵਿਚ ਦੀ ਕਈ ਲਲਕਰਾਂ ਦ ਐਂ।

ਜਿਹਰ ਰਸਮ ਨ ਜਿਉਣਾ ਤੁ ਅਮਰ ਕਰ ਕਰਾ ਲ ਕ ਰਬਰੀ ਬਾਹਰ
 ਬਾਣਾ ਪਰਮ ਦਿਤਾ ਜਿਉਣਾ ਕਹਿੰਦਾ,

ਇੰਨੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਿਥੇ ਮਰਾ ਦਿਲੋਂ ਕਰ ਦਵਾਈ ਵੀਰਾ ਤੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲਾ
ਕਿ ਬਣ ਵੀਰਾ ਤਿਨ ਸੰਗਤਾਂ ਹੀ ਬਣੇ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾਆ ਨ ਪਹਿਲੀ ਮਾਂ
ਜਿਹੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਿਹੀ ਘਰ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੇਂ ਤੁਹੀ ਵੀਰਾ ਤੂੰ ਇਹ ਕਮ ਛੱਡ
ਮੇਂ ਤੂੰ ਜਿਹਾ ਸ਼ਾਕਾ ਤਿਨ ਜਾਨ ਕਲੀ ਤੇ ਹਰੀ ਨਿਕਲਾ ਦ

ਮਹਾਂਤ ਛੱਡ ਦਵਾਈ ਹੋਣ ਬੰਸ ਭਗਤ ਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈ ਲਵਾ

‘ਵੀਰਾ ਭਗਤ ਨੂੰ ਆਪ ਹੋਏ ਸਜਾ ਦਵਾਈ’

ਇਹ ਮਸੀਹ ਹੋਣਾ ਹੋਏ ਤੇ ਦਿਤ ਬੁਧਾ ਦੀ ਉਤਰ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਦ ਬੰਸ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਮ ਵੇਲਾਸ ਬਣਾਈ ਜਾਵਾ ਦ ਤੇ ਦਵ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੇਂ ਵੀ ਕਿਸ ਪਲਸੇਦ ਦੀ
ਗਲੀ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਦੇ।”

ਜੁਹੀ ਵੀਰਾ ਨਹੀਂ ਅੰ ਨਾ ਕਰਿ ਰੱਬ ਉਹ ਦਿਨ ਕਦੇ ਨਾ ਲਿਆਵੇ ਜਦ
ਜਿਸ ਹੋਣ ਤੂੰ ਹਰਾ ਦਾ ਇਹ ਦਮ ਦਾਖਣਾ ਪਵੇ ।

‘ਇਹ ਰੱਬਾ ਹੀ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਮੇਂ ਕਿ ਬਾਹਰ ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਬੁਧਾ ਬਣਦਾ
ਜਿਹਾ ਜਿਹਦਾ ਤੇ ਰਸਮਾ ਘਬਰਾ ਗਏ, ਜਿਹਦਾ ਤੇ ਦਾਹਰ ਦਾਹਰ ਵੇਖ ਕੇ ਅਦਰ
ਇਕ ਤਲ ਤੇ ਦਿਹਲ ਬਣਾ ਹੀ ਗਿਆ। ਠਾਣਦਾਰ ਨ ਫਰ ਬੁਧਾ ਬਣਕਾਇਆ ਤੇ
ਜਿਹਾ ‘ਚਿ ਬੁਧਾ ਬਲੁ ਵੀਰਾ ਘਰ ਵਾਲਿਆ’

ਤੇ ਰਸਮਾ ਬੁਧਾ ਬਲੁ ਕੇ ਆਪ ਠਾਣਦਾਰ ਦਾ ਰਾਹ ਰੱਖ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਈ ਤੇ
ਕੀਤਾ ਲਗੀ ‘ਸੱਜਣਾ ਦ ਘਰ ਦਾ ਬੁਧਾ ਅੰ ਤਾਂ ਨੀ ਪਾਠਾਈਦਾ ਹੁੰਦਾ’

‘ਅਸੀਂ ਰਹੀ ਜੁਹੀ ਛੱਡੀ ਪਈ ਦ ਕੰਨਾ ਸੀ।’

‘ਵੇ ਜਿਹੀ ਆਉਂਦਾ ਦੀ ਠਾਣਦਾਰੀ ਘਟਣ ਲਗ ਗਿਆ ਦ ਬਾਪੁ ਸੀ
ਰਹੀ ਖਾਣ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕਲੀ ਬੁਧਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ, ਤੇ ਬਾਪੁ ਖਾਣਾ ਖਾਏ ਬਿਨਾ ਹੀ ਚਲ
ਗਏ।”

‘ਕਨਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ। ਤਾਂ ਮੇਂ ਜ ਸਟਿਆ ਸੀ ਉਹ ਠੀਕ ਹੀ ਸਟਿਆ
ਹੈ ਸਾਥੀਆ ਕਿਤ ਤੇ ਵਾਧਾਈਆ ਕਿਤ।”

‘ਵੇ ਸਟੀ ਸਾਥੀ ਜਾਲ ਤਾਂ ਕੀ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਖੀ ਵਖੀ ਗਲ ਵੀ ਬੁਨ
ਨਿਕਲੀ ਦੇ। ਮੇਰਾ ਯਕੀਨ ਕਰ ਸੱਜਣਾ।’

ਜਿਹਦਾ ਸਭ ਆਦਾ ਜਾਵਾ ਦ ਤੇ ਮੇਂ ਅਜੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਕਰ ਲਵਾ

ਸੱਜਣਾ ਜਿਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਪਿਆਰ ਦ ਸਕ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ।”

‘ਬਖ਼ਤਦਾਰ ਜੇ ਪਿਆਰ ਵਰਗਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਬਜ ਆਬਜੀ ਗਲੀ ਜਸਮਨ
‘ਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸੁਰ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ’

ਬੁਨੀ ਹੋਣ ਕੀ ਕਰਾ ਇਹ ਤਾਂ ਸੱਜੀ ਸੱਜ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ

ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਖਾਨਾ ਵਿਖੇ ਸਾਫ਼ ਮਗੀ ਕਰੀ ਜਾਣੀ ਸਾਫ਼ਤੀ
ਜਾਂ ਇਹ ਗੁਣਗੁਣਾਂ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਖਾ।

ਪੁਰਾ ਸਮਝਾ, ਮਰੇ ਭਰਾ ਤੇ ਮਿੱਥੇ ਦੇ ਤੇ ਫੜ ਲਵੀ ਜੋ ਫੜ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜਾਂ ਮਰੇ ਭਰਾ ਤੇ ਭਰਾ ਦਾ ਦੋਸਤ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਤਾਣਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਗਾਮ ਨੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਮਰੇ ਤਾਣਦਾਰ ਤੇ
ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਵੱਖ ਮਿਲਾ ਗਾਮ ਵੀ ਉਮਰੀ ਕਰਕੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਮਰੇ ਮਿਲੇ ਤੇ
ਜਿੰਦਗੀ ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਵੱਡੇਦਿਆਂ ਹੀ ਰਸਮਾਂ ਨੇ ਗਾਮ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੇ ਗਲੀ
ਅੱਗ ਵਿਚ ਗਲ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਖਾ ਰਹੀ ਹੈ :

“ਗਾਮੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਗਲਤ ਨਾ ਸਮਝ।”

ਜੀ ਸਾਫ਼ ਕਿਵੇਂ ਤਾਂ ਮਰੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਤਾਣਦਾਰ ਤੇ ਗਿਰਾ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ
ਮਰੇ ਮਿਲੇ ਵੱਖ ਮਿਲਾ ਗਾਮ ਵੀ ਉਮਰੀ ਕਰਕੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਮਰੇ ਮਿਲੇ ਤੇ
ਜਿੰਦਗੀ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਮਰੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਖਾ ਰਹੀ ਹੈ :

ਗਾਮੇ ਮਰੇ ਤੇ ਤਾਣਦਾਰ ਤਿਛੇ ਵੀ ਪੁਰੀ ਤੇ ਮਰੇ ਰਸ ਵਲ ਸਾਫ਼
ਦਸਦੀ ਤੇ ਸੀ ਸਾਫ਼ਤੀ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ :

ਜੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰੇ ਰਸਮਾਂ ਕਰਦੇ ਮਿਲੇ ਗਾਮੇ ਕਰਕੇ ਰਸ ਵਲ ਸਾਫ਼
ਮਿਲਾਏ ਅਧਿਕ ਗਾਮੇ ਤੇ ਮਿਲੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਮਰੇ ਰਸ ਵਲ ਸਾਫ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ।”

ਜੀ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਗਾਮੇ ਵਿਚ ਬਚਦੇ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਤਾਣਦਾਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਹੀ
ਜਿੰਦਗੀ ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਸਾਫ਼ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਿਲੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਿਲੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ,
ਕਿਵੇਂ ਕੇਸ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰੇ ਰਸਮਾਂ
ਜਿੰਦਗੀ ਵਲ ਹੀ ਮਾਫ਼ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਵੀ ਤਾਂ ਨੇ ਰਸਮਾਂ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਾਫ਼ਤੀ
ਸਾਫ਼ਤੀ ਦੀ ਮਾਫ਼ਤੀ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪੁਰੀ ਸਾਫ਼ਤੀ ਤੇ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ

ਪੁਰੀ ਰਸਮਾਂ ਦੀ, ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਲੋਂ ਲੀਆ ਦਸਦੀਆਂ ਦੇ
ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤੇ ਗਾਮੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਮਿਲੇ ਤੇ ਮਾਫ਼ਤੀ ਤੇ ਵੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ
ਕਿਵੇਂ ਤਾਣਦਾਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਫ਼ਤੀ ਦੀ ਗਾਮੇ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼
ਕਰਾ ਕੰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਬਦੇ ਨਹੀਂ ਮੜਦਾ।”

ਜੇ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਤੇ ਗਾਮੇ ਦੇ ਮੇਰੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਾਫ਼ਤੀ
ਤੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ਤੀ ਦੀ ਮਾਫ਼ਤੀ ਦੇ ਰਸਮਾਂ ਤੇ ਮਾਫ਼ਤੀ

ਗਾਮੇ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੀ ਅਸਲ
ਬਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਗਾਮੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਫ਼ਤੀ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ

"ਕਰਾਵਾ ਨਿਮਿਤਿ ਤੇ ਰਾਹ ਕੰਠ ਦਾ ਘਰ ਆਇਆ ਸਾਂ ਵੀ ਹੋਣ ਦਾ
ਖਤ ਘਿਰੀ ਖਾਧਾ ਯਾਦ ਆਵੇ। ਪਰ ਮੇਂ ਤਾਂ ਹੋਣੁ ਕਰਾ ਜੰਨਣ ਲੱਗੇ ਗਈ ਆ।"

ਕੁਝੀਏ ਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾ ਵਿਚ ਰਿਸ ਤੇ ਨਾਹਿਆ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨਦਾ।
ਤੂੰ ਕੰਮ ਦੱਸ ਕੀ ਏ।"

"ਕਰਾਵਾ ਤੂੰ ਜਿਉਣ ਨੇ ਮਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।"

"ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤੇਰਾ।"

"ਜੇ ਤੂੰ ਰੋਸਿਆ ਦਾ ਲੱਗਦਾ ਏ।"

"ਅੱਛਾ ਇਹ ਗੱਲ ਏ।"

"ਹਾਂ ਵੀਰਾ।"

ਕੁਝੀਏ ਤੂੰ ਤਾਂ ਅਗਾ ਜੇਆ ਬਣੀਆ ਚ ਸਾਫ ਸਾਫ ਆਗੀ ਏ।"

"ਕਰਾਵਾ ਮੇਰਾ ਬਣਦਾ ਬਣ ਬਦਲ ਟੁੱਟਦਾ ਨ ਤਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀਆ
ਵਿਚਲ ਕੇ ਡਿਗਦੀਆ ਨ ਅਗਾ ਲਗਦੀਆ ਨ ਹੁਣ ਤੂੰ ਜਵਾ ਦਾ ਤੁਫਾਨ
ਆਪੁੰਦਾ ਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਸਮਾ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵੀ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ ਏ ਯਾਦ ਤਖੀ ਜ
ਮਰ ਜਿਉਣ ਤੇ ਰਸ ਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਸਮ ਮੇਂ ਜਾਗੀ ਤੇ ਬਾਝਾ ਮੇਂ ਲਵਾਗੀ।"
ਕੀਹੜ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਨਾਟਕਾਰ ਨ ਹੁਣ ਲਈ

ਰਕ ਜਾਂ ਕੁਝੀਏ ਤੇ ਤਾਂ ਠਾਣ ਵਾਲਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਹੋਜ ਹੋਂ, ਰਾਕੀ
ਜਾਂ ਉਹ ਮੰਨਿਆਈ ਕਰਵਾ ਦਿਉ ਕਿ ਜਿਉਣ ਦੀ ਮਾਝਾ ਠਾਣ ਵਾਲਿਆ ਦਾ
ਕਬਜ਼ ਵਿਚ ਹੋ।" ਤੇ ਰਸਮਾ ਨ ਨਾਟ 'ਚ ਵੜਦਿਆ ਹੀ ਤਾਂਤੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਤ
ਕਿਹਾ,

ਬੱਝ ਵੇ ਮਰਿਆ ਮਰਿਆ ਠਾਣਕਾਰਾ ਵੇ ਇਕ ਭਾਈ ਦੇ ਫੜਨ ਲਈ
ਇਕ ਬਸਰਾਰਾ ਕੁਝੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸੋਨਾ ਏ ' ਰਸਮਾ ਇਹ ਤੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਏ ਤੀ
ਲਗਦੀ ਏ ਇਹ ਤੇਰੀ।"

"ਵੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਬੀ ਹੈ ਇਹ ਮੇਰੀ।"

"ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਦੀ ...।"

ਜਲ ਕੰਠ ਕੇ, ਵੇ ਜਿਉਣ ਤੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਲਾਈ ਏ
ਰਸਮ ਕਈ ਘੱਟ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨਹੀਂ ਵੇ ਮੇਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੋਰਣਾ ਏ ਤਾਂ ਰਸਮ ਤੂੰ
ਕਰ ਬਧਣਾ ਲੱਗੇ ਹੋਇਆ ਏ ਕਿਹਨ ਲੱਗਾ ਦਾ ਵੇ ਮੇਂ ਉਹ ਅੰਦਰ ਕਰਦਾ ਤਾਂ
ਹ ਸਕਦਾ ਏ ਜਿਉਣ ਦੀ ਦਸਮਸੀ ਕਲ ਕੇ ਕਸ ਦਿਣ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਮਲਵਾ ਹੁਣ
ਕਸ ਜਿਹ ਸੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੇ ਲਵੇ ਬਾਬੀ ਯਾਦ ਤਖੀ ਜਦਾ ਤੇਰੀ ਬਦੜ ਦਾ ਸੂਹ
ਜਿਉਣ ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਸਮਾ ਦੀ ਸਦਾ ਲਈ ਤੇ ਵਲ ਕਿਠ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤ
ਗੀ ਮੇਂ ਤੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਚੱਲ ਭਾਬੀ ਚਲੀਏ।"

ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਮਗਰ ਰੋਣਕੀ ਕੀਹਦਾ ਜਨਾਬ ਕੁੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤਾਂ ਸੁਹਣੀ ਪਾ ਗਈਆਂ। ਹੁ ਤਾਂ ਡੰਗਰ ਵੀ ਗੁਣਾਗੁਣਾ ਹੀ ਕਿੰਨੇ ਨਾ ਕਸ ਦਰ ਡੰਗਰ ਨੂੰ ਹੀ ਅਵਾਰ ਕਰ ਦਈਏ ਅ ਕੁੜਨ ਨਾਲ ਡੰਗਰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਤ ਨਾਲ ਹੁ ਸਕਦਾ ਏ ਏਸ ਬਹਾਨ ਨਿਕੀਣਾ ਵੀ ਕਦ ਠਾਣ ਆ ਵੇਲੇ ਤੇ ਆਪਾਂ ਫੜ ਲਈਏ।

ਕਿਉਂ ਠਾਣ ਹੀਆ ਕਪਾ ਬੜੀਆ ਚਮੀਆ ਨੀ ਲਗਦੀਆ ਜੇ ਖੋਹ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਨਾ ਏ।'

ਪਿਛਰ ਜਿਉਣਾ ਵੀ ਚਨ ਵਿਚ ਜਾਪੀ ਸਚ ਵਿਚ ਤ ਬਿਨਾ ਬੇਨਾ ਸੀ ਤ ਚਾਣ ਲਕ ਹੀ ਬੰਧਿਆ ਦਾਹੁ ਦੀ ਗਯਾਸੀ ਬਣਾ ਯਾਰ '

ਸਤਦਾਰਾ ਅੱਜ ਤਾ ਸਾਫਾ ਸਾਹਿਆ ਦਾ ਈ ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ '

"ਪਰ ਅੱਜ (ਏ) ਗਲਾਮੀ ਨਰਾਵ ਜੀਹਨੂੰ ਜਾਨ ਪਿਆਈ ਨੀ। ਚਤਰਾ ਕੀਹਦਾ ਸਰਦਾਰਾ ਜਾਨ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਿਆਈ ਏ ਤ ਸਾਭ ਸਾਭ ਰੋਕਦ ਆ ਤਰ ਉੱਚ ਦੀ ਵਾਰਨ ਲਈ ਤ ਸਭ ਨ ਦੇ ਦ ਚਤਰ ਚਤਰ ਗਲਾਮੀਆ ਹੁਤਾ ਲਈਆ ਤਾ ਜਿਉਣ ਨ ਏਰ ਨਾਲ ਸ ਰਿਆ ਮਗਰ ਇਕ ਲਕੀਰ ਪਿਚ ਰਿ ਸੀ ਤ ਕਹਿਣ ਲੀਹਾ ਲੀਹ ਵਾਧੇ ਅੱਜ ਆਹ ਲਗੀ ਤ ਉਹੀ ਟੀਪਿ ਜੀਹਨੂੰ ਜਾਨ ਪਿਆਈ ਨੀ।"

ਚਤਰਾ ਕੀਹਦਾ ਸਰਦਾਰਾ ਇਹ ਕੁਮ ਰੋਕਾਵ ਜ ਕੀਹਨੂੰ ਦਈ ਜਾਨਾ ਏ ਜ ਨਹੀ ਯਹੀਨ ਆਉਣਾ ਤਾ ਇਹ ਦੁਖ ਦ ਨਲੀ ਮਾਰ ਤ ਦਿਖਾ ਦ। ਤ 'ਏ ਤ ਦੁਖ ਤ ਸਭ ਤਾ ਜਾਣ ਲਈਆ ਤਾ ਜਿਉਣ ਨ ਹੋਸ ਕ ਹਿਤਾ ਬਿਏ ਮ ਤਾ ਹੀ ਜਾਨਾ। ਉਹ ਟਰ ਲਈ ਜਾ ਕੀਲਾ ਚਤਰਾ ਈ ਬਹੁ ਤ ਨ ਤਸੀ ਕਰ ਆਨਦਾ ਚ ਰੀਆ ਜਲ ਮਲਾ ਡੰਗਰ ਵੱਲ ਚੁੱਲੀਏ

ਜਦ ਦਰ ਰੁਖ ਤ ਹਿਤ ਦ ਕਲ ਮੁਹੁ ਤਾ ਡੰਗਰ ਉੱਚਾ ਨੂੰ ਘ ਤੀ ਤ ਸਦਾਰ ਪਿਰ ਹ ਵੇਲਾ ਨਜਰ ਆ ਗਿਆ ਤਾ ਜਿਉਣ ਨ ਉਮ ਨੂੰ ਲਖਕਾਰਿਆ ਟੂਆ ਹ ਕਰਤਾ ਫੜ ਨਾ ਕਹੀ ਜਾਣ ਨ ਲਲ ਡਾਰ ਕ ਨੀ ਸਾਹਿਆ ਆ ਗਿਆ ਜਿਉਣ ਤਾ ਤਰਾ ਕਰੇਆ ਤਗਰ ਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਲਖਕਾਰਾ ਸਟ ਕ ਘ ਤੀ ਘਰ ਨੂੰ ਕੀਲਾ ਲਈ ਤ ਘਰ ਵੇਲਾ ਦਰਵਾਜਾ ਸਦਾ ਕਰ ਦਿਖਾ ਤ ਦਾ ਪਾਸਿ ਗਲੀਆ ਚਲਦੀਆ ਸਤ ਤ ਗਲੀਆ ਡੰਗਰ ਤ ਉਮ ਦ ਬਦਮਾਸ ਤਾ ਵਰਾਤ ਦ ਬਮਲ ਦੀ (ਏ) ਹੁ ਗਲੀਆ ਚਲਾ ਹੁ ਸੀ ਤ ਜਿਉਣ ਤ ਚਤਰਾ ਦਰਵਾਜ ਦੀ ਹਿਟ ਵਿਚ ਬਦਮਾਸ ਜਦ ਬਮਲ ਦੀ ਹਿਟ 'ਚ ਦਜ ਹਸ ਦਾਦ ਚਤਰ ਦੀਆ ਗਲੀਆ ਦ ਮਿਟਾਰ ਹ ਰਾਣ ਨਿਕੀਣ ਤ ਡੰਗਰ ਜੀ ਰਾਈਫਲ ਤ 'ਨਮਾਨਾ ਮਾਰਕ ਰਾਈਫਲ ਹੁਬ ਹਿਤਾ ਜਿਉਣ ਤ ਹੋਸ ਕ ਜਾ ਤਗਰ ਤ ਫਤਿਆ ਡੰਗਰ ਛੱਡਾ ਕ ਕਹਿ ਟਪ ਗਿਆ ਮਰਿਯ ਹੀ ਜਿਉਣਾ ਤ ਸਾਫਾ ਵਾ ਤਾ ਇਹ ਸਤ ਫਤਿਤ ਵਿਚ ਜਾ ਪਾਰ ਹੁਤਾ

ਤੁਹਾਡੇ ਡਾਕੂ ਦੀ ਆ ਗਵਾਹ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਡਾਕੂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਮਾਰ ਕੇ ਥੱਲੇ ਮੁੜ
ਲਿਆ ਡਾਕੂ ਕਾਢ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਬਾਲ ਜਿਹੜੇ ਦੇ
ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਦੀ ਆ ਗਵਾਹ ਦੀ ਫ਼ੌਜ਼ਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਯਾਰ ਮਾਰ ਯਾਰ
ਮਾਰ ਤੇ ਪਤਾਵਟ ਕਰਾ ਦੇ ਪਿਨ ਤੇ ਵਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਡਾਕੂ ਦੀ
ਆਗਾਹ ਤੇ ਸਤਾਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਡਾਕੂ ਦੀ ਖੋਲ੍ਹ ਤੇ ਡੇਰ
ਧਰਤ, ਨਾਮੀ ਜਿਲ ਤੇ ਮਾਰੀ ਤੇ ਦਮੀ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚ ਤੇ ਡਾਕੂ ਤੇ ਮਰਦ ਮਰਦ ਨੇ
ਖੋਲ੍ਹਾ ਮੇਂ ਗਵਾਹਤਾਰ ਜਿਹੜੇ ਮੇਂ ਮਰਦ ਕਰੀ ਤੇ ਮਾਰ ਕਰਤ ਦਿਤਾ

ਜੱਟ ਚਾਡਲਿਆ ਲਟ ਨਾ ਆਵੇ

ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਬੀਜੇ ਗਲੀਆਂ।

ਡੇਰਾਰ ਮਾਰਿਆ ਢਾਬ ਸੀ ਸੁੱਕੀ

ਲਹੂ ਨਾਲ ਤਰ ਕਰਤੀ।

ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਚੁੱਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਬਜ਼ ਦੀ ਵਡਾਦਾਰ ਜਿਹੜੇ ਸਮੀ ਤੇ ਜਾਇ
ਅਰ ਨੂੰ ਤੇ ਮੇਂ ਦੁਲਿਆ ਤੇ ਮੇਂ ਕੋਰਾ ਦੇ ਦੇ ਦੁਲਿਆ ਵਿਚ ਮੇਂ ਸਮੀ ਹੁਣ ਦੇਣ
ਜੇ ਫਤਰ ਦੀ ਸੁੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ।

‘ਸਰਦਾਰ’ ਚੁੱਤ ਰੁਪ ਤੇ ਪਲਿਸ਼ ਹੁਣੀ ਯ, ਜਿਹੜੇ ਮਾਰ ਜਾਇ

ਜਿਹੜੇ ਪਲਿਸ਼ ਜਿਹੜੇ ਤਾਲ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਮੀ ਦੇ ਕੁਸ ਵਿਚ
ਹਉਗਾ। ਤੇ ਚਲ ਜਾਨਾ।”

ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਆਸੀ ਅਰ ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਦੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰ
ਹੀ ਆਵ ਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸਨਾ ਨੂੰ।

ਤੁਹਾਡੇ ਵੇਂ ਰਦੀ ਕਰਲਾਸੀ ਆ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਮੇਂ ਦੇ ਤਦੀ ਰਦੀ ਦੇ
ਰਦੀ ਜਿਹੜੇ ਦੇ ਬਲ ਦੀ ਤੇ ਰਦੀ ਸੀ।

ਮਦ ਵੰਗੀ ਦਾ ਮੁਕਾਤਾ ਕਜੀਆ

ਜਿਹੜੇ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਚਲਿਆ।

ਜਿਹੜੇ ਮੇਂ ਨੂੰ ਭਾਲਦਾ ਠਾਣਾ

ਜਿਹੜੇ ਭੇਸ ਕੀਤਾ ਸਾਧ ਦਾ।

ਜਿਹੜੇ ਸਰ ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰ
ਹਉ ਗਵੇਂ।

“ਠਾਣਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਬਰਜਾਦੀ ਮੇਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਚੁਪਾ ਚੁਪਾ ਛਾਣਦਾ ਤੇ
ਜਿਹੜਾ ਨੂੰ ਮਿਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਛਾਣੇ।”

ਭਗਤੀ ਕਹਿੰਦੀ “ਵੇ ਕੀ ਨੇਣਾ ਦਾ ਮਾਨਾ ਨੇਣਾ ਦਵੀ ਤੇ ਜਿਹਾ ਏ
ਸਾਧ ਦਾ ਭੇਸ ਧਾਰ ਕੇ।”

ਠਾਣਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਠਾਣ ਜਾ ਕੇ ਨੇਣਾ ਮਾਲੀ ਦਾ ਸਾਣ ਦੀ ਕਾਜਦਾਰੀ
ਪਾਈ ਨਾਲ ਲਏ ਰੋਝੇ ਸਿਹਾਹੀ ਤੇ ਮਾਂ ਨੇਣਾ ਦਵੀ ਦਾ ਮਦਨਾ ਤੇ ਚੁਲ ਪਏ

ਸੂਰ ਲੱਗਗੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ

ਮਗਰੋ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਗਾਰਦਾਂ।

ਇਹ ਗੱਲ ਦਾ ਪਰ ਵਾਲਿਆ ਨੇ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਕਰ ਕਰ
ਦਿਤਾ। ਇਕ ਤੇ ਉਹਨਾ ਵਾਲਿਆ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਮਹਾਬਤਾ ਨੇ ਦੇਖ ਗੇਂ ਠਾਣਦਾਰ
ਸਮਝਿਆ ਜਾਦਾ ਸੀ ਬਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾ ਭਾਗੂ ਦੇਰ ਜਿਹਿਣਾ ਡਾਕੂ ਹੁਣ
ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕਿਧਰ ਜਿਥੇ ਨੂੰ ਰਸ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਸਾਵਾਨ
ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਿੱਤ ਕਰਾਵਾ ਦੀਆਂ ਗਾਹਾਂ ਤੇ ਈ ਨਾ ਚੁਲ ਪਵੇ। ਜੇ ਅੰਗ ਹੋ ਜਿਆ ਤਾਂ
ਮਾਡੀ ਕੜੀ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ ਕਵੀ ਕਸਾਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਛਟਾ ਕਰਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿ
ਜਿਸ ਉਪਰ ਚਾਦਰ ਪਾ ਲਵੇਗਾ। ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਰ ਥਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਅਖੇ:- ਗਲਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਦੇ ਉਠਣ ਮਰੋਤ

ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਲੈ ਲਾਂ ਮੁੱਕੀਆਂ।

ਜਦ ਛਟ ਨੂੰ ਏਸ ਗਲ ਦਾ ਸੁਰਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਅਖ

ਬਹਿ ਗਿਆ ਕਾਲਜਾ ਫੜਕੇ

ਵਿਛੜੇ ਵਾਲਾ ਦਰਦ ਖੁਰਾ।

ਛਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਉੱਠ ਕੇ ਪਾਖਤਾ, ਮਢੇ ਨਗੀ ਦੁਆਲੀ ਤੇ ਗੱਲ ਦਾ
ਸ਼ਗਤੀ ਪਿਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੱਕਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ‘ਬਾਦੀ
ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਏ ਆਖਰਾ ਏ ਅੰਨ ਉਗਾਣਾ ਏ ਤਾਂ ਅੱਜ ਅਨ ਪੜਾਣ ਵਾਲੀ ਵੀ
ਜੱਕ ਲਿਆ ਮਣੇ ਘਿਉ ਚਾਰਦੁਰਾ ਛਟ ਨੇ ਖੁਰਾ ਗੱਲ ਦਾ ਘਰ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਕੰਧ
ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਤੇ ਕੰਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਹਿਲਾ ਤੇ ਹਿਲਾ ਰਾਹ ਰਾਹ ਵਾਲੀ ਗੱਲ
ਵਾਗੂ ਗੱਲ ਦੀ ਹਿੱਸੇ ਕੰਨ ਕੰਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦ ਗੱਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਲਿਆ
ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਗੀ।

“ਹੁਣ ਤੂੰ ਏਣੇ ਆਇਆ ਏ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਦ ਬਾਦੀ ਬੀੜ ਗਾਈ, ਜੇ ਤਾਂ
ਵਿਆਹ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਸੁਰਾ ਕੀਤਿਆ ਸੀ ਜਦ ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਇਆ ਤੇ ਮੇਰੇ ਤਾਂ

ਬਾਬੁਲ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਸਦਕੇ ਹੋਈ ਧੋਈ ਨੂੰ ਭੋਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਹੀ ਪਿਆ।"

"ਹੁਣ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਮੈਂ ਬੋਤਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਮੂੰਹ
ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਦੇ, ਚੱਲ ਭੱਜ ਚੱਲੀਏ।

ਨਹੀਂ।"

"ਸੱਜਣਾ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।"

"ਹੀਰ ਤੇ ਸੋਹਣੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਉਹ ਨੀ
ਵਿਆਹ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ।"

"ਉਹ ਕਮਲੀਆਂ ਸੀ, ਹਾਂ ਜੇ ਤੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ
ਸਾਹਿਬਾ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀ।"

ਅਖੇ:- ਹੀਰ ਸੋਹਣੀ ਨੇ ਸੀ ਕਮਲ ਕਮਾਇਆ
ਸਾਹਿਬਾ ਜੱਟੀ ਬਣ ਕੁੜੀਏ।"

"ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਦੋ ਗੱਜੇ ਆਖੇ ਲੱਗੇ ਤੇ ਆ ਭੱਜ ਚੱਲੀਏ।"

"ਨਹੀਂ ਸੱਜਣਾ ਹੁਣ ਮੈਂ ਦੋ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਆਂ। ਹੁਣ
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਭੱਜਣਾ ਮੇਰੇ ਵਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਆਇਆਂ ਹੋ ਓਵੇਂ
ਹੀ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਚਲਿਆ ਜਾਹ।" ਤੇ ਛੋਟਾ ਭਾਗੀ ਮਨ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਆਇਆ।

ਅਖੇ:- ਰੂਹ ਤੇਰੀ ਹੈ ਮੁਲਾਹਜ਼ੇਦਾਰਾ
ਬੁੱਤ ਹੁਣ ਮੌਤ ਸਾਰਲੂ।

ਜਿਉਣਾ ਵੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਮਗਰੇ ਦੂਸਰੇ
ਭਾਬੂ ਵੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੀ। ਜਿਉਣਾ ਮਾਂ ਦੀ ਭੋਟਾ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਭੋਟ ਕਰਕੇ
ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਜਦੋਂ ਭਵਨਾਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਪਹਿਚਾਣ
ਲਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ "ਜੇ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜਿਉਣਿਆਂ।" ਜਿਉਣੇ ਨੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਆਸੇ
ਪਾਸੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਵੇਰ ਕਿਹਾ "ਜਿਉਣਿਆਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਲੰਡ
ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਤੇਨੂੰ ਸਾਧ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ ਹੈ।"

ਪੁਲਿਸ ਘੋਰਲੀ ਪਹਾੜੀ ਸਾਰੀ

ਮੰਦਰਾਂ 'ਚ ਘੇਰਾ ਪੈ ਗਿਆ।

"ਚੰਗਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਖੂਨ ਖਰਾਬੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ
ਕਰਦੇ।"

"ਮੂਰਖਾ ਮਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚੋਂ ਮਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਜੇ ਮੰਗਣਾ ਦੇ।" ਜਿਉਣੇ ਨੇ ਮਾਂ

ਨੂੰ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਂ ਸੱਚ ਦੀਏ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮੰਦਰਾਂ 'ਚੋਂ ਨਾ ਫੜਿਆ ਜਾਵਾਂ ਕੋਈ
ਰਾਹ ਵਿਖਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਏਥੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਵਾਂ ਤੇ ਫੇਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ
ਹੱਥ ਆ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਤਾਂ ਜਿਉਂਟੇ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ਥਾਣੀ ਹੋਈ ਕਿ ਭਵਨਾ ਦੇ ਪਿਛੇ ਦੀ
ਫਾਲ ਮਾਰ ਭਗਤਾ, ਤੇ ਉਤਾਹ ਨਾ ਵੇਖੀ।

ਜਿਉਂਟੇ ਦਿਲ 'ਚ ਧਿਆਇਆ ਮਾਂ ਨੂੰ
ਪਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਫਾਲ ਮਾਰਤੀ।

ਜਿਉਂਟੇ ਨੇ ਭਵਨਾ ਦੇ ਪਿਛੇ ਦੀ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਫਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਮੀਲੋ
ਮੀਲ ਬਲੇ ਆ ਭਿੱਗਿਆ। ਮਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਕੇ ਉਤਾਹ ਨਾ ਵੇਖੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਤਾਹ
ਝਾਕਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਭਵਨ ਆਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦਿਸੇ। ਤੇ ਮਨ 'ਚ ਹੰਕਾਰ ਆ
ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੜਾ ਬਹਾਦਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਫਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਵੀ ਬਚ
ਗਿਆ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਇਕ ਬਿਜਲੀ ਚਮਕੀ ਤੇ ਜਿਉਂਟਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ
ਤਾੜ ਤਾੜ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ ਜੋ ਜਿਉਂਟੇ ਦੇ ਲੱਗੀਆਂ ਕਿ ਜਿਉਂਟਾ ਪਹਿਚਾਣ
ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਲੱਡਦੀ ਲੱਡਦੀ ਗਾਮੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਤੇ ਆ
ਕੇ ਜਿਉਂਟੇ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਵੱਲ ਤਾਣ ਲਈ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਠਾਣੇਦਾਰ
ਤੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਮੈਂ ਚੁੱਕਾਂਗੀ। ਜਿਉਂਟਾ ਅਜੇ ਸਹਿਕਦਾ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ
“ਨਹੀਂ ਗਾਮੇ, ਠਾਣੇਦਾਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨਹੀਂ।” ਗਾਮੇ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਦੂਕ ਭਿੱਗ
ਪਈ ਤੇ ਭਿੱਗੇ ਪਏ ਜਿਉਂਟੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ ਚੰਦਰਿਆ ਕੱਲਾ ਈ ਐਡੀ
ਦੂਰ ਮਾਤਾ ਦੀ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਮੇਰੀ
ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਚਕੀ ਆਈ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪੱਖਰੂ ਉੱਡ ਗਏ ਤੇ
ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਹੋਟ ਲਾਹ ਕੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ।

ਨਹੀਂ ਲੱਡਦੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ
ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਫਰੋਲ ਜੋਗੀਆ

ਭੌਂਡ ਥਾਣੀ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਸਮਾ ਨੂੰ ਸੁਨਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ
ਕੋਈ ਹੋਰ ਡਾਕੂ ਨਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜਿਉਂਟੇ ਦੇ ਫਿਸੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ
ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੋਸਮਾ ਵਿਚ ਉਹ ਵੀ ਨਾ 'ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਝੁਬਝੁਬਾਈਆਂ
ਅੱਖਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ।

ਜਿਉਂਟਾ ਜਿਉਂਦਾ ਨਾ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥ ਆਇਆ
ਮਰੇ ਵੇ ਨੂੰ ਲੋਗੇ ਚੁੱਕ ਕੇ

ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਿਉਂਟੇ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਜਿਉਣੇ ਦੀ ਭੇਡ ਥਾਡੀ ਲਿਜਾ ਕੇ ਜੀਦ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਖਾਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

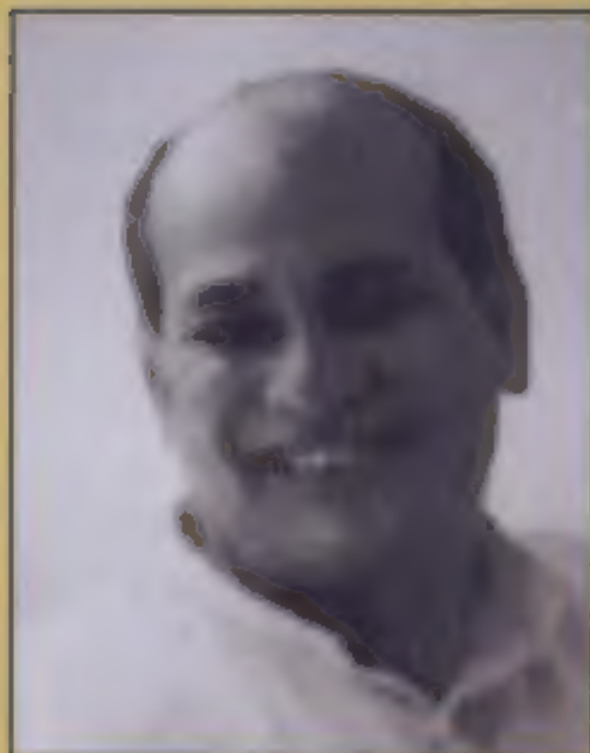
ਪੂਰੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ
ਮਰੇ ਵੇ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ।

ਕਿਸ਼ਨਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸ਼ਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੀਮ ਪਾਗਲਾ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਮਾਂ ਨੈਣਾ ਦੇਵੀ ਉਹ ਥਾਂ ਵੇਖਣ ਵੀ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਜਿਉਣੇ ਨੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਛੱਡੇ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਮੁੜ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਥਾਕੀ ਜਿੱਥੇ ਜਿਉਣੇ ਨੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗੇ ਸੀ ਓਥੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸਮਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਿੰਨ ਪੱਥਰ, ਕਿਸ਼ਨਾ, ਭੋਗਰ ਤੇ ਜਿਉਣੇ ਦੀਆਂ ਪਿੰਡੀਆਂ ਬਟਾਈਆਂ ਹਨ।

ਜਿਉਣਾ ਮੋੜ ਨੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਣ ਜਾਣਾ
ਘਰ ਘਰ ਪੁੱਤ ਜੰਮਣੇ।

-ਸਮਾਪਤ-

ਬੇਦ ਭਿਖਟੀ ਬੇਦ ਮਿਤਲ

UNISTAR BOOKS PVT. LTD.

INDIA

Chandigarh : 26-27 Top Floor, Sector 34A

Phone : +91-172-5077427, 5077428, 5089761

Email : unistarbooks@gmail.com

Chhiana : Punjabi Bhawan • +9198154 71219

ISSN 978-93-5017-873-7

9 789350 178737

₹ 100/-